

Kultur

2020/2021

Kultur 2020/2021

Kultur 2020/2021

Udgivet af Danmarks Statistik

Marts 2022

Foto: Colourbox

Pdf-udgave

Kan hentes gratis på www.dst.dk/publ/kultur

ISBN 978-87-501-2405-4

ISSN 2446-3515

Adresser:

Danmarks Statistik

Sejrøgade 11

2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17

E-mail: dst@dst.dk

www.dst.dk

Signaturforklaring

- Nul
 - 0 Mindre end en halv af den anvendte enhed
 - 0,0 Mindre end 0,05 af den anvendte enhed
 - Tal kan efter sagens natur ikke forekomme
 - .. Oplysning for usikker, giver ingen mening eller udeladt af diskretionshensyn
 - ... Oplysning foreligger ikke
 - * Foreløbige anslåede tal
 - | Vandret eller lodret streg markerer databrud i en tidsserie.
Oplysningerne fra før og efter databruddet er ikke fuldt sammenlignelige
- Som følge af afrunding kan summen af tallene i tabellerne afvige fra totalen

Forfattere:

Agnes Tassy

Christian Berg

Christian Törnfeldt

Claus W Andersen

Henrik Huusom

Maria Pedersen

Pétur Sólnes Jónsson

Søren Østerballe

Figurer og tabeller:

Ea Lahn Mittet

© Danmarks Statistik 2022

Du er velkommen til at citere fra denne publikation.

Angiv dog kilde i overensstemmelse med god skik.

Det er tilladt at kopiere publikationen til privat brug.

Enhver anden form for hel eller delvis gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne publikation er forbudt uden skriftligt samtykke fra Danmarks Statistik.

Kontakt os gerne, hvis du er i tvivl.

Når en institution har indgået en kopieringsaftale med COPY-DAN, har den ret til - inden for aftalens rammer - at kopiere fra publikationen.

Forord

De gentagne nedlukninger af samfundet grundet COVID-19 i 2020 og 2021 påvirkede i særdeleshed kulturlivets institutioner og derigennem befolkningens adgang til og brug af kultur. Det fremgår tydeligt af Danmarks Statistiks kulturstatistikker, hvorfra udvalgte resultater præsenteres i denne publikation. Aktiviteten på biblioteker, museer, biografer, teatre, sportsanlæg og spillesteder faldt drastisk under nedlukningerne. Resultater fra kulturvaneundersøgelsen for 4. kvartal 2021 indikerer, at forbruget er på vej tilbage til niveauet fra tiden før COVID-19, men det vil først med sikkerhed kunne aflæses af det kommende års statistikker.

Film, scenekunst, musik, idræt, museer og kulturvaner er nogle af de emner, Danmarks Statistiks kulturstatistikker kaster lys på. Statistikkerne beskriver udviklingen i produktionen og forbruget af kultur, fx vores deltagelse i kulturlivet, omsætningen og beskæftigelsen i kulturerhvervene. Statistikkerne beskriver også de kreative sektors direkte og afledte samspil med andre erhverv og øvrige samfund. Samlet set bidrager Danmarks Statistiks kulturstatistikker til et helhedsbillede af kulturlivet i Danmark, og kan derfor blandt andet bruges til at understøtte og nuancere den kultur- og erhvervspolitiske debat.

Kulturstatistikkerne afspejler et bredt kulturbegreb, der foruden traditionelle kulturområder som musik, scenekunst, museer mv. også omfatter fx idræt og zoologiske haver. Centralt for disse statistikker er begrebet kulturemne, som er defineret efter UNESCOs struktur, men tilpasset danske forhold.

Publikationen giver et samlet overblik over og indblik i kulturstatistikkerne. I forhold til den seneste kulturpublikation er dækningen af musikområdet udvidet med en ny statistik om livemusik og filmområdet med nye tal om økonomien i dansk spillefilmsproduktion. Årets temakapitel er en analyse, der afdækker mønstre og variationer i befolkningens kulturforbrug. På baggrund af en klyngeanalyse er befolkningen opdelt i fem grupper ud fra sammensætningen af deres kulturforbrug, og de fem grupper beskrives i forhold til uddannelse, familietype, geografiske forskelle mm.

Danmarks Statistik, marts 2022

Birgitte Anker, rigsstatistiker

Claus Werner Andersen, kontorchef

Preface

The repeated lockdowns of society due to COVID-19 in 2020 and 2021 affected in particular the institutions of cultural life and thereby the population's access to and use of culture. This is evident from Statistics Denmark's cultural statistics, from which selected results are presented in this publication. Activity in libraries, museums, cinemas, theaters, stadiums and venues fell sharply during the lockdowns. Results from the 4th quarter of 2021 from the cultural habits survey indicate that consumption is on its way back to the level before COVID-19, but this remains to be seen from next year's statistics.

Film, performing arts, music, sports, museums and cultural habits are some of the topics that Statistics Denmark's cultural statistics shed light on. The statistics describe the development in the production and consumption of culture, e.g. our participation in cultural life, turnover and employment in the cultural industries. The statistics also describe the interactions of the creative sectors with other industries and the rest of society. Overall, Statistics Denmark's cultural statistics contribute to an overall picture of cultural life in Denmark and can therefore *inter alia* be used to support and nuance the cultural and business policy debate.

The cultural statistics reflect a broad cultural concept, which in addition to traditional cultural areas such as music, performing arts, museums, etc. also includes e.g. sports and zoological gardens. Central to these statistics is the concept of cultural domains, which are defined according to UNESCO's structure, but adapted to Danish conditions.

The publication provides an overall overview of and insight into the culture statistics. In relation to the latest cultural publication, the coverage of the music area has been expanded with new statistics on live music and the film area with new figures on the economics of Danish feature film production. This year's theme chapter is an analysis that uncovers patterns and variations in the population's cultural consumption. Based on a cluster analysis, the population is divided into five groups based on the composition of their cultural consumption and the five groups are described in relation to education, family type, geographical differences etc.

Statistics Denmark, March 2022

Birgitte Anker, Director General

Claus Werner Andersen, Head of Division

Indholdsfortegnelse

Sammenfatning	6
1. Tema: Analyse af kulturforbrugere	10
2. Økonomi og erhverv	20
2.1 Offentlige kulturpenge	20
2.2 Fonde	22
2.3 Virksomheder og arbejdsmarkedet.....	23
2.4 Uddannelse	26
2.5 Forskning og udvikling.....	27
3. Kulturarv	29
3.1 Museer	29
3.2 Zoologiske anlæg.....	31
3.3 Fredede bygninger og fortidsminder.....	32
3.4 Arkiver	34
4. Biblioteker, litteratur og bøger	35
4.1 Folkebiblioteker	35
4.2 Individbaserede biblioteksudlån	36
4.3 Forskningsbiblioteker	40
4.4 Bogproduktion	40
5. Medier.....	44
5.1 Trykte medier	44
5.2 Film, serier og streaming af videoindhold.....	46
5.3 Nyhedsforbrug, sociale medier og misinformation.....	48
6. Biografer og film.....	54
6.1 Biografer og film	54
6.2 Økonomien i danske spillefilm.....	57
7. Scenekunst og musik	59
7.1 Scenekunst.....	59
7.2 Salg af Musik.....	61
7.3 Musikskoler	64
7.4 Livemusik	65
8. Idræt	67
8.1 Økonomi og beskæftigelse.....	67
8.2 Idrætsudøvelse.....	68
8.3 Faciliteter og foreninger.....	72
9. Kultur- og fritidsvaner.....	74
9.1 Kulturvaner på tværs af kulturområder	74
9.2 Fritidsvaner.....	76
9.3 Frivilligt arbejde	76
9.4 Fritidsaktiviteter	77
9.5 Spillevaner (digitale spil)	77
Summary.....	79
Bilag	
Kulturstatistik hos Danmarks Statistik	83
Kulturemner.....	84
Andre relevante kilder	85

Sammenfatning

- Overblik over kulturstatistik* Formålet med publikationen er at give et overblik over Danmarks Statistiks kulturstatistikker. Publikationen præsenterer et udpluk af de offentligt tilgængelige statistikbank-tabeller samt resultater fra særkørsler baseret på Danmarks Statistiks registre.
- Tema: Analyse af kulturforbrugere* Publikationen indledes med et tema-kapitel, som belyser forskellige befolkningsgruppers kulturvaner. Alle bruger kultur, men der er stor forskel på hvilken og hvor meget: Nogle går på museer og i teater, mens andre ser sport på tv, spiller computerspil eller læser en bog. I tema-analysen opdeles Danmarks befolkning fra 16 år og op i fem grupper med forskellige kulturvaner på basis af data fra Kulturvaneundersøgelsen, og det undersøges hvem, der indgår i grupperne: *Bredt kulturforbrug*, *Lavt kulturforbrug*, *Scenekunst og livesport*, *Museer og billedkunst* samt *Bibliotek*. Formålet med analysen er at afdække mønstre og variationer i befolkningens kulturforbrug. Det er derfor valgt at anvende data for 2018 og 2019, da forbrugsmønstrene de seneste to år har være påvirket af Covid-19 pandemien.
- Analysen viser blandt andet, at 16 pct. af befolkningen har et *Bredt kulturforbrug* og forbruger stort set alle typer kultur mere end befolkningen generelt. Personer med videregående uddannelser er stærkt overrepræsenterede, mens personer med grundskole som højest fuldførte uddannelse er underrepræsenterede. Der er en klar overvægt af personer med bopæl i hovedstaden og tydelig overrepræsentation af kvinder. Omvendt har 28 pct. af befolkningen et *Lavt kulturforbrug*, da de forbruger mindre af alle typer kultur sammenlignet med befolkningen generelt. Personer med grundskole som højest fuldførte uddannelse er stærkt overrepræsenterede i gruppen, mens personer med videregående uddannelse er underrepræsenterede. Bopæl i en landkommune og alder på 65 år eller mere er også karakteristisk for gruppen.
- Publikationen øvrige kapitler viser et udpluk af resultater fra Danmarks Statistiks kulturstatistikker. De fleste resultater er fra 2020, men for enkelte områder henvises til de nyeste, tilgængelige tal fra andre perioder.
- Økonomi og erhvervsstruktur* Staten og kommunerne bevilligede tilsammen 25,9 mia. kr. til biblioteker, scenekunst, museer, idræt og andre kulturelle formål i 2021, hvilket var en stigning på 5,9 pct. i forhold til året før. Bevillingen svarede til 4.427 offentlige kultur kroner pr. dansker.
- Bruttoledigheden for kunst- og kulturuddannede steg til 13,5 pct. i 2020. På trods af at bruttoledigheden steg for samtlige grupper af kunst- og kulturuddannede var den lavest blandt personer med en uddannelse fra Det Kgl. Danske Musikkonservatorium samt Kunstakademiets Konservatorskole med en bruttoledighed på 7 pct. Personer med en uddannelse fra Den Danske Scenekunstskole oplevede den højeste ledighed, der lå på 31 pct. i 2020.
- Kulturarv* I 2020 dækkede museumsstatistikken 355 museumsafdelinger fordelt på 216 museer, som til sammen fik 10,3 mio. besøg i løbet af året. En museumsafdeling er et arbejdssted, der administrativt hører ind under et museum. Eksempelvis er Krigsmuseet og Kronborg Slot museumsafdelinger, der begge hører ind under Nationalmuseet. To tredjedele af museumsafdelingerne og knap halvdelen af museerne var statslige eller statsanerkendte og tog imod 78 pct. af museumsgæsterne. Det samlede besøgstal i de 22 zoologiske anlæg, der indgik i zoostatistikken i 2020, var 4,1 mio.

Der lå 7.000 fredede bygninger i Danmark i 2021. Den mest udbredte bygningstype var etageboligbebyggelse, der udgjorde 16 pct. af de fredede bygninger.

Der var 34.700 registrerede fortidsminder i 2021, hvoraf 81 pct. var af typen begravelsesplads. Det gjorde levn som gravhøje til de absolut mest almindelige fortidsminder.

Til trods for den øgede digitalisering vokser de konventionelle (papirbaserede) samlinger på landets arkiver stadig. I perioden 2018-2020 voksede de statslige samlinger fra 477.300 til 491.400 hyldemeter, mens samlingerne i stads- og lokalarkiverne voksede fra 273.900 til 287.500 hyldemeter. De statslige arkivers digitale samlinger voksede fra 28.400 gigabyte i 2011 til 306.000 i 2020, en stigning på 979 pct.

- Folkebiblioteker* Besøg på de danske folkebiblioteker faldt fra 34,4 mio. besøgende i 2019 til 21,7 mio. i 2020, hvilket kan tilskrives COVID-19-nedlukningerne. Til gengæld benyttede lånerne i højere grad de digitale tjenester, hvor udlånet af e-bøger og lydbøger slog rekord med 7,5 mio. visninger.
- Udlån* I 2021 benyttede 23 pct. af befolkningen de fysiske og digitale folkebiblioteker. 40 pct. af lånerne lånte udelukkende digitalt, mens 39 pct. gik ned på et fysisk bibliotek. Over halvdelen af alle udlån bliver foretaget af lånere, der bor mindre end 2 km fra biblioteket. Bibliotekslån er mest udbredt blandt kvinder, 10-19-årige og højtuddannede.
- Bogproduktion* Antallet af skøn- og faglitterære e-bøger steg med hhv. 11 og 14 pct. fra 2019 til 2020. Kommercielle udgivelser af fysiske bøger er til gengæld faldet med 7 pct. for faglitteratur og 2 pct. for skønlitteratur. Ifølge Kulturvaneundersøgelsen læser 22 pct. skønlitteratur næsten dagligt, hvor krimier og historiske romaner er de mest populære genrer.
- Nyhedsforbrug* Næsten alle (96 pct.) lytter, læser eller ser nyheder i Danmark og fire ud af fem gør det flere gange om dagen, dagligt eller næste dagligt.
- 89 pct. af befolkningen læser, ser eller hører landsdækkende nyhedsindslag i 2020, mens 66 pct. interesserer sig i nyheder om lokalområdet, provinsen eller kommunen. 70 pct. af befolkningen læser, ser eller hører nyhedsindslag om udenlandske begivenheder.
- Film og biografer* Der blev solgt 7,0 mio. biografbilletter i løbet af 2020. De danske biografer solgte 449.600 billetter i løbet af efterårsferien, hvilket var den uge i løbet af året, hvor der blev solgt flest biografbilletter. Samme år var den mest populære film *Druk*, der solgte 784.000 billetter.
- Spillefilmsøkonomi* Der blev i alt brugt 3,6 mia. kr. på produktionen af 181 danske spillefilm i perioden 2010-2018. Det svarer til, at hver af de støttede film i gennemsnit kostede 19,9 mio. kr. at producere. Offentlige institutioner i Danmark, fx DR og Det Danske Filminstitut, samt danske private investorer bidrog tilsammen med 2,9 mia. kr. Det svarer til, at 4 ud af 5 kr. kom fra Danmark, mens den sidste filmkrone kom fra udlandet.
- Scenekunst og musik* De professionelle teatre i Danmark, der indgik i scenekunststatistikken i sæsonen 2019/2020, dannede rammen om 771 forskellige produktioner, der blev opført 11.700 gange foran 1,9 mio. publikummer. COVID-19 flyttede teatergængere fra det offentlige rum over på internettet.

Forbrugernes køb af indspillet musik er steget hvert år siden 2012 og udgjorde i 2020 i alt 632 mio. kr. Udviklingen fra 2019 til 2020 adskiller sig markant fra resten af perioden ved, at stigningen er trukket af en vækst i salget af dansk musik, der steg fra 205 mio. kr. til 271 mio. kr., svarende til 32 pct. Det er den største stigning siden 2008. Salget af udenlandsk musik faldt til gengæld fra 396 mio. kr. til 361 mio. kr. Hvorvidt der er tale om et generelt skift i befolkningens musikpræferencer, eller det er en effekt af COVID-19 med de dermed forbundne restriktioner på kulturområdet eller andre forhold, der er årsagen, er det for tidligt at vurdere.

De seks mest populære instrumentfag på landets musikskoler var i 2020/2021 klaver, akustisk guitar, slagtøj, sang, violin og elguitar. Rækkefølgen blandt de seks mest populære instrumenter har ligget fast siden 2012/2013, bortset fra at saxofonen for en kort bemærkning i sæsonen 2019/2020 havde overhalet elguitaren, som det sjette mest populære instrument. De kvindelige elever var i overtal til klaver-, sang- og violinundervisningen, mens der var flest mandelige elever til undervisningen i akustisk guitar, elguitar og slagtøj.

Livemusik Det samlede antal koncertgæster i Danmark var 2,8 mio. i 2020, hvilket svarede til et fald på knap 70 pct. i forhold til 2019. Det markante fald i antallet af koncertgæster kan tilskrives COVID-19, som begrænsede koncertarrangørernes mulighed for at afholde koncerter foran et større publikum. Fra 2018 til 2019 steg antallet af koncertgæster med knap 14 pct. fra 7,6 mio. til 8,7 mio.

Ildræt I 2020 var 25.000 beskæftiget inden for idrætsbrancherne. Af dem var 43 pct. under 26 år, mens 22 pct. var 50 år eller derover.

De danske præstationer ved det seneste sommer-OL i Tokyo, der blev afholdt sommeren 2021, resulterede i 30 top-8 placeringer. Disse stod for 36 pct. af det samlede antal nordiske placeringer i de sommer-olympiske discipliner. 11 af disse var desuden podiepladser, dvs. guld, sølv eller bronzemedaljer.

På landsplan er 43 pct. af befolkningen medlemmer af en idrætsforening, men der er store forskelle mellem de enkelte kommuner. Der er en tendens til at jo længere mod nord og vest, vi bevæger os, jo højere andel af befolkningen i kommunen er medlemmer af en idrætsforening. De laveste andele ses i Hovedstadsområdet og i Region Sjælland, mens vest- og nordjyske kommuner topper listen.

Kulturvaner Kulturvaneundersøgelsen dækker 14 forskellige kulturemner og viser, at 'Musik' og 'film og serier' er de to mest udbredte kulturaktiviteter i befolkningen.

COVID-19 flyttede kulturen ind i stuen. Nedlukningerne af kulturinstitutionerne betød, at markant færre i befolkningen brugte kulturtilbud uden for hjemmet. De kulturaktiviteter, der oplevede de relativt største fald, var koncert-, teater- og biografbesøg og scenekunst, besøg på museer, sportsbegivenheder, samt fysisk besøg på biblioteket. Størst relativ stigning ses i brugen af digitale spil, forbruget af skøn- og faglitteratur samt brugen af bibliotekets digitale tjenester.

På landsplan har 27 pct. af borgere over 16 år givet deres arbejdskraft gratis væk som frivillige i en idrætsforening, til sociale indsatser, til kulturområdet eller andre områder i det mangfoldige danske foreningsliv. Den tilsvarende andel var 6 procentpoint højere før pandemien i både 2018 og 2019. Især kvindelige frivillige er blevet et mere sjældent syn mellem 2018 og 2020.

Fakta om publikationen

Kultur 2020/2021 er den sjette udgave af Danmarks Statistiks årlige kulturpublikation. Den præsenterer et udpluk af de statistikbank-tabeller, der beskriver kulturområdet og giver læseren et indblik i nogle af Statistikbankens mere detaljerede resultater.

Alle statistikbank-tabeller opdateres løbende på Danmarks Statistiks hjemmeside og udvalgte resultater beskrives i *Nyt fra Danmarks Statistik*. Begge dele kan tilgås gratis via dst.dk eller statistikbanken.dk.

Kulturstatistikkerne er baserede på forskellige metode- og datagrundlag, der er nærmere beskrevet i de enkelte statistikdokumentationer. De kan findes på linket: www.dst.dk/kulturdokumentation.

Danmarks Statistik udfører serviceopgaver på baggrund af vores omfattende datamateriale. Det kan være specialkørsler, der indeholder mere detaljerede oplysninger, viser andre kombinationer af data, eller på anden vis er tilpasset dine særlige behov.

1. Tema: Analyse af kulturforbrugere¹

Fem grupper af kulturforbruger-profiler

Alle bruger kultur, men der er stor forskel på hvilken og hvor meget: Nogle går på museer og i teater, mens andre ser sport på tv, spiller computerspil eller læser en bog. I denne analyse opdeles Danmarks befolkning fra 16 år og op i fem grupper med forskellige kulturvaner på basis af data fra Kulturvaneundersøgelsen, og det undersøges hvem, der indgår i grupperne: Bredt kulturforbrug, Lavt kulturforbrug, Scenekunst og livesport, Museer og billedkunst samt Bibliotek.

Formålet med analysen er at afdække strukturelle forskelle i befolkningens kulturforbrug. Det er derfor valgt at anvende data for 2018 og 2019, da forbrugsmønstrene de seneste to år har være påvirket af Covid-19 pandemien².

Hovedkonklusioner

- 16 pct. af befolkningen har et *Bredt kulturforbrug* og forbruger stort set alle typer kultur mere end befolkningen generelt. Personer med videregående uddannelser er stærkt overrepræsenterede, mens personer med grundskole som højest fuldførte uddannelse er underrepræsenterede. Der er en klar overvægt af personer med bopæl i hovedstaden og tydelig overrepræsentation af kvinder.
- 28 pct. af befolkningen har et *Lavt kulturforbrug*, da de forbruger mindre af alle typer kultur sammenlignet med befolkningen generelt. Personer med grundskole som højest fuldførte uddannelse er stærkt overrepræsenterede i gruppen, mens personer med videregående uddannelse er underrepræsenterede. Bopæl i en landkommune og alder på 65 år eller mere er også karakteristisk for gruppen.
- 22 pct. af befolkningen indgår i gruppen *Scenekunst og livesport*, som er karakteriseret ved et forholdsvist højt forbrug af scenekunst både hjemmefra og uden for hjemmet og ved oftere at være tilskuere til live sport. Scenekunst er i denne analyse defineret bredt og omfatter både klassisk teater, standup, revy mv. Kendetegnenende for gruppen er, at mænd er svag overrepræsenterede, men ellers ligner personerne i gruppen i høj grad befolkningen som helhed.
- 12 pct. af befolkningen tilhører gruppen *Museer og billedkunst*, hvor personerne i høj grad opsøger billedkunst og går på museum. I gruppen er der forholdsvist mange fra 55 år og op, og bopæl i hovedstads – og storbykommuner forekommer også hyppigere.
- 22 pct. af befolkningen skiller sig ud ved en større brug af *Bibliotek*, samt større interesse for litteratur. Der er en overvægt af personer med videregående uddannelse og relativt mange under 55 år.

Mange typer af kulturforbrug

Alle bruger en eller anden form for kultur, men det er forskelligt, hvilke kulturaktiviteter, der foretrækkes. Kulturforbrug omfatter et væld af forskellige aktiviteter, hvoraf nogle forbruges ofte, fx at se film, sport eller nyheder på tv og andre mindre ofte, fx at gå i teater eller til koncert. Kulturforbruget kan enten være gratis eller kræve betaling, og det kan ske hjemme fra sofaen (bruge digitalt bibliotek) eller uden for hjemmet (besøge et fysisk bibliotek). Figur 1.1 viser andelen af befolkningen fra 16 år og op, som har anvendt i alt seksten forskellige kulturtilbud i løbet af en tre måneders periode i 2018-2019. Data stammer fra Kulturvaneundersøgelsen, hvortil Danmarks Statistik siden 2018 har indsamlet data om befolkningens kulturaktiviteter.

¹ Analysen er tidligere udgivet i en særskilt publikation inkl. metodebeskrivelse og en nærmere definition af de forskellige typer af kulturtilbud.

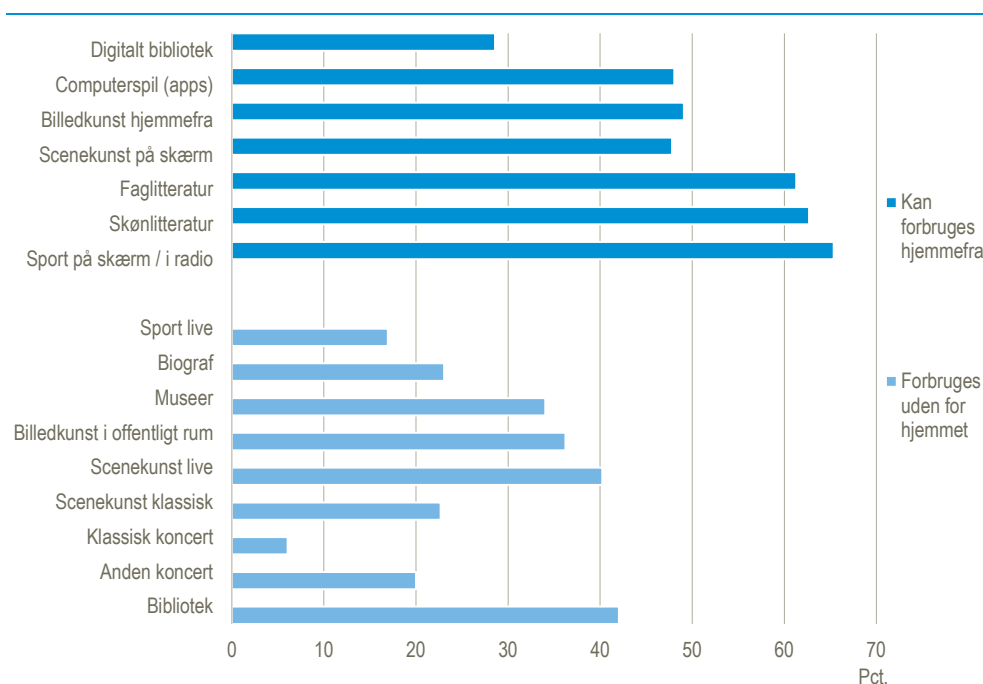
² Data fra Kulturvaneundersøgelsen anvendes til flere analyser af pandemiens betydning for kulturforbruget, se fx <https://kum.dk/ministeriet/kulturtal-og-statistik/danskernes-kulturvaner>

Både kulturforbrug hjemmefra og kulturforbrug uden for hjemmet indgår i analysen

Overordnet er der flest, som bruger kultur, der kan forbruges hjemmefra. I toppen er at høre eller se sport, som er det mest udbredte kulturforbrug blandt de inkluderede kulturtilbud. Læsning af skøn- eller faglitteratur er næsten lige så udbredt, mens at bruge biblioteket digitalt er mindst udbredt blandt de aktiviteter, der primært foregår hjemme. Det mest udbredte kulturforbrug, som foregår uden for hjemmet, er besøg på et fysisk bibliotek, men der er også mange, som har set scenekunst live, har opsøgt billedkunst i offentligt rum eller været på museum. Den mindst udbredte aktivitet er klassiske koncerter

Figur 1.1

Andelen af 16+ årige, der har brugt udvalgte typer af kulturtilbud i en tre-måneders periode. 2018-2019

Anm.: Scenekunst klassisk dækker forbrug af klassisk scenekunst som primært forbruges uden for hjemmet.
Kilde: Kulturvaneundersøgelsen.

Befolkningen grupperes ud fra fællestræk i kulturforbrug

I denne analyse undersøges det, om der ud fra de data, som er indsamlet til Kulturvaneundersøgelsen, kan identificeres grupper i befolkningen (16 år og op), der hver for sig har en ensartet sammensætning af kulturforbrug: Er dem, der går i teateret, de samme, som går til klassisk koncert? Og er dem, der ser sport, de samme, som går i biografen? Efterfølgende sammenlignes personerne i grupperne ud fra en række baggrundskarakteristika, bl.a. køn og uddannelse, men disse karakteristika indgår *ikke* i inddelingen af grupperne.

Der anvendes latent klasseanalyse til at gruppere forbrugere

Brug/ikke-brug af de seksten kulturområder nævnt i figur 1.1 er input i en såkaldt latent klasseanalyse. Metoden peger på, hvor der empirisk ser ud til at være befolkningsgrupper med fællestræk i kulturforbrugsmønstret. Metoden giver hvert individ en sandsynlighed for at tilhøre hver gruppe, og individet bliver tildelt den gruppe, de har størst sandsynlighed for at tilhøre. Men det udelukker ikke, at nogle kan have ligheder i deres kulturvaner på tværs af grupperne.

Der udpeges fem grupper af kulturforbrugere

Antallet af grupper kan delvist afgøres ud fra statistiske mål knyttet til metoden, men i dette tilfælde er det ikke oplagt, hvor mange grupper, der bør være. Vi har valgt at udpege fem grupper, blandt andet fordi det tolkningsmæssigt giver mening. Hvis andre typer af kulturforbrug var blevet inkluderet eller hvis antallet af grupper havde været et andet, kunne inddelingen have været anderledes. Analysen giver altså ét bud på typer af kulturforbrugere defineret ud fra data fra Kulturvaneundersøgelsen.

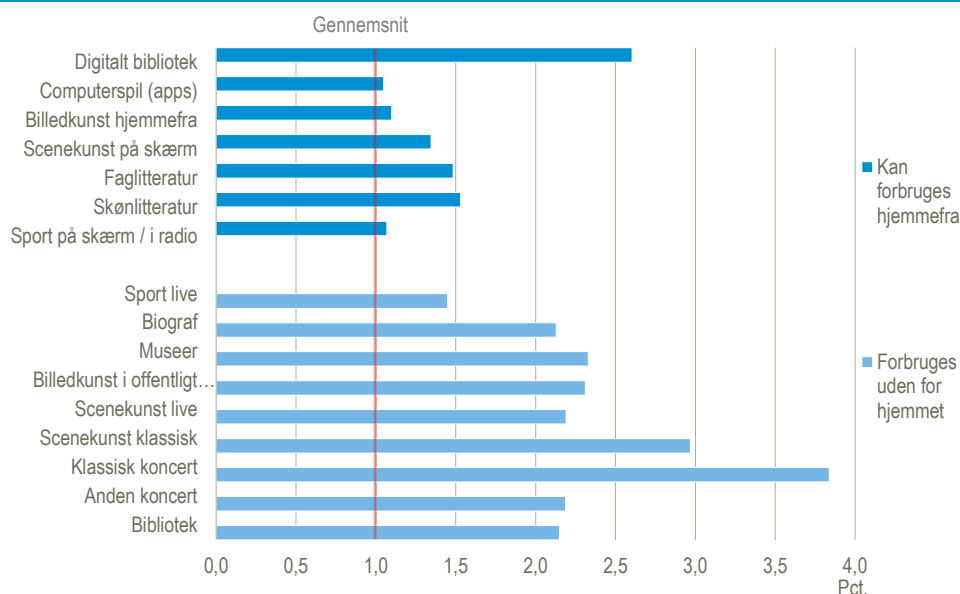
Forbrug i de fem grupper sammenlignes med det gennemsnitlige kulturforbrug

De fem typer af kulturforbrugere beskrives i det følgende ud fra en sammenligning af kulturforbruget med gennemsnittet af befolkningen. Sammenligningen foretages ved at se på forholdet mellem andelen i den pågældende gruppe, der bruger et kulturtilbud, og andelen i befolkningen i alt. En værdi større end 1 betyder, at gruppen i højere grad end befolkningen som helhed bruger et kulturtilbud, mens en værdi under 1 angiver, at gruppen i mindre grad end befolkningen som helhed forbruger kulturtilbuddet.

Gruppe 1: Bredt kulturforbrug

Den første gruppe er først og fremmest karakteriseret ved, at de i højere grad forbruger alle typer af kultur mere end befolkningen generelt, og gruppen benævnes derfor *Bredt kulturforbrug*. De skiller sig især ud ved, at en relativt høj andel går til klassiske koncerter og ser klassisk scenekunst (skuespil, opera, ballet mv.) med andele, der er mindst tre gange så store som i befolkningen generelt. Der er også stor interesse for det digitale bibliotek, museer, billedkunst i offentligt rum og biograf. At spille computerspil, at se/høre sport eller se på billedkunst hjemmefra er kun på et lidt højere niveau end i befolkningen generelt. Overordnet ligger gruppen særligt højt på kulturtilbud, som forbruges uden for hjemmet.

Figur 1.2 Forholdet mellem andelen af brugere af udvalgte kulturtyper mellem gruppen Bredt kulturforbrug og befolkningen generelt. 2018-2019

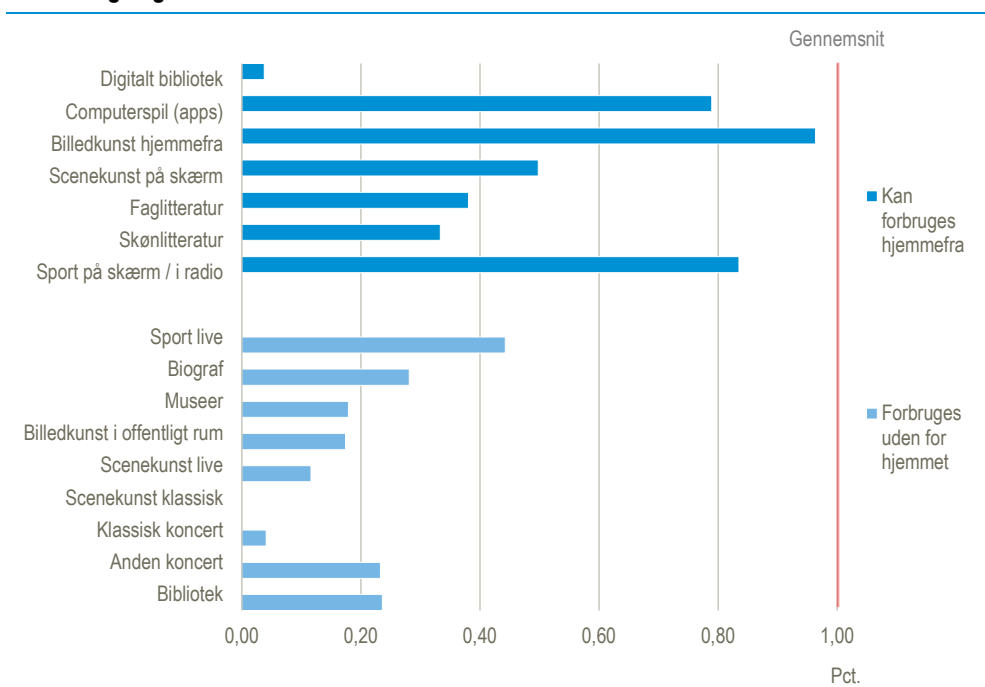

Anm.: En værdi større end 1 betyder, at gruppen i højere grad er bruger af et kulturtilbud, mens en værdi under 1 angiver, at gruppen i mindre grad forbruger kulturtilbuddet.

Gruppe 2: Lavt kulturforbrug

Den enkleste måde at beskrive den næste gruppe på er, at de er modsætningen til gruppen med *Bredt kulturforbrug*, da de bruger alle typer af kultur mindre end befolkningen generelt, og det gælder i særdeleshed kulturforbrug, som foregår uden for hjemmet. Således er der meget få, som fx går i teatret for at se scenekunst eller går til koncerter. Der hvor gruppen ligner gennemsnittet mest er inden for billedkunst hjemmefra, sport på skærm/i radio og computerspil.

Figur 1.3 Forholdet mellem andelen af brugere af udvalgte kulturtyper mellem Lavt kulturforbrug og befolkningen generelt. 2018-2019

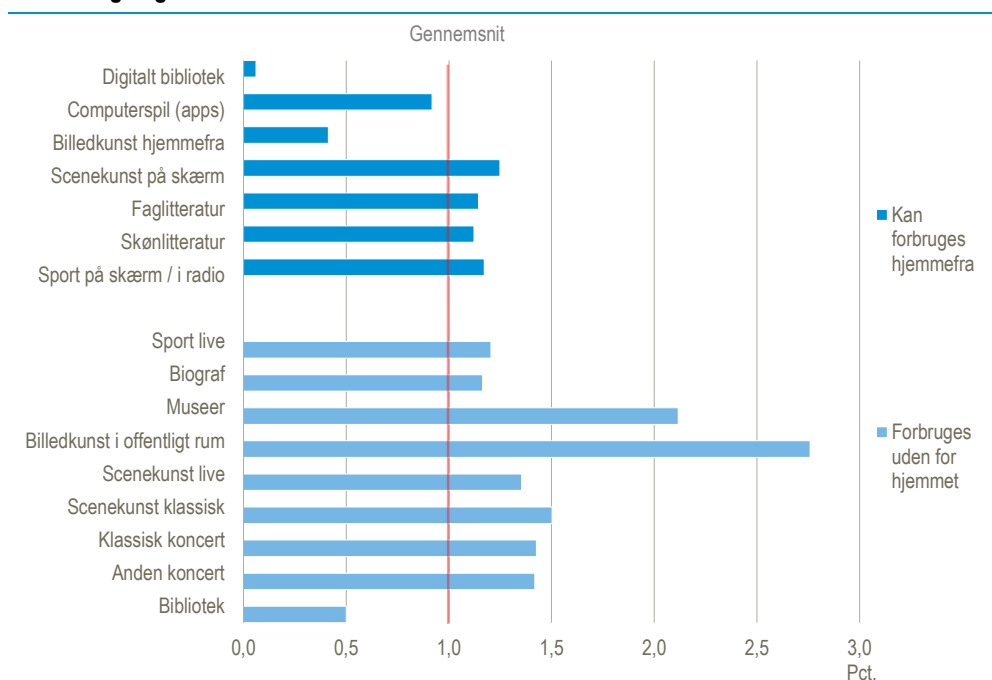
Anm.: En værdi større end 1 betyder, at gruppen i højere grad er bruger af et kulturtilbud, mens en værdi under 1 angiver, at gruppen i mindre grad forbruger kulturtilbuddet.

Gruppe 3:
Museer og billedkunst

Den tredje gruppe afviger markant fra befolkningen generelt ved, at mere end dobbelt så mange har besøgt et museum eller opsøgt billedkunst i det offentlige rum. Bortset fra besøg på biblioteket, er der også flere i gruppen end i befolkningen generelt, der har brugt de øvrige typer af kulturforbrug, som primært foregår uden for hjemmet. Overrepræsentationen er dog mere begrænset end for museer og billedkunst. For de typer af kulturforbrug, som primært foregår hjemme, er forbruget en smule højere end for befolkningen generelt, på nær for det digitale bibliotek og billedkunst hjemmefra, som er sjældent i denne gruppe, og for computerspil, som er en smule mindre udbredt i denne gruppe end befolkningen generelt. Gruppen benævnes *Museer og billedkunst*, da gruppen som nævnt særligt skiller sig ud ved et højt forbrug af disse to typer af kultur.

Figur 1.4

Forholdet mellem andelen af brugere af udvalgte kulturtyper mellem Museer og billedkunst og befolkningen generelt. 2018-2019

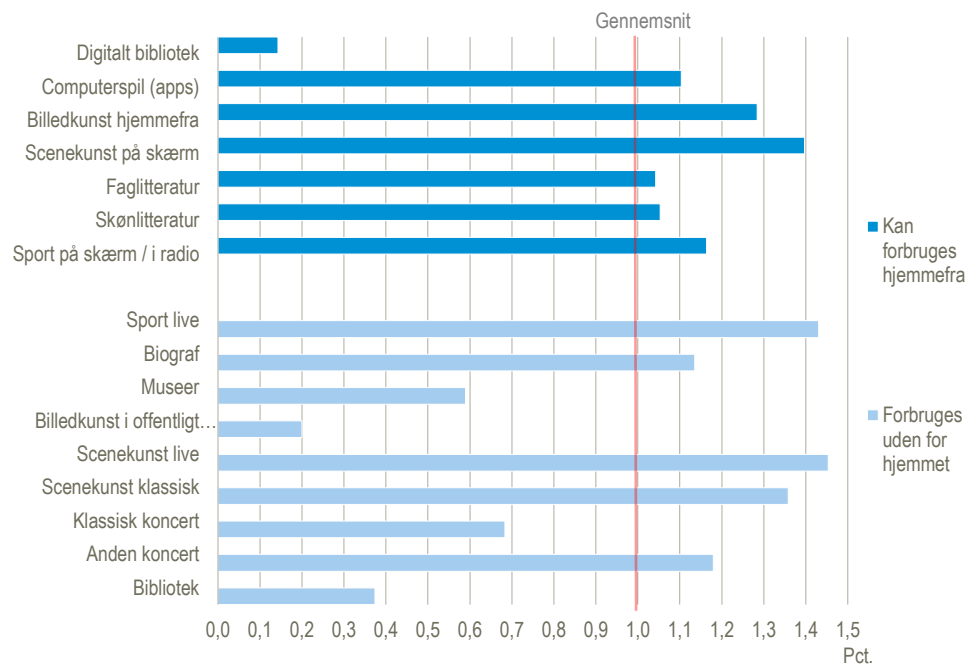

Anm.: En værdi større end 1 betyder, at gruppen i højere grad er bruger af et kulturtilbud, mens en værdi under 1 angiver, at gruppen i mindre grad forbruger kulturtilbuddet.

Gruppe 4: Scenekunst og livesport

Hvor den forrige gruppe skiller sig ud ved en stor interesse for at gå på museer og se billedkunst, skiller den fjerde gruppe sig ud ved en stor interesse for scenekunst og livesport. Scenekunst er i denne analyse defineret bredt og omfatter både klassisk teater, standup, revy mv. Andelene, der har set scenekunst live og klassisk scenekunst inden for en tre måneders periode, er ikke lige så store som i gruppen *Bredt kulturforbrug*, men stadig højere end andelen i befolkningen generelt. Til forskel fra *Bredt kulturforbrug* er det dog næsten kun scenekunst og live sport, der interesserer gruppen mere end gennemsnittet, og gruppen benævnes derfor *Scenekunst og livesport*.

Figur 1.5 Forholdet mellem andelen af brugere af udvalgte kulturtyper mellem Scenekunst og livesport og befolkningen generelt. 2018-2019

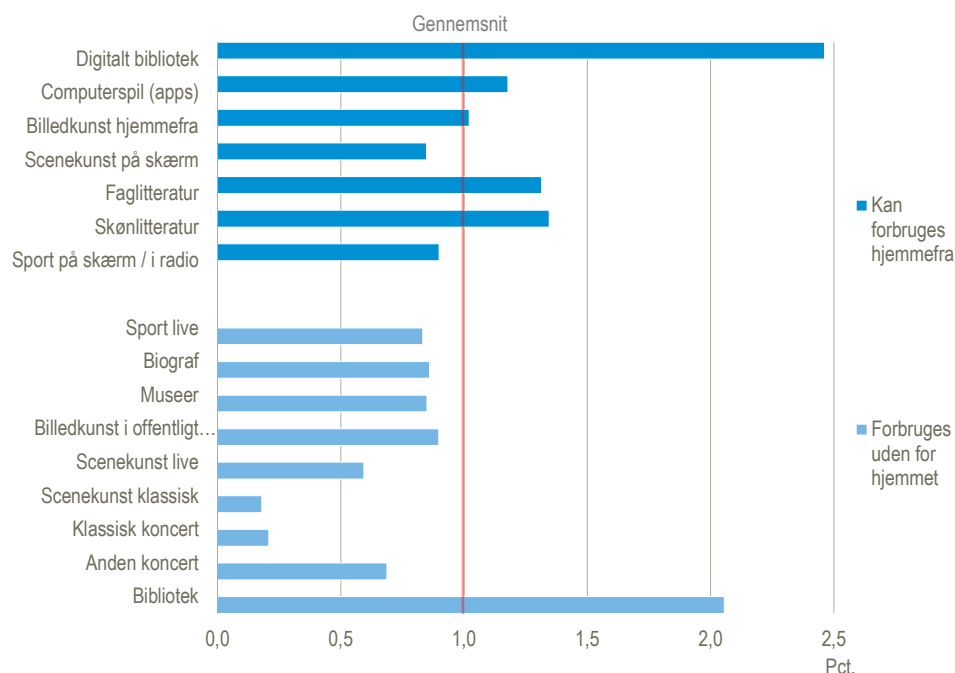

Anm.: En værdi større end 1 betyder, at gruppen i højere grad er bruger af et kulturtilbud, mens en værdi under 1 angiver, at gruppen i mindre grad forbruger kulturtilbuddet.

Gruppe 5: Bibliotek Den femte og sidste gruppe, der er identificeret i analysen, bruger biblioteker, både fysisk og digitalt, mere end dobbelt så meget som befolkningen generelt. De læser også både skøn- og faglitteratur og spiller computerspil lidt mere end befolkningen generelt, men her er forskellen mindre udtalt. Der er kun få i gruppen, der går til klassisk koncert eller ser klassisk scenekunst. Også for de andre typer af kulturforbrug, som foregår uden for hjemmet, er andelen lavere end for befolkningen generelt, for nogle typer kulturforbrug dog tæt på befolkningens niveau. Gruppen benævnes derfor *Bibliotek*.

Figur 1.6

Forholdet mellem andelen af brugere af udvalgte kulturtyper mellem Bibliotek og befolkningen generelt. 2018-2019

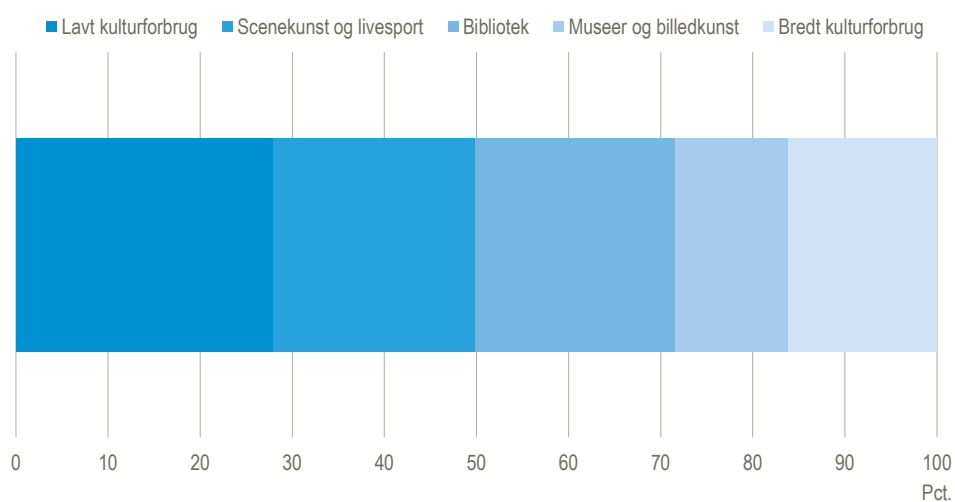
Anm.: En værdi større end 1 betyder, at gruppen i højere grad er bruger af et kulturtilbud, mens en værdi under 1 angiver, at gruppen i mindre grad forbruger kulturtilbuddet.

Hvem er i de forskellige grupper?

Befolkningen er ikke ligeligt fordelt i de fem grupper. Der er flest i gruppen med et lavt kulturforbrug, nemlig 28 pct., men der er næsten lige så mange i grupperne *Scenekunst og livesport* og *Bibliotek*, nemlig 22 pct. i hver gruppe. I alt 16 pct. af befolkningen er placeret i gruppen, der har et bredt kulturforbrug, mens der er 12 pct. i *Museer og billedkunst*. Gruppernes størrelse er illustreret i figur 1.7 ved hjælp af bredden på de enkelte søjler. Bredden på søjlerne går igen i de efterfølgende figurer, der yderligere illustrerer, hvordan grupperne er fordelt på en række karakteristika som uddannelsesniveaue, alder og køn.

Figur 1.7

Befolkningen fordelt på de fem grupper. 2018-2019

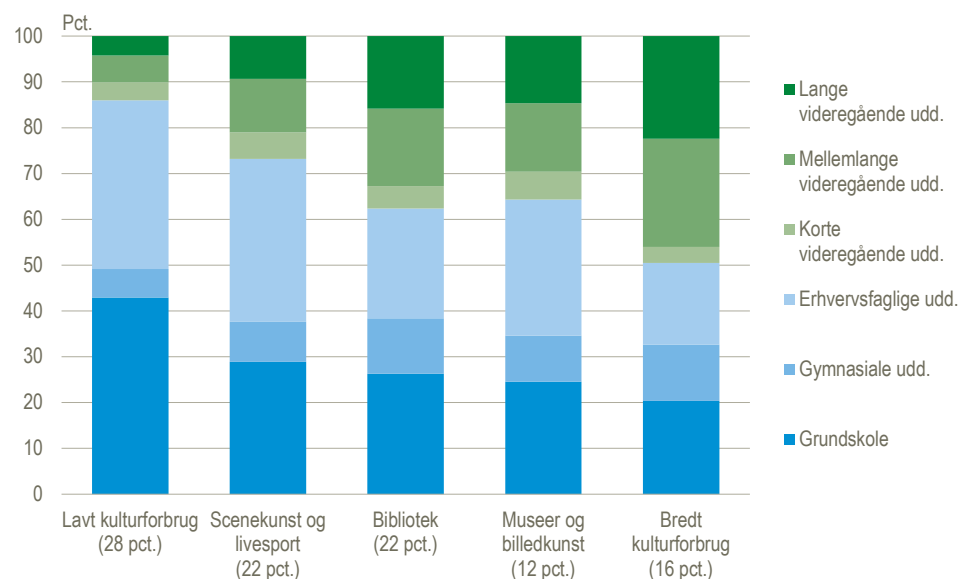
Anm.: Grupperne er sorteret efter andelen af personer med grundskoleuddannelse som højest fuldførte uddannelse, jf. figur 1.8.

Højtuddannede er storforbrugere af kultur

Figur 1.8 illustrerer uddannelsesniveaut i de fem grupper af kulturforbrugere. Mens søjlernes bredde, som beskrevet ovenfor, afspejler gruppens størrelse, viser fordelingen på farver andelen af personer med et givent uddannelsesniveau inden for hver gruppe. Det samlede areal af en farve i hele figuren illustrerer dermed den totale andel af personer med et givent uddannelsesniveau. Det fremgår af figuren, at i gruppen *Lavt kulturforbrug* har 43 pct. grundskole som højest fuldførte uddannelse og 37 pct. har en erhvervsuddannelse som højest fuldførte uddannelse, mens kun 4 pct. har en lang videregående uddannelse. I modsætning hertil har 22 pct. i gruppen *Bredt kulturforbrug* en lang videregående uddannelse, hvilket er den højeste andel blandt grupperne, mens kun 20 pct. i denne gruppe har en grundskoleuddannelse som højest fuldførte uddannelse.

Figur 1.8

Uddannelsesniveaut blandt de fem grupper. 2018-2019

Anm. 1: Grundskole indeholder også uoplyste, som udgør mellem en og to pct. af befolkningen.

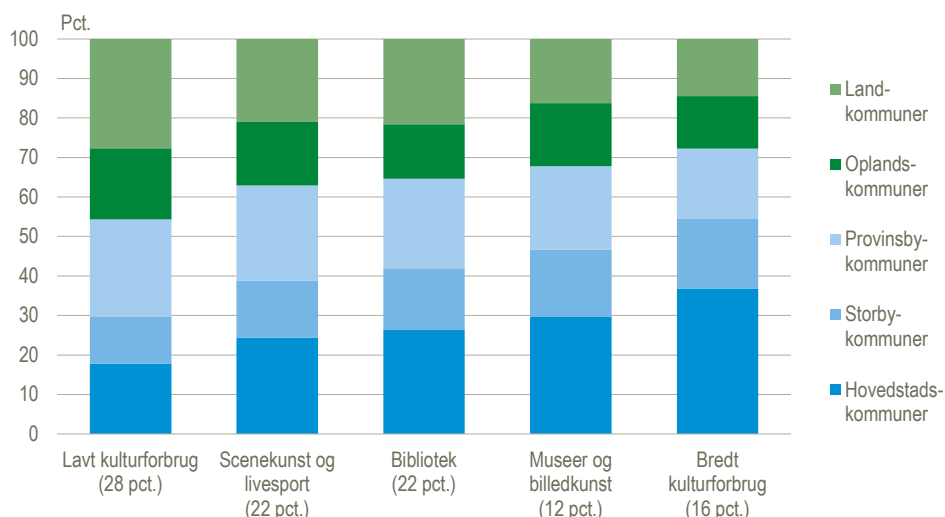
Anm. 2: Lange videregående uddannelser indeholder bachelor-, lange videregående og ph.d./forskeruddannelser.

Forskel i kulturforbruget mellem by og land

Figur 1.9 viser fordelingen på fem forskellige grupper af kommuner³. Personer fra hovedstadskommunerne, hvor der generelt er et bredt udbud af kulturtilbud, er overrepræsenterede i gruppen med bredt kulturforbrug, mens de er underrepræsenterede i gruppen med lavt kulturforbrug. Til gengæld er andelen af personer fra landkommunerne, hvor der generelt er et lavere kulturudbud, højere i gruppen med lavt kulturforbrug. Forskellene i kulturforbruget mellem by og land er delvist drevet af forskellene i befolkningssammensætningen. Fx er personer med en lang videregående uddannelse overrepræsenterede i byerne, mens personer med grundskole som højest fuldførte uddannelse er overrepræsenterede på landet. De forskelle, der ses i den geografiske fordeling, er derfor delvist et udtryk for uddannelses-forskelle mellem by og land.

³ Læs om definitionen på kommunegrupperne på [Danmarks Statistiks hjemmeside](https://www.ssi.dk)

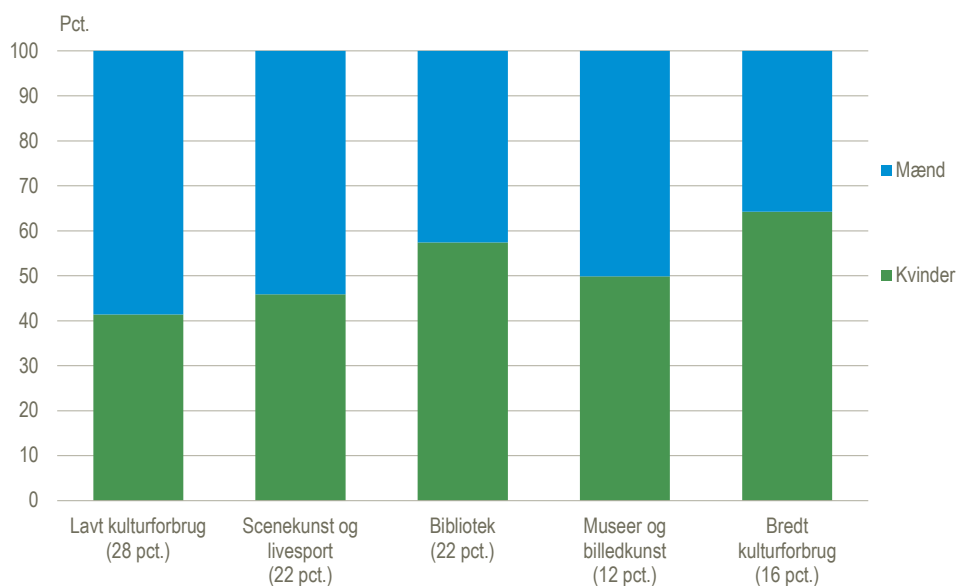
Figur 1.9 De fem grupper fordelt på kommune-grupper. 2018-2019

Mænd i Lavt kulturforbrug – kvinder i Bredt kulturforbrug

Figur 1.10 illustrerer kønsfordelingen, der er mest skæv i gruppen *Bredt kulturforbrug*. Her er 64 pct. af personerne kvinder. Der er også en overvægt af kvinder i gruppen *Bibliotek*. I den modsatte ende er gruppen med et lavt kulturforbrug, hvor 59 pct. af personerne er mænd og gruppen *Scenekunst og livesport*, hvor 54 pct. er mænd.

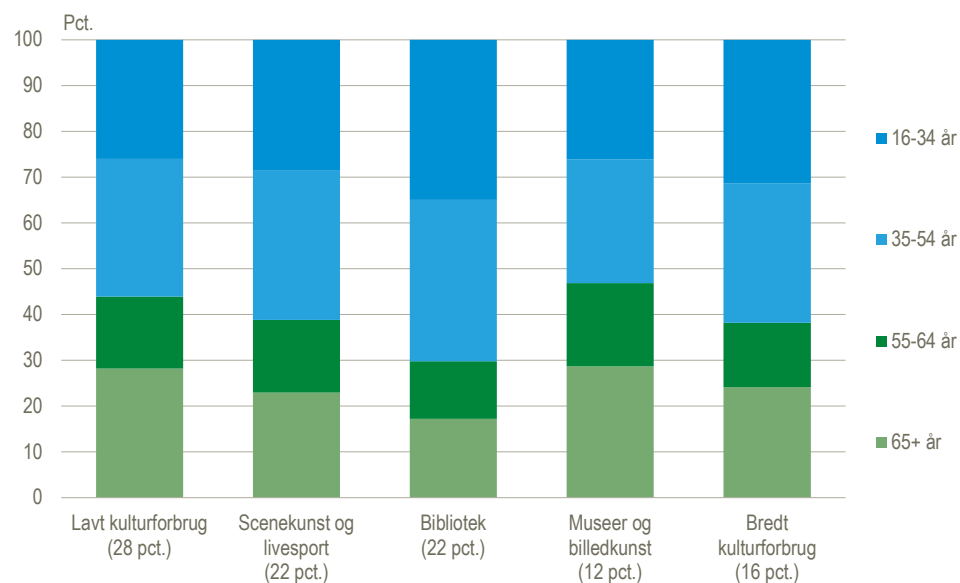
Figur 1.10 Kønsfordelingen i de fem grupper. 2018-2019

Unge bruger populærkultur, de ældre går i teateret

Set i forhold til aldersfordelingerne skiller *Museer og billedkunst* og *Lavt kulturforbrug* sig ud med en overrepræsentation af personer over 65 år. De unge (under 34 år) er overrepræsenterede i *Bibliotek* og *Bredt kulturforbrug*.

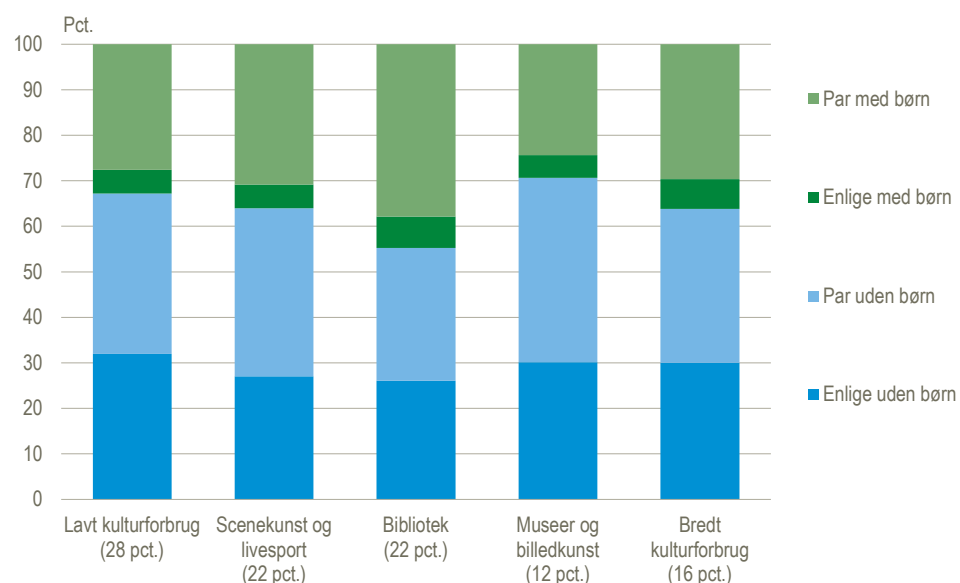
Figur 1.11 Aldersfordelingen i de fem grupper. 2018-2019

Par uden børn overrepræsenterede i gruppen Museer og Billedkunst

I figur 1.12 er befolkningen over 16 år opdelt efter familietype, hvor de to grønne farver viser familier med børn, mens de to blå er familier uden børn. Andelen af familier med børn er højest i *Bibliotek*, mens den laveste andel findes i *Museer og Billedkunst*, hvor familier uden børn er overrepræsenterede.

Figur 1.12 De fem grupper fordelt på familietype. 2018-2019

2. Økonomi og erhverv

Kapitlet går gennem udvalgte statistikbank-tabeller, der beskriver kulturlivets økonomi og struktur. Først viser det hhv. udviklingen i og fordelingen af de kulturkroner, som staten og kommunerne bevilligede samt Kulturministeriets udbetalinger. Bagefter viser det, hvor meget fondene donerede til kulturelle og motionsmæssige formål. Kapitlet skitserer efterfølgende erhvervsstrukturen for nye og gamle virksomheder inden for kulturbranchen. Herefter viser det, hvor personer med en kunstnerisk eller kulturel uddannelse typisk finder arbejde, og hvor høj bruttoledigheden er inden for deres felt. Til sidst giver kapitlet et overblik over, hvor mange ressourcer universiteter og højere læreanstalter brugte til forskning og udvikling inden for kulturområdet.

2.1 Offentlige kulturpenge

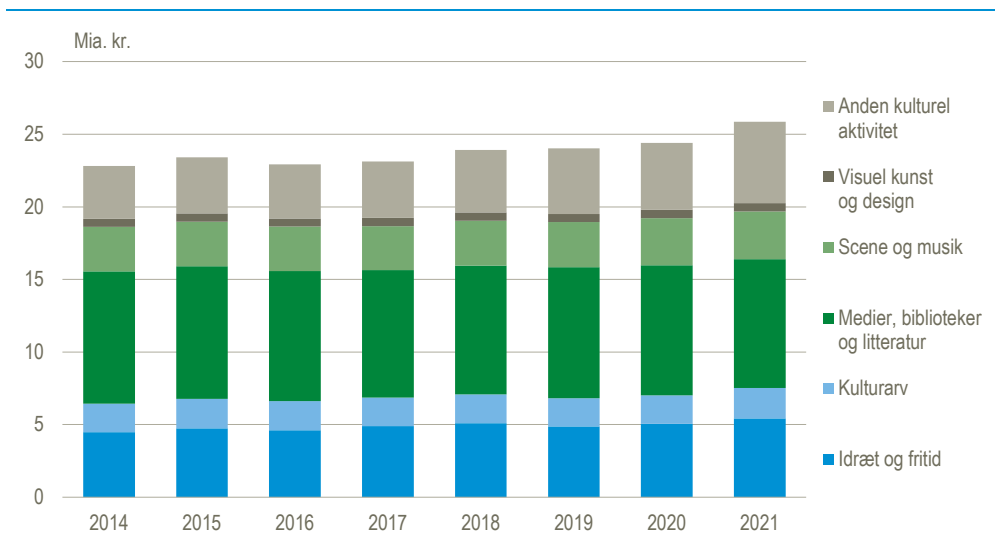
Introduktion til statistikområde

Statistikkerne om offentlige kulturpenge viser de beløb, som staten og kommunerne hvert år afsætter til kulturområdet. De afsatte midler kaldes offentlige bevillinger. Derudover viser statistikkerne, hvor mange statslige penge Kulturministeriet har givet til kulturelle formål i løbet af et år. De penge kaldes Kulturministeriets udbetalinger. Statistikkerne viser fordelingen af bevillinger og udbetalinger på kulturemner som idræt, biblioteker og design, geografi og modtagertype. Statistikkerne er baseret på forskellige registerudtræk fra Kulturministeriets tilskudsadministrative system, Statsregnskabet, Finansloven, aktstykker og de kommunale budgetter.

Det offentlige bevilligede 25,9 mia. kr. til kultur i 2021

Staten og kommunerne bevilligede til sammen 25,9 mia. kr. til kultur i 2021. Det svarede til en stigning på 5,9 pct. i forhold til året før. Størrelserne på og fordelingerne af bevillingerne har længe været stabile, hvilket afspejler at midlerne til kultur er politisk lagt fast.

Figur 2.1

Kilde: www.statistikbanken.dk/BEVIL02

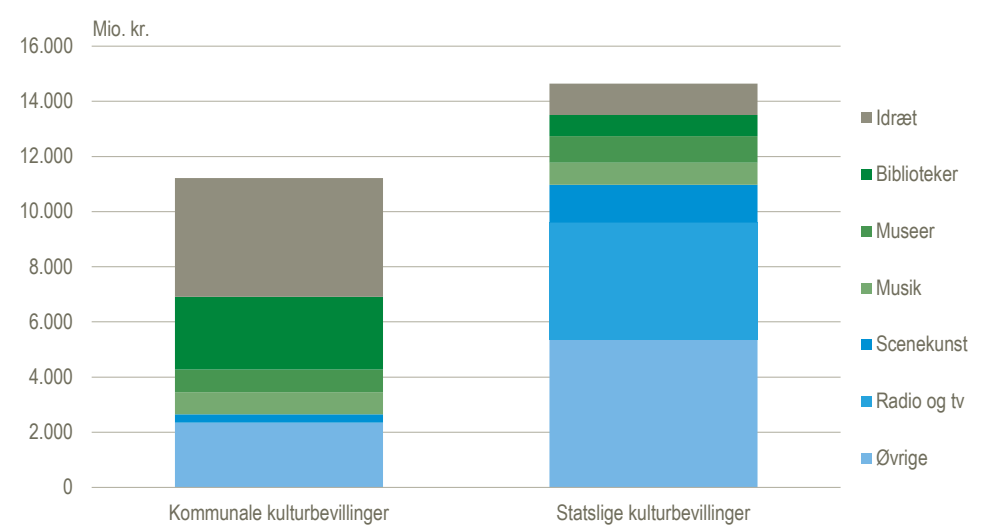
Offentlige bevillinger til kultur i 2021 svarede til 4.427 kr. per dansker

I 2021 var de kommunale bevillinger til kultur 11,2 mia. kr., hvilket svarede til 2,8 pct. af kommunernes samlede budgetter og 43 pct. af de offentlige kulturbevillinger samme år. Til sammenligning var de statslige bevillinger, der dækker finanslovsbevillinger, udlodningsmidler (tips) og licensmidler, 14,6 mia. kr. De statslige bevillinger til kultur svarede til 1,8 pct. af statens budgetterede udgifter for 2021 og 57 pct. af de offentlige bevillinger til kultur. Staten og kommunerne bevilligede sammenlagt, hvad der svarede til 4.427 kr. per dansker til kultur i 2021, hvilket var en stigning på 234 kr. i forhold til året før.

Staten og kommunerne støtter forskellige kulturremner

Der er kulturremner, der primært modtager offentlige tilskud fra kommunerne, og der er emner, som hovedsagligt modtager støtte fra staten. I 2021 bevilligede kommunerne hhv. 77 og 79 pct. af de offentlige støtte kroner til biblioteker og idræt, mens staten støttede scenekunst med 82 pct. og radio og tv med 100 pct. Kommunerne og staten bevilligede næsten lige store tilskud til musik og museer.

Figur 2.2 **Kommunale og statslige kulturbevillinger (løbende priser). 2021**

Kilde: www.statistikbanken.dk/BEVIL02

Kulturministeriet deler de fleste af statens kulturpenge ud

Kulturministeriet delte 12,7 mia. kr. ud til kultur i 2020, hvilket svarede til 92 pct. af de statslige bevillinger samme år. Det var en samlet stigning på 2,7 mia. kr. eller 27 pct. i forhold til året før. Stigningen skyldtes primært udbetalinger af hjælpepakker som følge af COVID-19, samt voksende udbetalinger vedr. mediestøtte grundet overflytning af området til Finansloven som følge af afskaffelsen af medielicensen. Langt størstedelen af støtte kroner gik til hhv. driften af myndigheder og institutioner, der fik 72 pct. af udbetalingerne, og kulturelle projekter, der fik 22 pct. De resterende udbetalinger gik til hhv. personlige tilskud, der erhvervede 2,5 pct., anlæg, som fik 2,9 pct. og distribution, der modtog 0,2 pct. af kulturpengene. En del af udbetalingerne til anlæg er flerårige på samme måde som driftsmidlerne.

Radio og TV fik 16 pct. af Kulturministeriets udbetalinger i 2020

Radio og TV fik 16 pct. af Kulturministeriets udbetalinger i 2020. Det gjorde Radio og TV til det kulturremne der modtog flest kultur kroner fra ministeriet det år. Mediéstøttens store andel skyldes blandt andet overflytning af området til Finansloven som følge af afskaffelsen af medielicensen. Scenekunst, herunder Det Kongelige Teater og Statens Teaterskole, fik 12 pct., hvilket var den anden største udbetaling. Anden tværgående kultur modtog 11 pct. af kulturministeriets udbetalinger, hvilket også var tilfældet for Idræt, herunder de store idræts- og gymnastikforbund. 9 pct. gik til folkeoplysning og folkehøjskoler, og den sjette største sum gik til museer, herunder Nationalmuseet og Statens Museum for Kunst, og var på 7 pct.

Tabel 2.1 Udvikling i Kulturministeriets udbetalinger (løbende priser) fordelt på kulturemne

	2017	2018	2019	2020
	mio. kr.			
Alle kulturemner	8 714	8 948	9 974	12 659
Idræt og fritid	1 003	1 029	1 021	1 363
Idræt	1 003	1 029	1 021	1 363
Kulturarv	1 348	1 336	1 387	1 581
Arkiver	236	222	256	207
Fredede bygninger	188	214	229	392
Fredede fortidsminder	12	18	24	23
Museer	876	845	840	921
Sprog	0	0	0	0
Zoologiske anlæg og botaniske haver	36	38	38	38
Medier, biblioteker og litteratur	1 974	2 055	3 080	4 125
Biblioteker	728	767	753	771
Computerspil	11	13	17	13
Dagblade og tidsskrifter	399	416	422	565
Film	365	393	489	452
Litteratur og bøger	279	274	260	261
Radio og tv	193	193	1 140	2 063
Musik og scene	2 100	2 118	2 076	2 260
Musik	765	798	751	753
Scenekunst	1 335	1 320	1 325	1 507
Visuel kunst og design	208	208	194	191
Arkitektur	15	19	14	13
Billedkunst	165	163	156	153
Design	15	14	12	13
Kunsthåndværk	12	12	12	14
Anden kulturel aktivitet	2 081	2 201	2 217	3 139
Statslig administration	529	530	524	506
Anden eller tværgående kultur	732	779	770	1 436
Folkeoplysning og folkehøjskoler	820	892	923	1 197

Kilde: www.statistikbanken.dk/KUBS01

2.2 Fonde

Introduktion til statistikområdet

Statistikken om fondes aktiviteter viser, hvor mange bevillinger fonde og fondslignende foreninger hvert år giver til forskellige modtagere som private virksomheder, personer, non-profit organisationer eller offentlige institutioner. Statistikken viser også, hvilke overordnede formål fondsmidlerne går til, fx om det er videnskabelige, sundhedsfremmende eller sociale formål. Statistikken er baseret på data fra en årlig, lovpligtig spørgeskemaundersøgelse.

Fonde støttede kulturlivet med 2,3 mia. kr. i 2020

Der er flere fonde, der støtter kulturlivet i Danmark. I 2020 donerede de samlet set 2,3 mia. kr. til kulturelle formål og 1,3 mia. kr. til sundhedsformål. Det svarede til hhv. 14 og 8 pct. af fondenes samlede donationer til alle formål det år. De erhvervsdrivende fonde stod for det største bidrag til kulturelle formål og donerede 1,6 ud af de 2,3 mia. kr. Den største donation til sundhedsformål kom fra de almene fonde og fondslignende foreninger og var på 0,8 mia. kr.

Tabel 2.2 Udbetalinger af fondsmidler

	Alle fonde			Erhvervsdrivende fonde			Almene fonde og fondslignende foreninger		
	2018	2019	2020	2018	2019	2020	2018	2019	2020
	mio. kr.								
Alle formål	12 720	15 975	17 129	7 026	9 753	11 038	5 694	6 223	6 091
Kulturelle formål	2 084	2 695	2 330	1 435	1 386	1 548	649	1 309	782
Sundhedsformål	875	1 007	1 345	288	320	555	587	686	790

Kilde: www.statistikbanken.dk/FOND01

2.3 Virksomheder og arbejdsmarkedet

Introduktion til statistikområde

Statistikken beskriver virksomheder og arbejdsmarkedet inden for kulturområdet. I statistikkerne kan man bl.a. finde tal for beskæftigelsen, nye virksomheder og antallet af arbejdssteder inden for forskellige kulturemner. Man kan også se på sammensætningen af arbejdskraften inden for kulturbrancherne mht. alder, køn, herkomst og jobtype, dvs. om det er de ansattes hovedbeskæftigelse eller bijob. Statistikken er baseret på flere af Danmarks Statistiks registre og opdateres årligt.

167.000 kulturjobs

Ultimo november 2019 var der 167.500 jobs inden for kultur, hvilket svarede til 5,1 pct. af alle jobs på samme tidspunkt. Jobbene var fordelt på 25.000 arbejdssteder og svarede til, at 90.500 personer var i beskæftigelse på fuld tid i løbet af 2019. Cirka 86 pct. af jobbene, arbejdsstederne og den samlede beskæftigelse var inden for kerneaktiviteter. Det samme gjaldt fordelingen af den årlige lønsum, der var 44 mia. kr. i 2019. Kerneaktiviteter er aktiviteter, der bidrager direkte til kulturen som fx arkiver, biografier eller museer. Støtteaktiviteter er aktiviteter, der bidrager med støtte til kerneaktiviteterne. Det kan fx være aktiviteter som handel med eller fremstilling af udstyr til kerneaktiviteterne.

Mange små arbejdssteder og deltidsansatte inden for kulturerhvervene

Antallet af arbejdssteder inden for kulturerhvervene udgjorde 8,1 pct. af alle arbejdssteder, mens det gjaldt 5,1 pct. af jobbene og 3,9 pct. af den samlede beskæftigelse. Det skyldes bl.a., at erhvervslivet inden for kultur er karakteriseret ved, at der er mange små virksomheder, og at de ansatte i højere grad end i andre brancher arbejder på deltid.

Tabel 2.3 Kulturens erhvervsstruktur fordelt på kulturemne (overemne). 2019

	Årlig lønsum		Samlet beskæftigelse (årsværk)		Arbejdssteder		Jobs	
	mio.kr.	pct.	antal	pct.	antal	pct.	antal	pct.
Alle kulturemner	44 384	86	90 520	85	24 985	87	167 415	87
Idræt og fritid	10 200	81	23 927	80	5 725	79	56 720	85
Kulturarv	2 864	97	6 236	97	451	96	9 885	98
Medier, biblioteker og litteratur	15 575	85	28 995	84	4 132	79	44 297	86
Musik og scene	3 929	94	8 267	94	2 694	94	18 241	96
Visuel kunst og design	6 558	97	12 649	96	8 775	97	22 323	96
Anden kulturel aktivitet	5 258	74	10 446	72	3 208	77	15 949	67

Anm.: Antallet af arbejdssteder og jobs er gjort op ultimo november 2019. Procentsatserne viser, hvor meget kerneaktiviteter bidrager til totalen.

Kilde: www.statistikbanken.dk/KUERH1

Flest nye kulturjobs og -virksomheder i Byen København

Ultimo november 2019 var der knap 1.700 nye kulturjobs i hele landet, og i løbet af 2019 blev der skabt 2.900 nye kulturvirksomheder. Der var flest nye jobs og virksomheder i Byen København og næst flest i Østjylland. Antallet af nye kulturjobs var omkring 600 i Byen København og omkring 250 i Østjylland, mens antallet af kulturvirksomheder talte hhv. 1.200 og 400 i de to landsdele. Antallet af nye jobs og virksomheder var lavest på Bornholm.

Tabel 2.4 Kulturiværksætteri fordelt på landsdel. 2019

	antal	
	Nye jobs	Nye virksomheder
Hele landet	1 691	2 896
Byen København	606	1 178
Københavns omegn	195	224
Nordsjælland	105	197
Bornholm	7	29
Østsjælland	32	97
Vest- og Sydsjælland	117	165
Fyn	101	158
Syddjylland	102	171
Østjylland	262	414
Vestjylland	62	112
Nordjylland	102	151

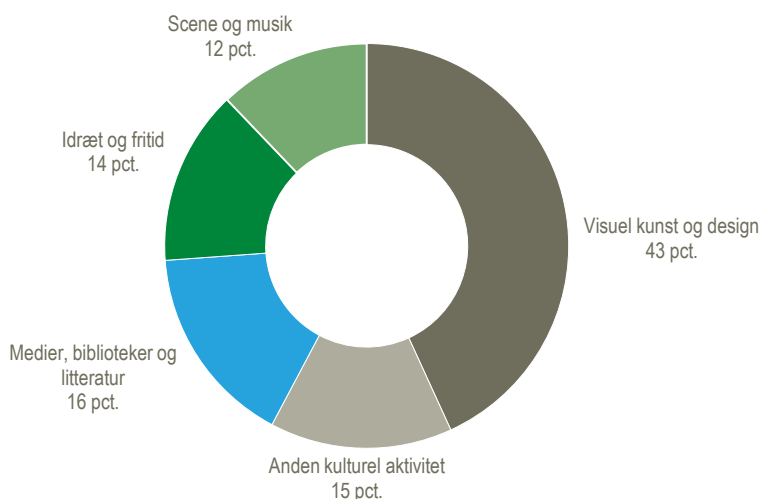
Anm.: Antallet af jobs er gjort op ultimo november 2019.

Kilde: www.statistikbanken.dk/KUIV2

Visuel kunst og design mest udbredte kulturemne blandt nye virksomheder

I 2019 producerede 1.250 ud af de 2.900 nye kulturvirksomheder visuel kunst og design, hvilket svarede til 43 pct. af de nyetablerede kulturvirksomheder. Det gjorde visuel kunst og design til det mest udbredte kulturemne blandt de nyetablerede virksomheder.

Figur 2.3 Nye virksomheder inden for kulturerhvervene. 2019

Kilde: statistikbanken.dk/KUIV1

Flere årsværk inden for kultur i 2019

Den samlede beskæftigelse inden for kulturerhvervene steg fra 88.000 årsværk i 2018 til 90.500 i 2019. Der skete en stigning i antallet af årsværk inden for samtlige af de store kulturerhverv undtagen dagblade og tidsskrifter. Den største stigning skete i beskæftigelsen inden for idræt, der voksede fra 19.000 årsværk i 2018 til 19.900 i 2019. Det svarede til en stigning på 4,7 pct. Dagblade og tidsskrifter, faldt med knap 150 årsværk, hvilket svarede til en nedgang på knap 2 pct.

Tabel 2.5 Udvikling i beskæftigelsen (årsværk) inden for kulturerhverv

	2018	2019
	årsværk	
Alle kulturerhverv	88 039	90 520
Idræt	18 999	19 887
Radio og tv	9 347	9 631
Reklame	8 490	8 743
Dagblade og tidsskrifter	7 773	7 620
Arkitektur	6 645	6 875
Museer	4 712	4 908
Musik	4 572	4 778
Biblioteker	4 544	4 554
Litteratur og bøger	3 505	3 683
Scenekunst	3 388	3 489
Øvrige kulturerhverv	16 065	16 352

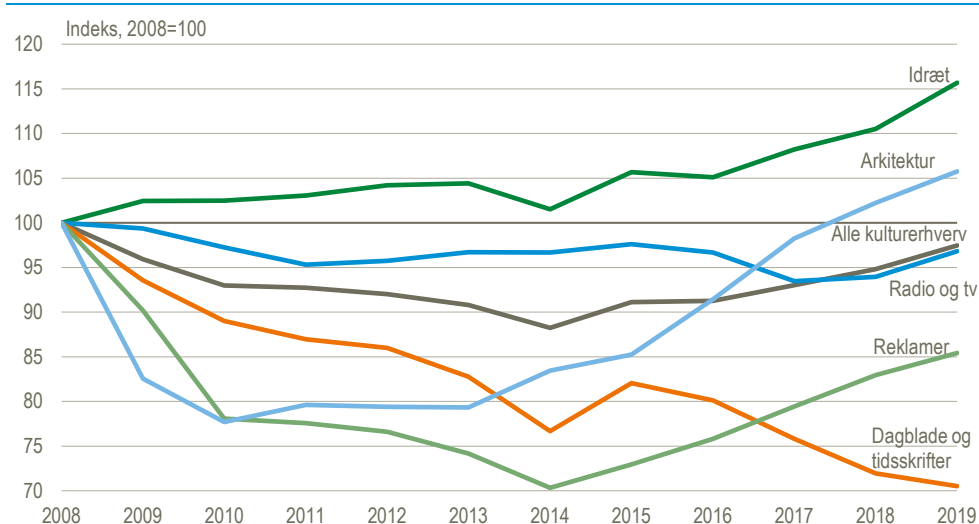
Anm: Summer og totaler kan afvige pga. afrundinger.

Kilde: www.statistikbanken.dk/KUERH1

Beskæftigelsen inden for kultur stadig 2,5 pct. lavere end i 2008

Den samlede beskæftigelse inden for kulturerhvervene steg samlet set for femte år i træk til 90.500 årsværk i 2019, men var stadig 2,5 pct. lavere end i 2008. Der var forskel på udviklingen i antallet af årsværk på tværs af de fem største kulturerhverv. Beskæftigelsen steg fra 17.200 årsværk i 2008 til 19.900 i 2019 inden for idræt og fra 6.500 til 6.900 inden for arkitektur, hvilket svarede til en stigning på hhv. 15,7 og 5,8 pct. Beskæftigelsen inden for Radio og tv faldt i samme periode fra 9.900 årsværk til 9.600, hvilket svarede til fald på 3,2 pct. De to største fald i antallet af årsværk skete inden for hhv. reklamer, der oplevede et fald på 1.500 årsværk, og dagblade og tidsskrifter, som oplevede et fald på 3.200 årsværk. Ændringerne svarede til fald på hhv. 14,6 og 29,5 pct.

Figur 2.4 Udvikling i beskæftigelsen (årsværk) i de fem største kulturerhverv

Kilde: www.statistikbanken.dk/KUERH1

Skæv kønsfordeling inden for flere kulturerhverv

Kønsfordelingen var skæv inden for flere af kulturerhvervene. I 2019 udgjorde mænd 62 pct. af alle ansatte inden for arkitektur, 61 pct. inden for radio og tv og 57 pct. inden for film. Til sammenligning udgjorde kvinder 71 pct. af alle ansatte inden for biblioteker, 59 pct. inden for museer og 61 pct. inden for litteratur. Der var en nogenlunde jævn fordeling af mænd og kvinder inden for arkiver, scenekunst og idræt.

Mange unge er ansat i erhverv inden for dagblade og tidsskrifter samt film og idræt

Der er flere jobs inden for kulturerhvervene, hvor det især er unge, der er ansat. Flere unge tjener penge i fritidsjobs som avisomdeler eller billetkontrollør i en biograf. Det kan forklare, hvorfor unge under 16 år udgjorde 14 pct. af alle ansatte inden for dagblade og tidsskrifter og unge mellem 16-19 år udgjorde 19 pct. af alle ansatte inden for film. Professionelle sportsudøvere er af fysiologiske årsager ofte unge, hvilket kan forklare, at 52 pct. af alle ansatte inden for idræt var under 30 år.

2.4 Uddannelse

Introduktion til statistikområde

Statistikken beskriver beskæftigelse og indkomst for kunst- og kulturuddannede, fx fra Den Danske Filmskole eller musikkonservatorierne. Man kan fx finde deres gennemsnitlige indkomst, fordelt på køn, uddannelse og dimittendårgang eller følge med i ledighedsprocenten, fordelt på køn, uddannelsesinstitution og længde af uddannelse. Statistikken er en årlig undersøgelse baseret på administrative registre og udtræk fra andre statistikker i Danmarks Statistik.

Musikere finder job i det offentlige, mens skuespillere arbejder i den private sektor

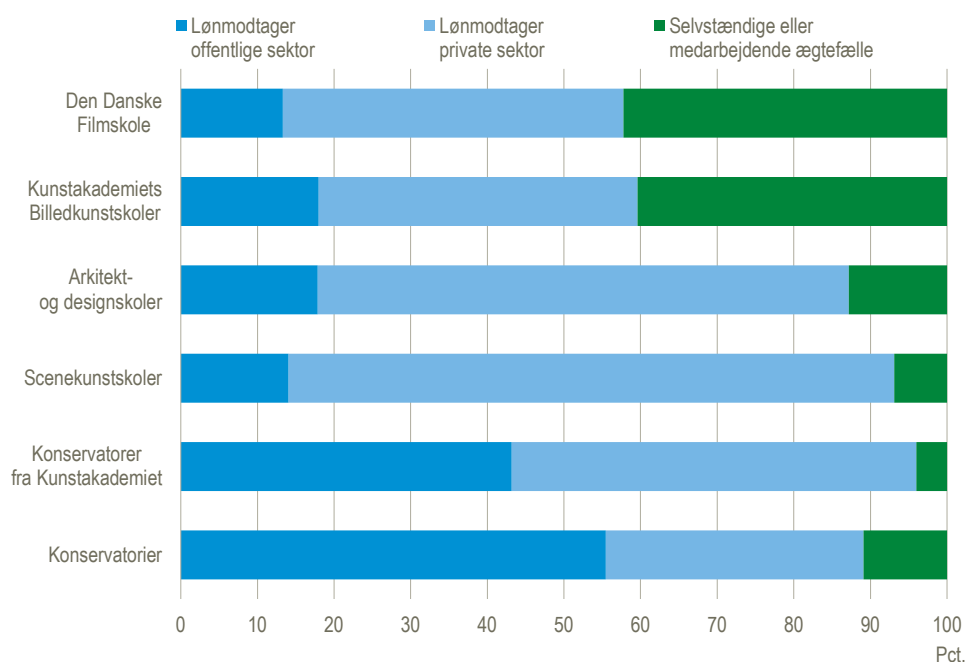
Der er forskel på, hvilke sektorer personer med en kunstnerisk eller kulturel uddannelse arbejdede i 2019. Det var mest udbredt at arbejde som offentlig lønmodtager blandt personer med en konservatorieuddannelse. I 2019 arbejdede 55 pct. af de konservatorieuddannede som lønmodtagere i det offentlige, mens hhv. 34 pct. arbejdede som lønmodtagere i det private. 79 pct. af dem med en uddannelse fra en af scenekunsts skolerne arbejdede som lønmodtagere i den private sektor, mens det gjaldt for 69 pct. af dem, der havde en uddannelse fra en arkitekt- eller designskole.

Filmfolk og billedkunstnere er ofte selvstændige

Det var næsten lige så udbredt at arbejde som selvstændig eller medarbejdende ægtefælle som lønmodtager i det private for personer med en uddannelse fra Kunstakademiets Billedkunsts skoler og Den Danske Filmskole. I 2019 arbejdede 42 pct. af dem, der havde en uddannelse fra Kunstakademiets Billedkunsts skoler som lønmodtagere i det private, mens det gjaldt 44 pct. af dem, der havde en uddannelse fra Den Danske Filmskole. Til sammenligning arbejdede hhv. 40 og 42 pct. som selvstændige eller medarbejdende ægtefælle.

Figur 2.5

Sektorer som personer med en kunstnerisk eller kulturel uddannelse finder arbejde i. 2019

Kilde: www.statistikbanken.dk/KUBESK33

COVID-19 påvirkede
bruttoledigheden
i 2020

Bruttoledigheden for kunst- og kulturuddannede steg til 13,5 pct. i 2020. På trods af at bruttoledigheden steg for samtlige grupper af kunst- og kulturuddannede var den lavest blandt personer med en uddannelse fra Det Kgl. Danske Musikkonservatorium samt Kunstakademiets Konservatorskole med en bruttoledighed på 7 pct. Personer med en uddannelse fra Den Danske Scenekunstscole oplevede den højeste ledighed, der lå på 31 pct. Den høje bruttoledighed i 2020 kan blandt andet ses i lyset af restriktioner for kulturlivet under COVID-19.

Tabel 2.6 **Bruttoledighed for kunst- og kulturuddannede, alle dimittendårsgange**

	2016	2017	2018	2019	2020
	pct.				
I alt	9,2	8,9	8,8	9,3	13,5
Arkitektskolen Aarhus	7,1	5,2	5,2	6,0	8,4
Kunstakademiets Arkitektskole	6,2	6,3	6,1	7,3	9,8
Kunstakademiets Designskole	12,6	13,0	11,7	11,4	15,4
Kunstakademiets Konservatorskole	10,9	10,3	6,2	5,9	7,3
Designskolen Kolding	13,0	11,5	12,6	12,3	16,0
Det Kgl. Danske Musikkonservatorium	3,2	3,9	4,0	4,3	7,4
Rytmsk Musikkonservatorium	4,4	6,5	7,9	10,0	16,8
Det Jyske Musikkonservatorium	7,4	6,3	5,4	6,5	11,3
Syddansk Musikkonservatorium	4,4	5,4	6,0	5,9	9,3
Den Danske Scenekunstscole	17,5	18,3	19,9	21,9	31,0
Kunstakademiets Billedkunstskoler	19,8	17,8	16,4	14,9	20,5
Den Danske Filmskole	12,9	12,4	12,6	10,4	18,1

Kilde: www.statistikbanken.dk/KUBESK1

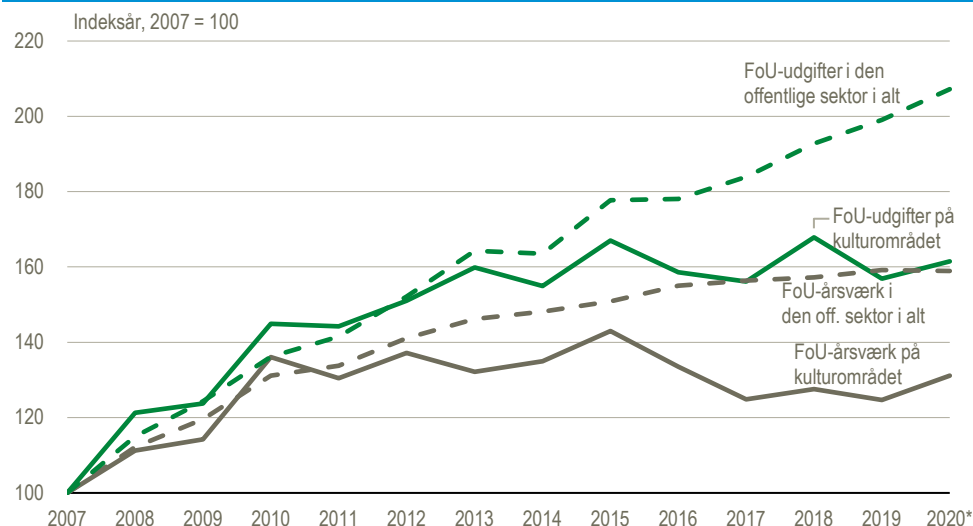
2.5 Forskning og udvikling

Introduktion til
statistikområde

Statistikken viser, hvor mange penge, årsværk og personale den offentlige sektor hvert år bruger på forskning og udvikling inden for kulturområdet. Det kan være inden for sprogvidenskab, arkæologi eller historie. Statistikken indsamles via en obligatorisk spørgeskemaundersøgelse, der sendes ud til omkring 700 offentlige institutioner og ikke-erhvervsdrivende organisationer.

Den offentlige sektors
relative ressourceforbrug
på forskning og udvikling
inden for kultur er faldet

Den offentlige sektor brugte 2.019 årsværk og 1,9 mia. kr. til forskning og udvikling (FoU) inden for kulturområdet i 2020. Det svarede til 8 pct. af de samlede FoU-årsværk og 7 pct. af de samlede FoU-udgifter samme år. Siden 2007 er antallet af FoU-årsværk og -udgifter til kulturelle formål vokset med hhv. 31 og 59 pct. målt i løbende priser. Til sammenligning voksede antallet af FoU-årsværk til alle formål med 59 pct., mens de samlede FoU-udgifter voksede med 107 pct. i perioden. Det betyder, at den offentlige sektor brugte en mindre andel af deres samlede FoU-udgifter på kulturelle formål i 2017 i forhold til i 2007, mens antallet af årsværk er vokset med samme andel på kulturområdet som for det samlede antal FoU-årsværk.

Figur 2.6 **Udvikling i årsværk og udgifter til forskning på kulturområdet**

Kilde: www.statistikbanken.dk/FOUOFF07, FOUKUL01 og FOUKUL02

Et ud af fem kulturelle årsværk går til øvrig humanistisk videnskab

De kulturelle FoU-årsværk fordelte sig anderledes i 2020 end i 2010. Den offentlige sektor gik fra at bruge 13 pct. af årsværkene på sprogvidenskab og filologi i 2010 til at bruge 9 pct. på fagområdet i 2020. I samme periode skete der også et fald fra 7 pct. til 5 pct. i andelen af kulturelle årsværk, der gik til litteraturvidenskab. Omvendt steg andelen af kulturelle årsværk, som den offentlige sektor brugte på arkæologi, filosofi og idehistorie, samt øvrig humanistisk videnskab. Arkæologi gik fra at fylde 4 pct. af årsværkene i 2010 til 8 pct. i 2020. Den største stigning skete i øvrig humanistisk videnskab, der bl.a. inkluderer pædagogik og tværkulturelle studier, som gik fra at udgøre 17 pct. af årsværkene til 21 pct.

Tabel 2.7 **Kulturelle FoU-årsværk fordelt på kulturemne**

	2010	2020*
	FoU-årsværk	
Byplanlægning, fysisk planlægning	5,4	4,4
Medier og kommunikation	10,4	10,5
Historie	12,7	12,8
Arkæologi	4,4	8,1
Sprogvidenskab, filologi	13,4	8,5
Litteraturvidenskab	7,2	5,1
Filosofi, idehistorie	5,3	7,1
Teologi	3,9	3,4
Musik, teatervidenskab	2,6	2,3
Kunst- og arkitekturvidenskab	12,2	10,9
Film- og medievidenskab	5,5	5,5
Øvrig humanistisk videnskab	16,9	21,3

Kilde: www.statistikbanken.dk/FOUKUL02

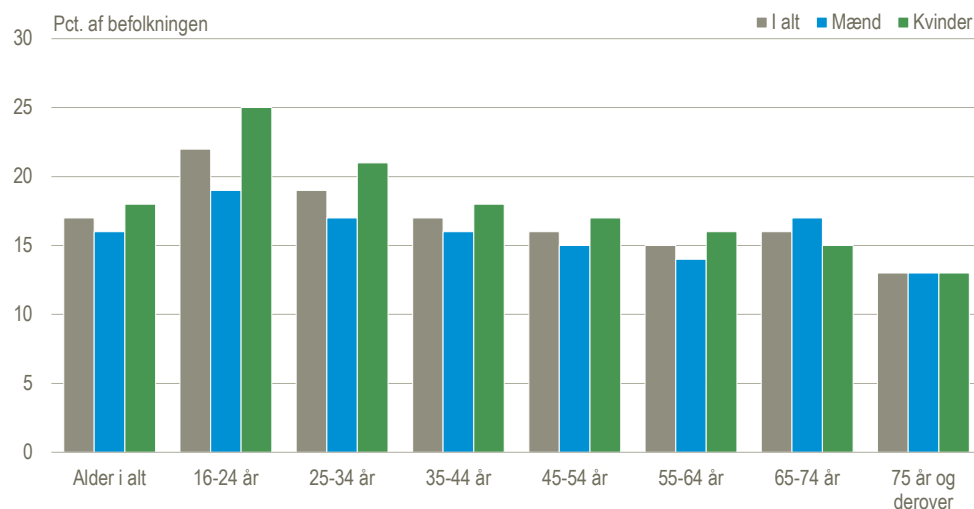
3. Kulturarv

Dette kapitel præsenterer et udsnit af de statistikbank-tabeller, der beskriver den danske kulturarv. Det starter med at gå gennem dele af museumsstatistikken og viser bl.a. antal besøg, fordelt på museumstype- og kategori. Herefter præsenterer det tilsvarende tabeller for statistikken om zoologiske anlæg. Kapitlet introducerer efterfølgende udvalgte tabeller fra statistikkerne om hhv. fredede bygninger og fortidsminder og viser bl.a., hvor i landet de ligger. Til sidst præsenterer kapitlet de tabeller fra arkivstatistikken, der beskriver udviklingen i bestanden af konventionelle og digitale arkivalier.

3.1 Museer

<i>Introduktion til statistikområde</i>	Museumsstatistikken viser besøgstal og åbningstimer, fordelt på museumskategori, museumstype og geografi. Museumskategorien viser, om museet fx er kulturhistorisk, mens museumstypen viser, hvor museet modtager økonomiske midler fra. Statistikken udkommer en gang årligt og bygger på spørgeskemaer udsendt til museer. Omkring 380 museer modtager spørgeskemaet. Undersøgelsen er frivillig.
<i>Flest statslige og statsanerkendte museer og museumsafdelinger</i>	I 2020 dækkede statistikken 355 museumsafdelinger, fordelt på 216 museer. En museumsafdeling er et arbejdssted, der administrativt hører ind under et museum. Eksempelvis er Krigsmuseet og Kronborg Slot museumsafdelinger, der begge hører ind under Nationalmuseet. To tredjedele af museumsafdelingerne var statslige eller statsanerkendte, mens det gjaldt knap halvdelen af museerne. Andre statsstøttede museer udgjorde 4 pct. af afdelingerne og 7 pct. af museerne, mens ikke-statsstøttede udgjorde hhv. 29 og 45 pct. Forholdet mellem museumsafdelinger og museer viser, at der i gennemsnit var flere afdelinger pr. museum på de statslige og statsanerkendte museer end de ikke-statsstøttede museer.
<i>Museer bød 10,3 mio. besøgende velkommen i 2020</i>	Museerne åbnede dørene for 10,3 mio. gæster i løbet af 2020. De statslige og statsanerkendte bød 78 pct. af dem velkommen, andre statsstøttede tog imod 8 pct., mens ikke-statsstøttede modtog på 14 pct. af de besøgende. Det gennemsnitlige besøgstal var 77.800 gæster hos statslige og statsanerkendte museer. Til sammenligning fik andre statsstøttede museer i gennemsnit 54.200 besøg, mens ikke-statsstøttede museer i gennemsnit tog imod 15.100 gæster.
<i>Kulturhistoriske museer er den mest udbredte museumskategori</i>	Der var 128 kulturhistoriske museer i Danmark, hvilket gjorde museumskategorien til den mest udbredte målt på antal museer i 2020. Kunstmuseer var den næstmest udbredte kategori med 47 museer, mens museumslignende var den tredje mest udbredte kategori med 30 museer.
<i>17 pct. besøger museer, mv.</i>	Kulturvaneundersøgelsen (se Kapitel 9) er en anden kilde til belysning af museumsområdet. Omkring hver femte dansker svarer, at de har besøgt mindst et museum, slot, herregård eller fortidsminde i 2020. Det svarer til et fald på 45 procent i forhold til 2019, hvor 31 procent svarede at de besøgt et museum. Der er generelt flere kvinder end mænd, der ser udstillinger mv på museer. Blandt de 16-24-årige er der flest, der har besøgt et museum inden for de seneste tre måneder med 22 pct. Det er en forandring i forhold til 2019 og 2018, hvor andelen museumsbesøgere var størst blandt de 65-74-årige (34 pct. i 2019 og 42 pct. i 2018).

Figur 3.1 Museumsbesøg fordelt på køn og alder. 2020

Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUAARKA

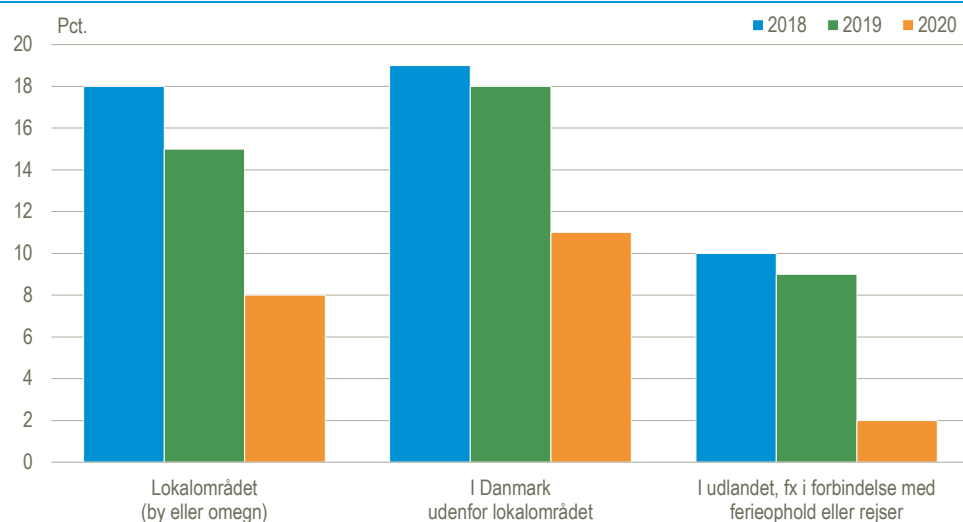
Forskel på kønnenes primære formål med besøget

De to mest udbredte hovedformål med museumsbesøget blandt gæster er at se udstillingen og/eller at se bygningen, hvor udstillingen er det primære formål for 3 ud af 4 besøgere, mens bygningen er hovedattraktionen for omkring 12 procent. En større andel af kvinderne (83 pct.) end mændene (75 pct.) har som hovedformål at se udstillingen. Omvendt har en lidt større andel af de mandlige gæster på et museum, slot eller herregård som hovedformål at se bygningen. Det gælder omkring 13 pct. af mændene mod cirka 11 pct. af kvinderne.

Hvor besøger man museer, mv?

De fleste museumsbesøg finder sted tæt på de besøgendes bopæl i lokalområdet eller uden for lokalområdet i andre dele af Danmark. Henholdsvis 8 og 11 pct. af adspurgte angiver, at de har været på et museum mv i lokalområdet og uden for lokalområdet i Danmark i 2020. Kun 2 procent angiver, at de har besøgt museer, mv. i forbindelse med ferieophold eller rejse i udlandet. Det er et stort fald i forhold til 2019 og 2018, hvor hhv. 9 og 10 procent havde besøgt et museum eller en udstilling i udlandet.

Figur 3.2 Museumsbesøg opdelt på geografi blandt dem over 15 år

Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUARUDD

Hver ottende fra 16 år og opefter følger et museums SoMe-side

I 2020 var der 14 pct. af befolkningen, der følger et eller flere museer på de sociale medier, fx Facebook, Instagram o.l. Andelen er større blandt kvinder (17 pct.) end blandt mænd (10 pct.), og personer med videregående uddannelse er flittigst til at følge museer online.

3.2 Zoologiske anlæg

Introduktion til statistikområde

Statistikken om zoologiske anlæg giver et overblik over zoologiske haver og akvariers besøgstal og åbningstimer, fordelt på geografi. På den måde kan man fx følge den regionale udvikling i besøgstillene år for år. Statistikken bygger på spørgeskemaer, og undersøgelsen er frivillig. Hvert år deltager de otte statsstøttede anlæg, og det samme gør omkring 20 ikke-statsstøttede zoologiske haver og akvarier. Botaniske haver indgik i statistikken til og med 2016, men fra 2017 tælles kun zoologiske anlæg.

Havdelen af de zoologiske anlæg modtog statsstøtte i 2020

Der var forskel på, hvordan zoologiske anlæg fik økonomien til at løbe rundt i 2020. Staten støttede otte ud af landets 22 anlæg i henhold til Zoo-loven, tre anlæg modtog anden statslig støtte, mens de resterende 11 ikke modtog nogen statskroner.

De zoologiske anlæg bød 4,1 mio. gæster velkommen i 2020

I løbet af 2020 besøgte 4,1 mio. gæster et zoologisk anlæg. De anlæg, der modtog støtte i henhold til Zoo-loven, bød 3,1 mio. af gæsterne velkommen, mens de anlæg, der fik andre former for statslig støtte, tog imod 0,2 mio. af de besøgende. Det svarede til hhv. 74 og 5 pct. af gæsterne i alt. Til sammenligning tog de zoologiske anlæg, der ikke fik nogen statslig støtte, imod 0,9 mio. af gæsterne.

Flest besøgende i København Zoo

København Zoo bød 1,2 mio. gæster velkommen i 2020 og var dermed det mest besøgte anlæg, der modtog støtte i henhold til Zoo-loven det år. Odense Zoo og Givskud Zoo var hhv. det næstmest og tredje mest besøgte, hvor begge havde omkring 0,4 mio. besøgere. Den Blå Planet, som både i 2018 og 2019 var det næstmest besøgte anlæg, var med 0,3 mio. gæster i 2020 det fjerde mest besøgte.

Tabel 3.1

Besøgstal for zoologiske anlæg støttet iht. Zoo-loven

	2018	2019	2020
	Besøgende i tusinder		
Zoologisk Have København	1 218	1 571	1 157
Odense Zoo	364	412	370
Givskud Zoo Zootopia	387	405	365
Den Blå Planet	521	545	302
Randers Regnskov	232	265	218
Nordsøen Oceanarium	163	198	164
Kattegatcentret	135	155	130
Aalborg Zoo	341	459	.

Kilde: Zoologiske-anlæg og botaniske-haver

Besøg i zoo og akvarier

Ifølge Kulturvaneundersøgelsen (se Kapitel 9), så har i alt 11 pct. besøgt en zoologisk have i 2020. Det er især personer, der er bosat i regioner med store zoologiske haver, fx Københavns Zoo, Odense Zoo eller Aalborg Zoo, der set på de eksotiske dyr. Med 18 pct. er der flest i aldersgruppen 25-34, der har besøgt en zoologisk have, og med 5 pct. er der færrest blandt dem på 75 og derover, der har det. I befolkningen er der også 3 pct. der har besøgt et akvarium, fx Den Blå Planet eller Nordsøen Oceanarium. Der er lige mange mænd og kvinder, der har besøgt akvarierne.

3.3 Fredede bygninger og fortidsminder

Introduktion til statistikområde

Statistikken giver et overblik over antallet af fredede bygninger og fortidsminder, fordelt på type og geografi. Derudover viser den også affredninger og nyfredninger, fordelt på geografi. Statistikken bygger på udtræk fra nationale administrative registre, som leveres af Slots- og Kulturstyrelsen.

Etagebebyggelse mest udbredte bygningstype blandt fredede bygninger

Der lå 7.000 fredede bygninger i Danmark i 2021. Den mest udbredte bygningstype var etageboligbebyggelse, der udgjorde 16 pct. af de fredede bygninger. Den næstmest udbredte bygningstype var bygninger til kontor, handel og lager, herunder offentlig administration, der udgjorde 14 pct. Parcelhuse var den tredje mest udbredte bygningstype og udgjorde 11 pct. af de fredede bygninger.

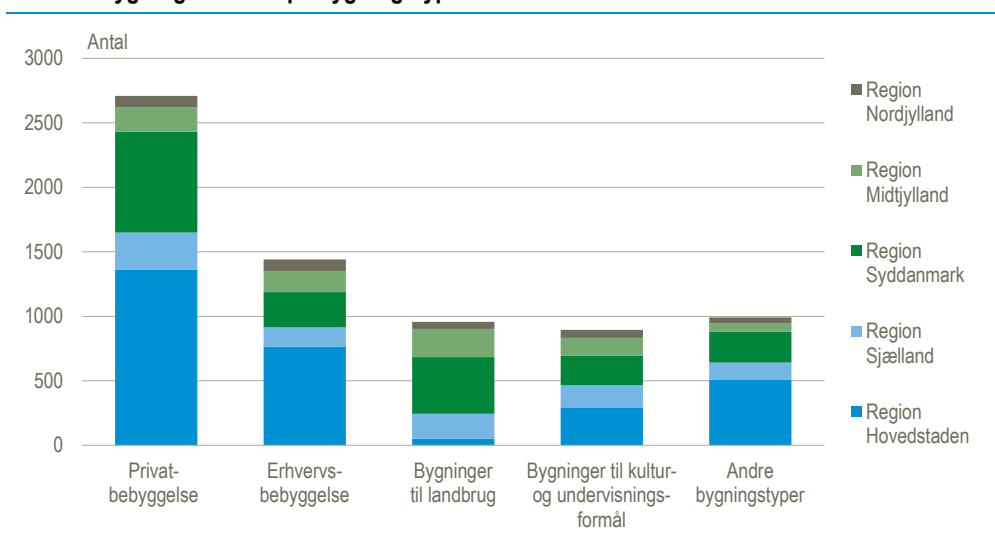
Flest fredede bygninger i Region Hovedstaden

Langt de fleste fredede bygninger lå i Region Hovedstaden og Region Syddanmark. I 2021 var 43 pct. af de fredede bygninger i Danmark placeret i Region Hovedstaden, mens 28 pct. var placeret i Region Syddanmark. Til sammenligning lå hhv. 13 pct. i Region Sjælland, 11 pct. i Region Midtjylland, og 5 pct. i Region Nordjylland.

Forskel på, hvilke typer af bygninger der er fredede på tværs af regioner

Der var forskel på, hvilke bygningstyper der var fredede på tværs af de fem regioner. Eksempelvis var bygninger til landbrug den mest udbredte type fredede bygning i Region Midtjylland i 2021, hvor den udgjorde 28 pct. af de fredede bygninger i regionen. Til sammenligning udgjorde landsbrugsbygninger 2 pct. af de fredede bygninger i Region Hovedstaden, hvilket gjorde bygningstypen til den mindst udbredte i Hovedstaden det år.

Figur 3.3 Fredede bygninger fordelt på bygningstype. 2021

Anm.: Privatbebyggelse er summen af parcelhuse, række-, kæde og dobbelthus, etageboligbebyggelse, kollegier, anden helårsbeboelse, sommerhuse og kolonihavehuse. Erhvervsbebyggelse er summen af produktionsfabrikker, el-, gas-, vand- og varmekværker, anden bygning til produktion, kontor, handel og lager, hotel, restauration, frisør og vaskeri samt anden bygning til transport og handel. Bygninger til landbrug er summen af stuehuse samt avl- og driftsbygninger. Bygninger til kultur- og undervisningsformål er summen af biblioteker, kirker og teatre samt undervisning og forskning. Andre bygninger er summen af døgninstitutioner, andre bygningsanlæg og haver, transport og garageanlæg, hospitaler og sygehjem, daginstitutioner, andre institutioner, feriekoloni og vandrerhjem, idrætshaller og klubhuse, andre fritidsformål, garager, carporte og udhuse.

Kilde: www.statistikbanken.dk/KFRED1

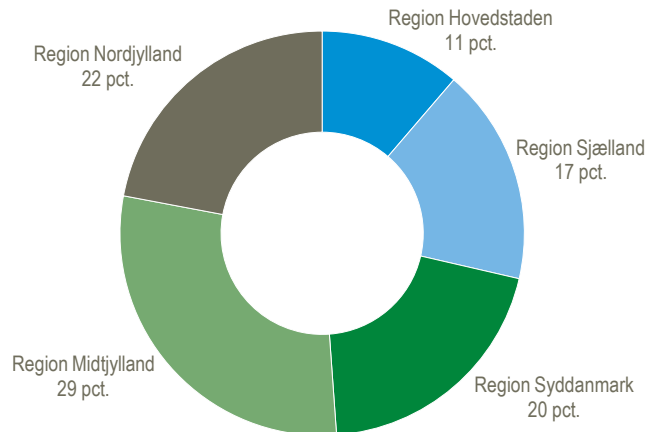
Levn som gravhøje mest almindelige fortidsminder

I 2021 var der registreret 34.700 fredede fortidsminder i Danmark, hvoraf 81 pct. kunne kategoriseres under begravelse. Det gjorde levn som gravhøje til de absolut mest almindelige fortidsminder.

Flest fortidsminder i Jylland og på Fyn

Tre ud af ti fredede fortidsminder var placeret i Region Midtjylland, 22 pct. var placeret i Region Nordjylland, mens 20 pct. var placeret i Region Syddanmark. Det gjorde Jylland og Fyn til de geografiske områder med flest fredede fortidsminder i 2021. Kun 28 pct. lå på Sjælland og Bornholm.

Figur 3.4 **Fredede fortidsminder fordelt på region. 2021**

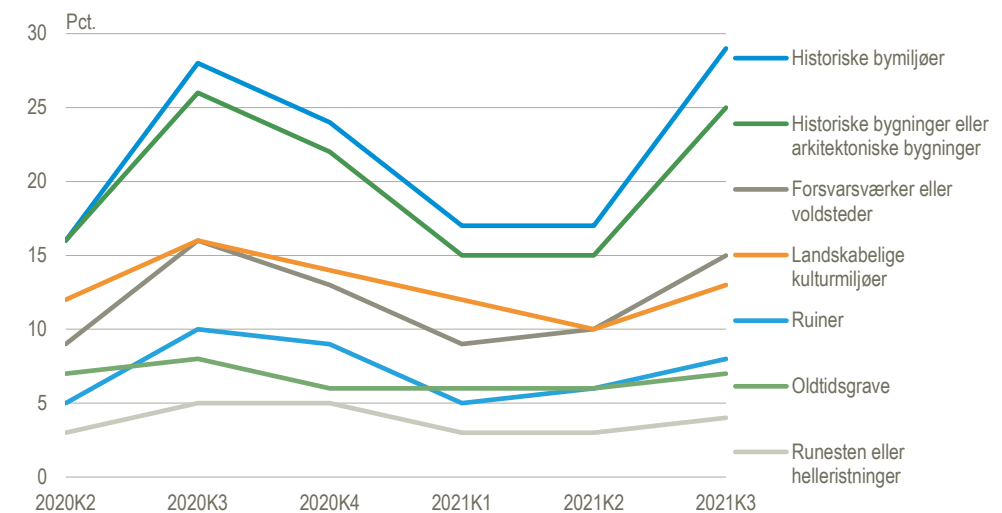
Kilde: www.statistikbanken.dk/KFRED2

Kulturvaneundersøgelsen (se Kapitel 9) er en anden kilde til belysning af kulturarvsområdet.

Flere besøger kulturarv i sommerperioden.

Når befolkningen er blevet spurgt ind til deres kulturarvsbesøg inden for de seneste tre måneder, har en større andel besøgt disse i 3. kvartal i både 2020 og 2021 sammenlignet med øvrige kvartaler. De 3 måneder der henvises til i 3. kvartal dækker sommerperioden, hvilket kan være en del af forklaringen.

Figur 3.5 **Kulturarvsbesøg de tre seneste måneder**

Kilde: www.statistikbanken.dk/kvufor02

3.4 Arkiver

Introduktion til statistikområde

Formålet med arkivstatistikken er at give et overblik over Rigsarkivets og lokal- og stadsarkivernes udvikling, fx omfanget af deres samling af arkivalier (som kan være alt fra papirdokumenter til fotos og lydfile). Man kan også se tallene for personale, læsesalsbesøg og skriftlige henvendelser, som arkiverne modtager hvert år. Data indsamles en gang om året i form af indberetninger fra Rigsarkivet og fra stads- og lokalarkivernes organisationer. Manglende oplysninger for enkelte arkiver imputeres på baggrund af tidligere års indberetninger. Statistikken for stads- og lokalarkiverne omfatter endnu ikke elektroniske arkivalier.

Konventionelle samlinger vokser stadig

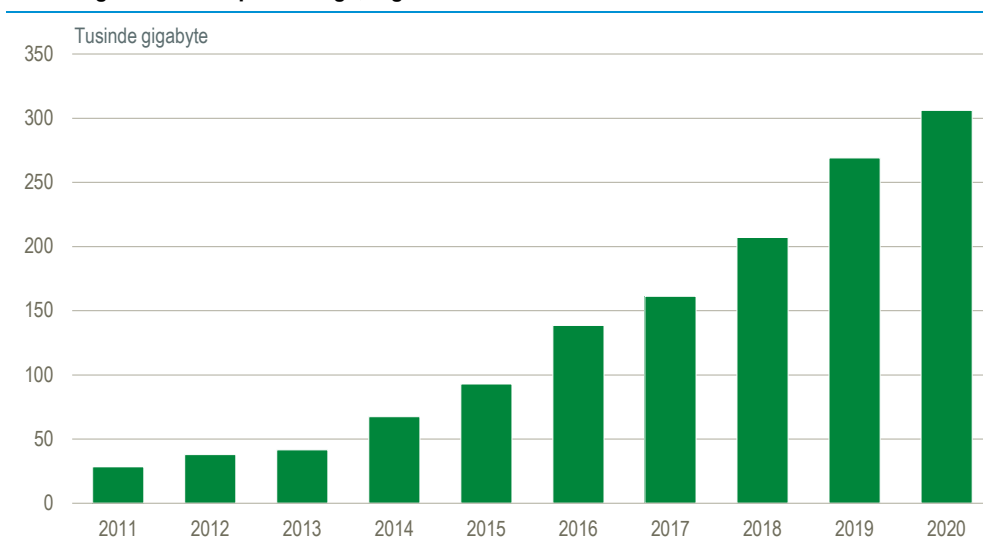
Til trods for den øgede digitalisering har både de statslige samt stads- og lokalarkivernes konventionelle (papirbaserede) samlinger stadig vokseværk. I perioden 2018-2020 voksede de statslige samlinger fra 477.300 hyldemeter til 491.400, mens samlingerne i stads- og lokalarkiverne voksede fra 273.900 hyldemeter til 287.500. Det svarede til stigninger på hhv. 3 og 5 pct.

De statslige arkivers samlinger af digitale arkivalier i høj vækst

De statslige arkivers samlinger af digitale arkivalier voksede fra 28.400 gigabyte i 2011 til 306.000 i 2020. Det svarede til en stigning på 979 pct. Digitale arkivalier er data, der er skabt digitalt, og som stammer fra it-systemer, som myndighederne har brugt i deres sagsbehandling. Der eksisterer endnu ingen statistik for stads- og lokalarkivernes digitale samlinger.

Figur 3.6

Udvikling i størrelsen på statslige, digitale arkivalier

Kilde: www.statistikbanken.dk/ARKIV03

4. Biblioteker, litteratur og bøger

Dette kapitel beskriver dele af biblioteksstatistikken og statistikken om bogproduktion. Først går det gennem den del af biblioteksstatistikken, der beskriver udviklingen i hhv. bestanden samt faciliteter og arrangementer på landets folke- og forskningsbiblioteker. Dernæst vil befolkningens bibliotekslån igennem 2021 blive beskrevet ved at koble de individuelle lån med lånernes demografi. Kapitlet tegner derefter et billede af bogproduktionen i Danmark og viser antallet af udgivelser, fordelt på bog- og litteraturtype. Til sidst viser det udviklingen i kommercielle udgivelser og giver et øjebliksbillede af, hvor mange af udgivelserne der var førsteudgaver i 2020.

4.1 Folkebiblioteker

Introduktion til statistikområde

Folkebiblioteksstatistikken rummer et væld af informationer om bibliotekernes bøger, lånere, økonomi, åbningstimer og personale, fordelt på geografi. Her finder man eksempelvis tal på, hvor mange materialer (bøger, lydbøger, film mv.) bibliotekerne låner ud, og hvor mange bibliotekarer de har ansat. Statistikken er årlig, og data indsamles via spørgeskemaer og filindberetninger fra bibliotekernes administrationssystemer. Statistikken dækker alle folkebiblioteker i Danmark. Kulturvaneundersøgelsen (se Kapitel 9) er en anden kilde til belysning af biblioteksområdet.

Biblioteksbesøg faldet med næsten 16 mio. under COVID-19

Grundet COVID-19 har mange biblioteker været lukket ned for at mindske smittespredningen. Dette har medført, at besøgstillene er faldet fra 37,4 mio. i 2019 til 21,7 mio. besøgende i 2020, svarende til et fald på 42 pct. Nedlukningen betød også færre aktiviteter, da der er afholdt mindre brugerundervisning, arrangementer og vist færre udstillinger på bibliotekerne.

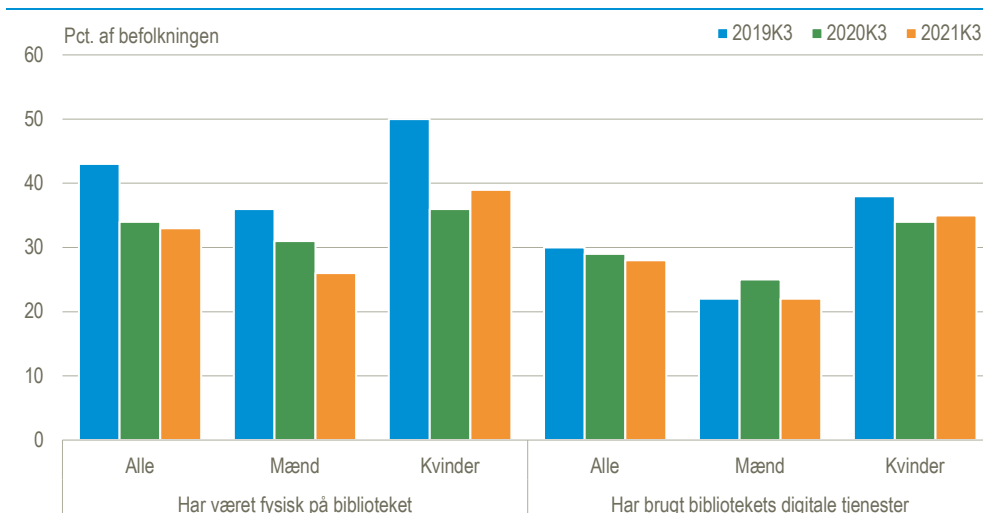
Hovedformålet med at besøge biblioteket er udlån eller aflevering af bøger

Der er flere forskellige årsager til at besøge biblioteket. I Kulturvaneundersøgelsen for tredje kvartal 2021 (se kapitel 9) spørges der ind til formålet med biblioteksbesøget, heriblandt det 'klassiske brug', som er lån og aflevering af bøger (25 pct.), cd'er eller dvd'er (2 pct.) samt finde information eller inspiration til læsestof (4 pct.) og 'ikke-klassiske brug', som omfatter en række tilbud og aktiviteter såsom at læse, studere, mødes med andre (3 pct.), hjælp og vejledning (1 pct.), foredrag, undervisning, møder (1 pct.), børneaktiviteter (2 pct.).

Personer over 75 år gør i højere grad brug af digitale tjenester end tidligere

Kulturvaneundersøgelsen viser, at 23 pct. færre har været fysisk på biblioteket i løbet af tredje kvartal 2021 sammenlignet med 2019. Generelt er brugen af bibliotekernes digitale tjenester på samme niveau som i 2019, dog har 45-54-årige og personer over 75 år øget deres brug af de digitale adgangsveje fra 2019 til 2021. Online biblioteksbesøg er steget 33 pct. på eReolen, mens besøg på det lokale biblioteks hjemmeside er faldet 25 pct. Det tyder på, at lånerne har udskiftet deres lokale adgangsveje til de landsdækkende.

Figur 4.1 Biblioteksbrug inden for den seneste måned. 3. kvartal

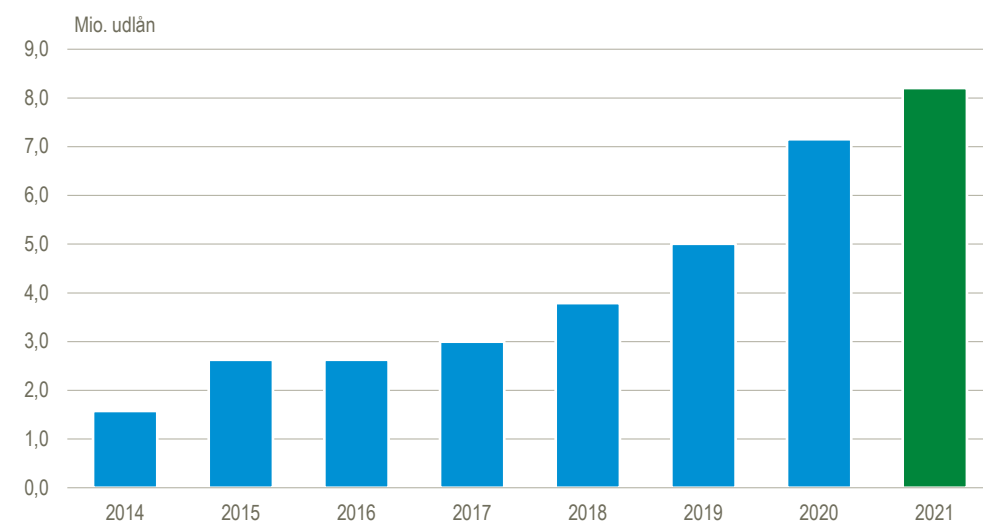

Kilde: www.statistikbanken.dk/kvuaarka

Udlån af e-bøger populært

Danskerne har fået øjnene op for folkebibliotekernes digitale tjenester som for eksempel eReolen. I perioden 2014-2021 steg udlån af lyd- og e-bøger fra omkring 1,6 mio. til 8,2 mio. svarende til lidt over en femdobling. Væksten i udlånet af lyd- og e-bøger blev forstærket af COVID-19-pandemiens begrænsning af adgangen til de fysiske biblioteker. Stigningen i antallet af digitale udlån var størst mellem 2019 og 2020, hvor udlånene steg med 2,1 mio. svarende til 43 pct.

Figur 4.2 Udvikling i udlån af e-bøger og lydbøger

Kilde: www.statistikbanken.dk BIB4E og IBIB1A

4.2 Individbaserede biblioteksudlån

Introduktion til statistikområde

Den individbaserede biblioteksstatistik indeholder oplysninger om biblioteksbrugeres låneadfærd på de fysiske folkebiblioteker og digitalt på eReolen. Ved brug af Danmarks Statistiks registre kan bibliotekernes udlån knyttes sammen med karakteristika for lånerne, hvilket giver mulighed for at belyse geografiske forskelle og, hvordan bibliotekerne bruges af forskellige befolkningsgrupper. Statistikken udkom for første gang i første kvartal 2020 og udgives hvert kvartal.

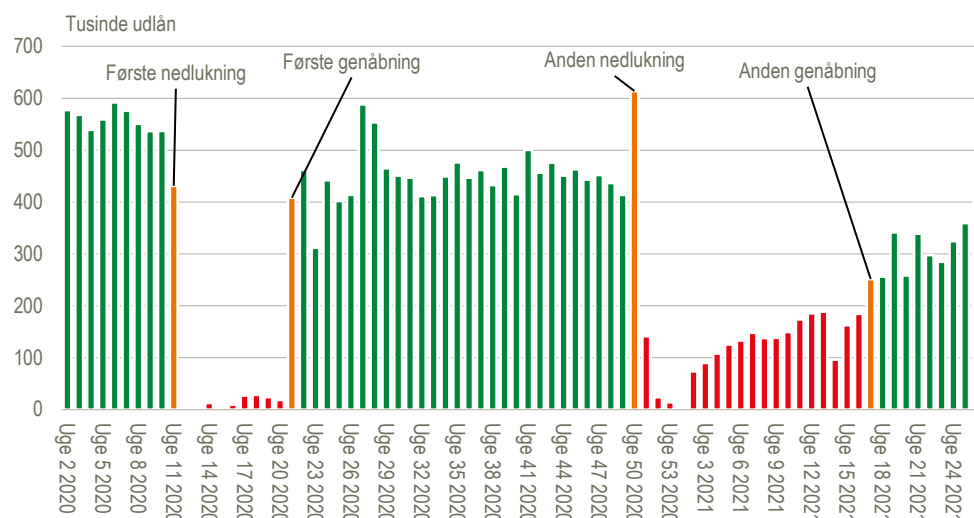
23 pct. af befolkningen lånte biblioteksmaterialer

23 pct. af befolkningen, svarende til 1,3 mio. personer, lånte biblioteksmaterialer fra landets folkebiblioteker og eReolen i løbet af 2021. Lånerne lånte tilsammen 24,7 mio. biblioteksmaterialer. Det svarer til, at hver låner i gennemsnit lånte 18 materialer i løbet af perioden.

Øget udlånsaktivitet op til COVID-19 nedlukninger

Folkebibliotekerne var, som mange andre kulturinstitutioner, påvirket af nedlukninger under COVID-19 pandemien. Den enkelte nedlukning kan afspejles i låneradfærden hos de danske biblioteksbrugere. Op til den første nedlukning i marts 2020 blev der foretaget 125.000 udlån fra de fysiske filialer på én dag svarende til 55 pct. højere end torsdagen inden. Den anden nedlukning i december 2020 oplevede bibliotekerne ligeledes en udsædvanlig høj udlånsaktivitet.

Figur 4.3 Fysiske udlån fra folkebibliotekerne fordelt på uger

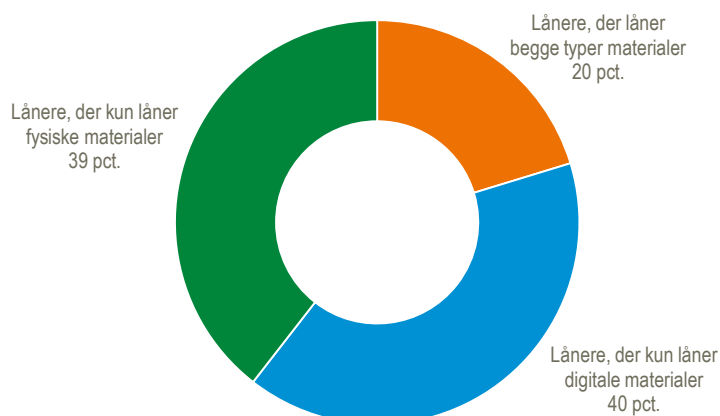
Anm.: Perioder, hvor bibliotekerne har været lukket eller delvis lukket er markeret med orange.

Kilde: Særkørsel baseret på data fra bibliotekernes administrationssystem (FBS).

Nedlukninger flyttede lånerne over på eReolen

COVID-19-pandemiens nedlukninger har flyttet flere lånerne fra de fysiske folkebiblioteker over på eReolen. I løbet af 2021 var det 40 pct. af lånerne, der udelukkende lånte digitale materialer, mens 39 pct. besøgte et fysisk bibliotek. Umiddelbart inden de første nedlukninger i første kvartal 2020 var fordelingen hhv. 28 pct. og 58 pct.

Figur 4.4 Fordeling af lånerne på lånertype. 2021

Anm.: Andelene udgør ikke 100 pct. i alt pga. afrunding.

Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistik.

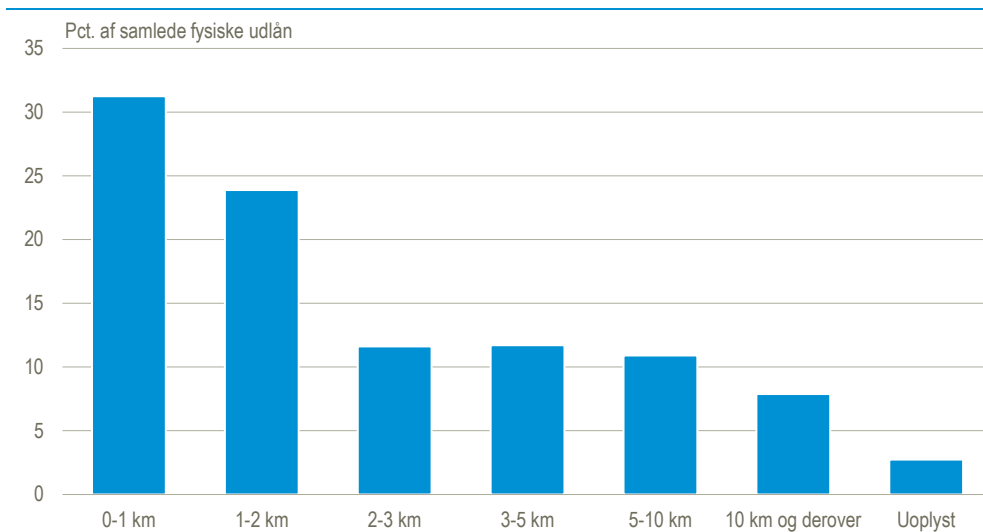
Mænd og folkeskoleelever låner i højere grad digitalt

Det er særligt mænd og 0-19-årige, der låner digitale materialer på eReolen. Forklaringen på det høje digitale forbrug blandt 0-9-årige og 10-19-årige er, at elever i folkeskolen har brugt det digitale bibliotek i højere grad under hjemsendelsen. Personer over 70 år er den aldersgruppe, hvor flest kun låner fysiske materialer fra folkebibliotekerne.

Størstedelen af det fysiske udlån sker fra filialer tæt på låneren

De lånere, der låner fysiske biblioteksmaterialer, låner typisk materialerne fra filialer tæt på deres bopæl. I 2021 blev 31 pct. af det samlede fysiske udlån på 16,5 mio. materialer udlånt fra filialer, der lå inden for en radius på mindre end 1 km fra lånerens bopæl. 47 pct. af udlånet var fra filialer, der lå mindst 1 km, men mindre end 5 km fra bopælen, mens 11 pct. blev foretaget fra filialer mindst 5 km og under 10 km fra bopælen. Kun 8 pct. af det fysiske udlån, svarende til 1,3 mio. materialer, blev udlånt fra filialer, der lå 10 km. eller længere væk fra lånerens bopæl.

Figur 4.5 Samlede fysiske udlån fordelt på afstand til lånerens bopæl. 2021

Anm: Uoplyst dækker over fysiske udlån fra filialer, hvor der ikke eksisterer oplysninger om filialens adresse. Det drejer sig både om almindelige filialer, bogbusser og serviceautomater.

Kilde: www.statistikbanken.dk/IBIB4A

Bibliotekslån mest udbredt i Nordsjælland

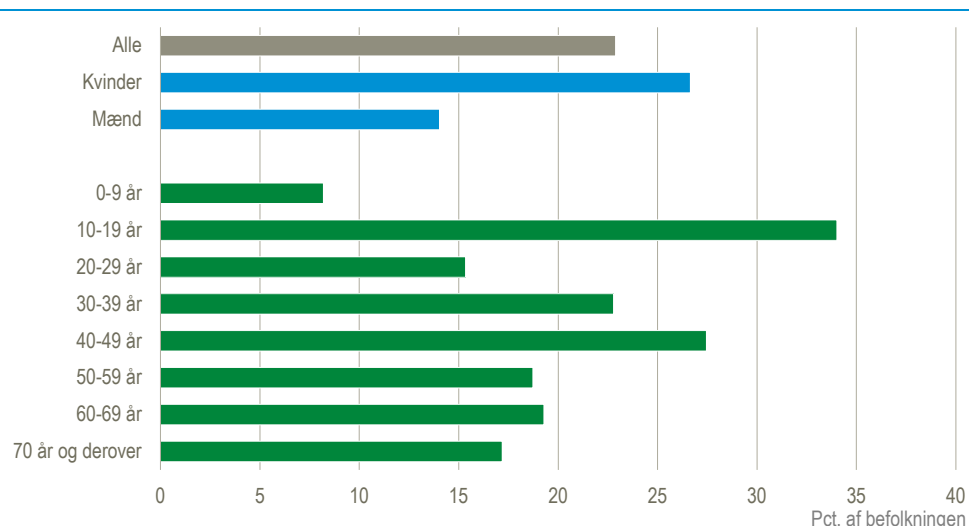
Bornholm er den landsdel, hvor den største andel af befolkningen låner biblioteksmaterialer efterfulgt af Københavns omegn. Vest- og Sydsjælland og Fyn er landsdele, hvor den mindste andel af befolkningen låner biblioteksmaterialer. På Bornholm lånte 35 pct. af befolkningen materialer, mens 28 pct. af befolkningen i Københavns omegn lånte materialer i 2021. For de to andre landsdele var andelen af lånere i befolkningen 20-21 pct.

Bibliotekslån mest udbredt blandt kvinder

Bibliotekslån er mest udbredt blandt kvinder. I 2021 var der 785.700 kvindelige lånere, svarende til 27 pct. af kvinderne i befolkningen. I samme periode var der 410.000 mandlige lånere, svarende til 14 pct. af mændene i befolkningen. I de fysiske filialer lånte kvinderne i gennemsnit 22 materialer, mens mænd lånte 17. På eReolen låner mænd og kvinder til gengæld næsten lige mange materialer. De kvindelige lånere klikkede sig til 12 materialer, mens mænd nøjes med 11. Den mindskede forskel kan være grundet kommunale kvoter på mængden af digitale udlån per låner.

Bibliotekslån mindst udbredt blandt 0-9-årige og mest blandt 10-19-årige

Det er mindst udbredt at låne biblioteksmaterialer blandt 0-9-årige, hvor 8 pct. af aldersgruppen lånte materialer. Til sammenligning lånte 34 pct. af de 10-19-årige materialer, mens det gjaldt 15 pct. af de 20-29-årige. For den øvrige befolkning er det mellem 17-27 pct., der lånte et materiale på bibliotekerne i 2021, hvor det var mest populært hos de 40-49-årige. Det er i højere grad de yngre biblioteksbrugere, der anvender eReolen, mens den ældre del af befolkningen holder sig til de fysiske biblioteker.

Figur 4.6 **Andel lånerne i befolkningen fordelt på køn og alder. 2021**

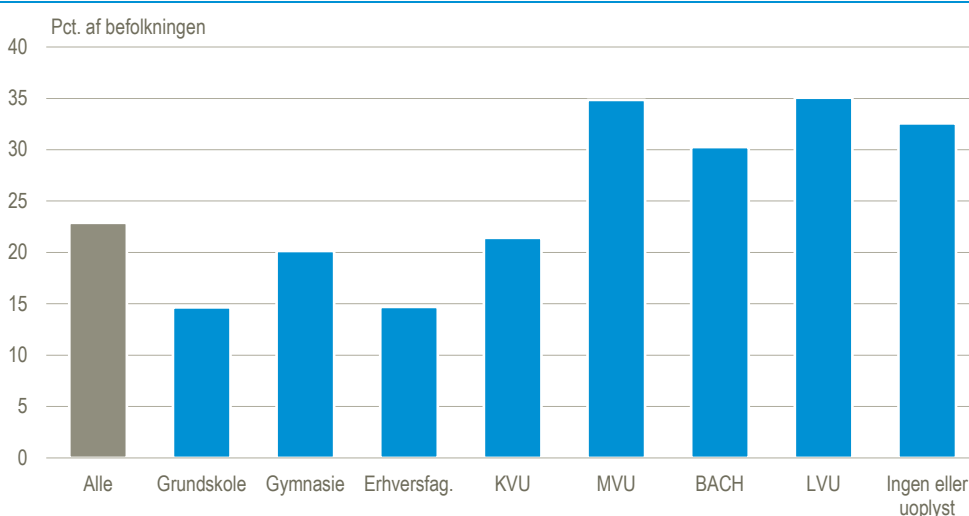
Kilde: www.statistikbanken.dk/IBIB1A og www.statistikbanken.dk/IBIB2B

Bibliotekslån mest udbredt blandt personer af dansk oprindelse

Lån af biblioteksmaterialer er langt mere udbredt blandt personer af dansk oprindelse end indvandrere og efterkommere. I løbet af 2021 lånte 22 pct. af personer med dansk oprindelse biblioteksmaterialer, mens det gjaldt for henholdsvis 18 pct. efterkommere og 12 pct. indvandrere. Selvom efterkommere i højere grad besøger biblioteket, låner indvandrere flere materialer per låner. Hvor efterkommere i gennemsnit låner 12 materialer, låner indvandrere 16 materialer. For personer med dansk oprindelse lånes der 21 materialer per låner.

Bibliotekslån mest udbredt blandt personer med en uddannelse på bachelorniveau eller højere

Det er langt mere udbredt at låne biblioteksmaterialer i den del af befolkningen, der har fuldført en uddannelse på bachelorniveau eller højere, end i den del af befolkningen, der ikke har. I 2021 lånte 34 pct. af befolkningen med en uddannelse på bachelorniveau eller højere biblioteksmaterialer. Til sammenligning gjaldt det 21 pct. af befolkningen med en kort videregående uddannelse, 16 pct. med en gymnasial eller erhvervsfaglig og 15 pct. af dem, der højst har fuldført en grundskole eller forberedende uddannelse. Personer med korte uddannelser låner i højere grad digitalt, mens højtuddannede holder sig til de fysiske biblioteker.

Figur 4.7 **Andel lånerne i befolkningen, fordelt på højest fuldførte uddannelse. 2021**

Anm.: KVV er korte videregående uddannelser, BACH er bacheloruddannelser, MVU er mellemlange videregående uddannelser, og LVU er lange videregående uddannelser.

Kilde: www.statistikbanken.dk/IBIB3A

Bibliotekslån mest udbredt blandt beskæftigede Andelen af lånere er størst blandt den del af befolkningen, der er i beskæftigelse og mindst blandt pensionister. I 2021 lånte 23 pct. af de beskæftigede biblioteks-materialer, svarende til 656.300 personer, mens det gjaldt 15 pct. af pensionisterne, svarende til 178.500 personer. Blandt studerende var andelen af lånere 29 pct., svarende 244.000 personer.

Pensionister låner flest materialer Selv om andelen af lånere er lavere blandt pensionister, er det dem, der låner flest biblioteks-materialer, mens studerende låner færrest. De pensionister, der lånte materialer 2021, lånte i gennemsnit 22 materialer i løbet af perioden, mens de studerende, der lånte biblioteks-materialer, i gennemsnit lånte 11 materialer. Lånere i beskæftigelse lånte 20 materialer, ledige lånte 11, mens øvrige og personer uden for arbejdsstyrken i gennemsnit lånte 16 materialer.

Andel lånere i befolkningen stiger med personindkomsten Andelen af lånere i befolkningen stiger generelt med personindkomsten. 33 pct. af dem med en personindkomst på mellem 400.000-499.999 kr. lånte biblioteks-materialer, mens det gjaldt 23 pct. af befolkningen med en personindkomst på mindre end 25.000 kr. Blandt personer med en indkomst på 500.000 kr. eller mere var lånerandelen 30 pct. Blandt personer med en indkomst på 300.000-399.999 kr. var 25 pct. lånere, mens lånerne udgjorde 19 pct. af dem med en indkomst på 200.000-299.999 kr., 18 pct. af dem med en indkomst på 100.000-199.999 kr. og 22 pct. af dem med en personindkomst på 25.000-99.999 kr.

4.3 Forskningsbiblioteker

Introduktion til statistikområde I statistikken finder man tal for en lang række aktiviteter inden for forskningsbibliotekerne, fordelt på hvert enkelt bibliotek. Så er man interesseret i at kende til antallet af besøg, arrangementer eller hvor mange penge forskningsbibliotekerne bruger på indkøb af materialer, så kan man finde tallene i forskningsbiblioteksstatistikken. Statistikken er årlig, og forskningsbibliotekerne indberetter til Danmarks Statistik via spørgeskema. Forskningsbiblioteker som er omfattet af lovgivning om Biblioteksvirksomhed, er fuldt dækket af statistikken.

Forskningsbibliotekerne fik besøg af 6 mio. gæster i 2018 Forskningsbibliotekerne fik besøg af 2,2 mio. gæster i løbet af 2020. Gæsterne boltrede sig på et publikumsareal på 83.400 m², svarende til 12,5 fodboldbaner, hvor der bl.a. var placeret 11.000 siddepladser og 500 arbejdsstationer.

Undervisning, arrangementer og udstillinger Udover at låne bøger ud til 194.100 aktive lånere, afviklede forskningsbibliotekerne brugerundervisning for 113.100 deltagere, fordelt på 11.600 lektioner. Derudover var forskningsbibliotekerne værter for 46 udstillinger og 96 arrangementer. Som tilfældet ved folkebibliotekerne var aktiviteten på folkebibliotekerne lavere end tidligere år grundet COVID-19 nedlukningerne.

Halvdelen af det samlede årsværk på forskningsbiblioteker var bibliotekarere Gæsterne blev taget imod et personale på 1.000 årsværk. Forskningsbibliotekarere udgjorde 14 pct. af årsværket og almindelige bibliotekarere udgjorde 38 pct. Det betød, at over halvdelen af det samlede årsværk var bibliotekarere. Assistenten fyldte 19 pct. af årsværket, øvrigt akademisk personale 13 pct., mens øvrigt personale udgjorde 16 pct.

4.4 Bogproduktion

Introduktion til statistikområde Bogstatistikken viser antallet af bogudgivelser i Danmark, fordelt på emne (fx digte for voksne eller historie), medie (fx fysisk bog eller e-bog) og originalsprog. Så hvis man vil vide, hvor mange romaner på engelsk der udgives i Danmark, kan man finde tallene i bogstatistikken. Bogstatistikken bygger på data fra Dansk Bogfortegnelse i Nationalbibliografien, der er et system af fortegnelser over bl.a. bøger, film og musik, som udgives i Danmark.

Især skønlitterære bøger udgives med henblik på salg

Formålet med kommercielle bøger er salg i detailhandlen, mens formålet med ikke-kommercielle bøger er andet end at tjene penge. Ikke-kommercielle bøger kan fx være udgivelser, der støtter udgiverens virke. I 2020 var 13.100 ud af årets 17.100 udgivelser kommercielle, hvilket svarede til 77 pct. af alle bøger. Det var især skønlitterære bøger, der blev udgivet med henblik på salg. De kommercielle bøger udgjorde 90 pct. af alle skønlitterære udgivelser, mens det gjaldt 65 pct. af de faglitterære udgivelser.

De fleste udgivelser er romaner og noveller

I 2020 blev der udgivet 7.151 kommercielle, skønlitterære bøger. Ni ud af ti af udgivelserne var enten romaner eller noveller, mens resten var digte, humor eller skuespil.

Tabel 4.1 **Bogproduktion fordelt på bog- og litteraturtype. 2020**

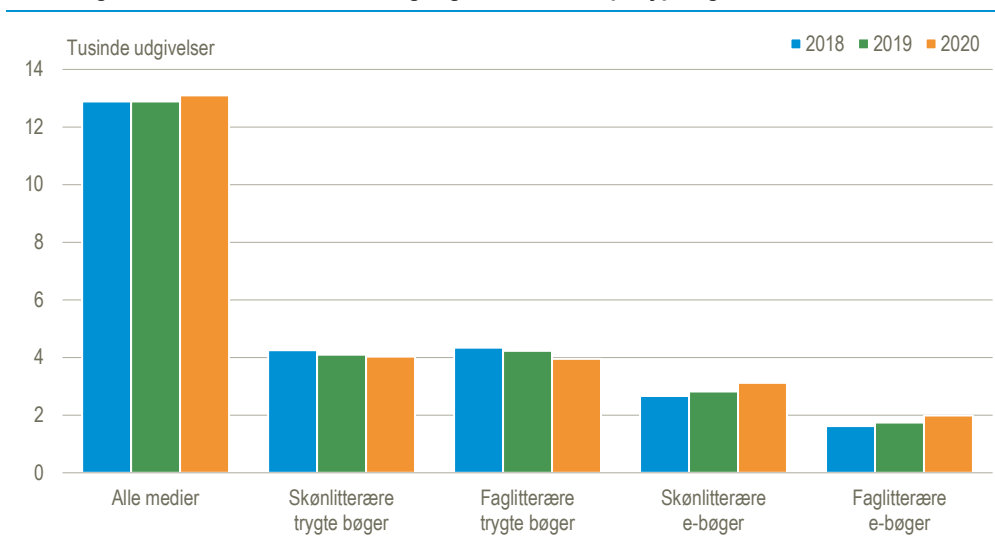
	Skøn- og faglitteratur	Skønlitteratur	Faglitteratur
	antal		
Bøger i alt	17 069	7 941	9 128
Fysisk bog	10 524	4 716	5 808
E-bøger	6 519	3 225	3 294
Heraf kommercielle			
I alt	13 096	7 151	5 945
Fysisk bog	7 982	4 028	3 954
E-bøger	5 114	3 123	1 991

Kilde: www.statistikbanken.dk/BOG02 og [BOG06](http://www.statistikbanken.dk/BOG06)

Antallet af udgivelser af kommercielle, skønlitterære e-bøger steg med 11 pct.

Antallet af kommercielle bogudgivelser steg fra 12.900 udgivelser i 2019 til 13.100 i 2020. Det svarede til en stigning på 2 pct. Antallet af udgivelser af skønlitterære e-bøger steg ligeledes fra 2.800 udgivelser til 3.100 i samme periode, svarende til en stigning på 11 pct. Faglitterære e-bøger var den udgivelsestype, der oplevede den største stigning (14 pct.) fra 2019 til 2020. Fysiske bøger om faglitteratur var den udgivelsestype, der oplevede det højeste fald (7 pct.) efterfulgt af skønlitteratur (2 pct.).

Figur 4.8 **Udvikling i antallet af kommercielle bogudgivelser fordelt på type og medie**

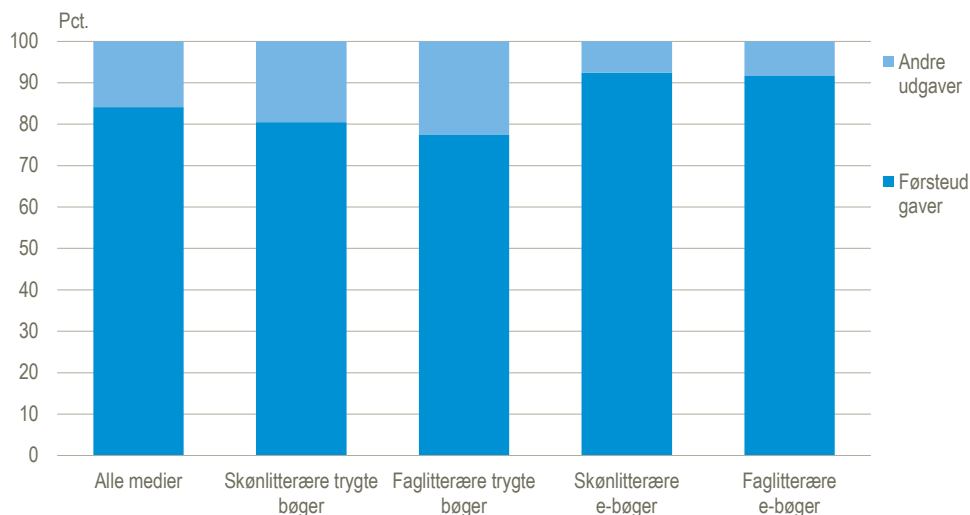
Kilde: www.statistikbanken.dk/BOG06

Største andel er førsteudgaver

De fleste kommercielle bogudgivelser i 2020 var førsteudgaver, dvs. bøger, der ikke tidligere har været udgivet i samme form. Andelen af førsteudgaver var især høj blandt udgivelser af kommercielle e-bøger, hvor cirka ni ud af ti skønlitterære og faglitterære e-bøger var førsteudgaver. Til sammenligningen var fire ud af fem skønlitterære, trykte bogudgivelser førsteudgaver, mens det gjaldt 77 pct. af de faglitterære, trykte udgivelser.

Figur 4.9

Andel af førsteudgaver af kommercielle bogudgivelser fordelt på type og medie. 2020

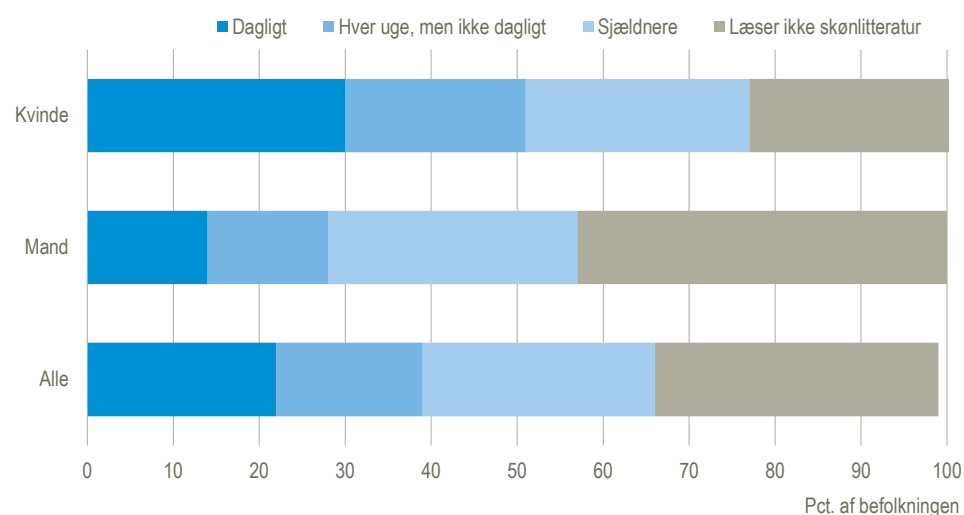
Kilde: www.statistikbanken.dk/BOG06

Kvinder er vilde med skønlitteratur

Resultater fra *Kulturvaneundersøgelsen* viser, at 22 pct. af svarpersonerne i tredje kvartal 2021 læste eller hørte skønlitteratur næsten dagligt eller oftere⁴. Skønlitteratur var mere populær blandt kvinder. Tre ud af fire havde læst skønlitteratur i de seneste tre måneder mod halvdelen af mændene. *Københavnere* er de mest flittige læsere i Danmark. Her læser henholdsvis 70 og 69 pct. faglitterære og skønlitterære bøger jf. *Kulturvaneundersøgelsen* fra 2020.

Figur 4.10

Forbrug af skønlitteratur opdelt på køn. 3. kvartal 2021

Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUH1KA

⁴ Resultater kan findes på statistikbanken.dk/KVUHYP01 og statistikbanken.dk/KVUH0VED

- Vi elsker krimier* Spørgerammen for Kulturvaneundersøgelsen tredje kvartal 2021 inkluderede et spørgsmål om, hvilke genrer, man foretrækker at læse. *Kriminalromaner* er den mest populære litteraturgenre. Hver tredje foretrækker at læse krimistof. Blandt personer over 44 år svarer 39 pct., at de bedst kan lide krimi, mens det samme gør sig gældende for 23 pct. mellem 16-34 år.
- Historiske romaner hitter hos de ældre læsere* *Historiske romaner* er mest udbredte blandt personer over 64 år, hvor cirka hver tredje foretrækker denne genre. 34 pct. af de 16-24-årige og 32 pct. af de 25-34-årige foretrækker *fantasy og science fiction*, mens det samme kun gælder for 3 pct. af de 65-74-årige og tæt på ingen af dem over 74 år. *Kriminalromaner, historiske romaner og skønlitteratur uden bestemt genre* er de tre mest foretrukne genrer hos både kvindelige og mandlige læsere. Størst præferenceforskel mellem kønnene ses inden for *kærlighed og erotik*, som foretrækkes af 22 pct. af kvinderne, men kun 3 pct. af mændene.
- Vi læser også med ørene* 20 pct. af befolkningen har hørt skønlitteratur som lydbøger inden for de seneste tre måneder, og 13 pct. har lyttet til skønlitteratur som podcast. Læsning er dog fortsat den mest populære måde at nyde skønlitteratur på, idet halvdelen af befolkningen har haft en fysisk bog foran sig, mens 14 pct. har læst via en e-bogslæser. Digitalisering ændrer den måde, vi bruger litteratur, og populariteten af lyd- og e-bøger stiger fortsat. Statistikken *Elektronik i hjemmet* viser, at 13 pct. af familierne ejer en e-bogslæser i 2021 mod kun 2 pct. i 2011. Ændrede læsevaner ses ligeledes i *biblioteksstatistikken*, som viser næsten en femdobling af digitalt udlån siden 2014.
- Forbrug af litteratur behøver ikke at koste* Det er flere måder at få fat i sine yndlingstitler. Køb af fysiske bøger er med 32 pct. stadig den mest udbredte adgang til skønlitterære bogtitler blandt læsere. Den anden- og tredje mest populære vej til at få adgang til bogtitler er ved at *låne på biblioteket* og *af familie eller venner* med hhv. 23 og 25 pct. Abonnementstjenester, fx Mofibo eller Storytel, anvendes af 15 pct. af læserne, mens gratis-tjenester, fx eReolen eller DR, ligeledes bruges af 15 pct. Endeligt klikker 4 pct. af læserne sig til digitale bøger enten ved at købe eller leje dem, fx via iTunes, Amazon eller på litteratursiden.dk.

5. Medier

Kapitlet introducerer et udsnit af mediestatistikken, Kulturvaneundersøgelsen og statistikken om it-anvendelsen i befolkningen. Indledningsvist præsenterer det udvalgte statistikbanktabeller, der beskriver trykte medier, og kapitlet går bl.a. gennem bruttodækningen af aviser, fagblade og magasiner. Kapitlet kaster herefter lys på kulturvaner inden for film, serier og nyheder. Til sidst i kapitlet beskrives it-anvendelsen i befolkningen og viser udviklingen i hhv. danskernes brug af internettet til at læse nyheder, streamingvaner og brug af sociale netværkstjenester.

5.1 Trykte medier

Introduktion til statistikområde

Statistikken over trykte medier dækker aviser, fagblade og magasiner og viser udviklingen inden for læsertal og antallet af trykte medier i Danmark. Aviser er opdelt efter, om de er landsdækkende eller lokale/regionale. Magasiner er fordelt på emner som mad, bolig eller rejser, og fagblade er opdelt efter brancher, fx landbrug eller kommunikation. Statistikken baserer sig på læsertalsmålinger fra Index Danmark/Gallup og opdateres årligt.

Trykte medier under pres

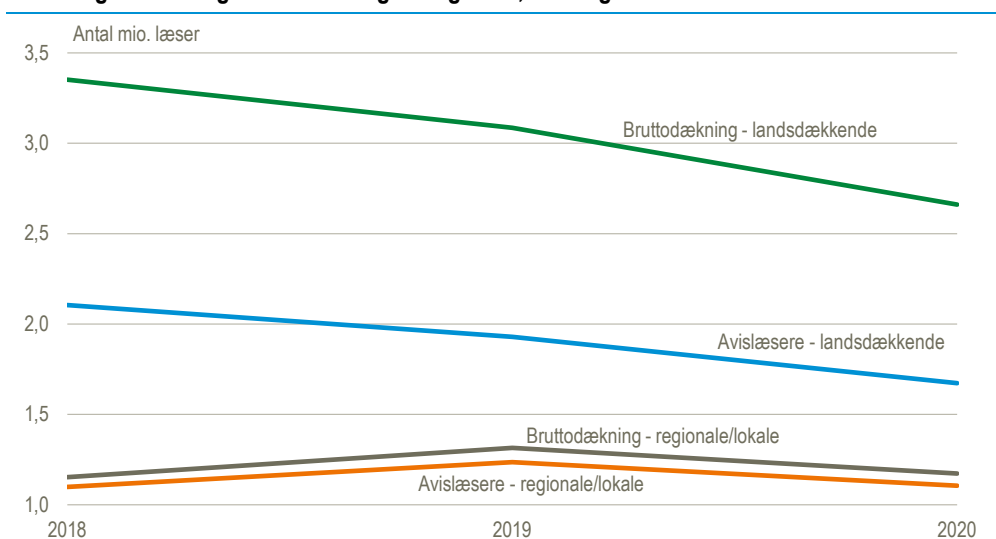
De trykte medier tabte fortsat terræn, både med antallet af avislæsere og i forhold til bruttodækningen for dagblade, der er det samme som antallet af læste aviser. Fra 2010 til 2018 faldt bruttodækningen af landsdækkende aviser med 56 pct. Tilsvarende faldt bruttodækningen på hverdage af regionale og lokale aviser med 43 pct. Antallet af avislæsere, der læste landsdækkende aviser på hverdage, faldt i perioden med 46 pct., mens antallet af avislæsere, der læste regionale og lokale aviser faldt 42 pct. fra 2010 til 2018. Fra 2019 til 2020, hvor der ikke skelnes mellem aviser udgivet på hverdage og på søndage, er sket et fald i bruttodækningen af de landsdækkende aviser på 14 pct. mens de regionale og lokale aviser har oplevet fald på 11 pct.

Antal læste aviser pr. avislæser er uændret

De avislæsere, der læste landsdækkende aviser i 2020, bladrede i gennemsnit gennem 1,6 aviser. Dette var uændret i forhold til 2019. Til sammenligning læste læsere af regionale og lokale aviser i gennemsnit 1,1 avis begge år.

Figur 5.1

Udvikling i læsere og bruttodækning af dagblade, alle dage

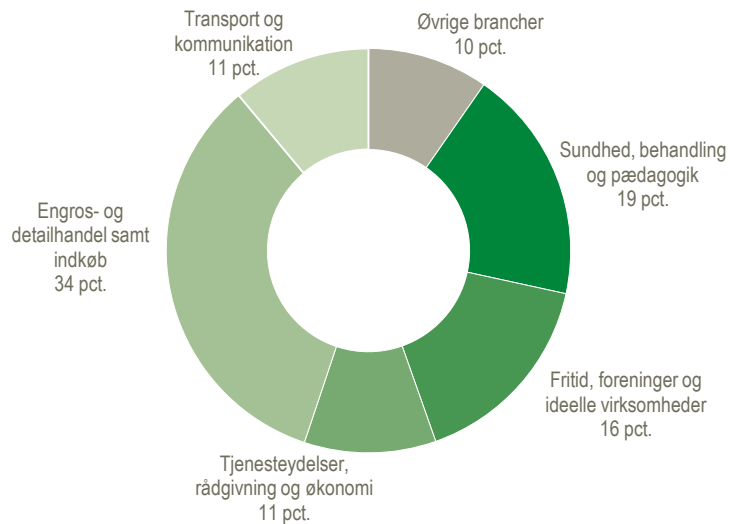

Kilde: www.statistikbanken.dk/AVISLAES1 og DAGBLAD3

Bedst bruttodækning af fagblade inden for engros-, detailhandel og indkøb

Antallet af læste fagblade (bruttodækningen) var i 2011 på 9,8 mio. og i 2020 var dette tal faldet til 3,8 mio. Engros-, detailhandel og indkøb var i 2020 den branche med flest læste fagblade. Her var bruttodækningen 1,3 mio., svarende til 34 pct. af den samlede bruttodækning af fagblade det år. Den næstbedste bruttodækning var inden for *sundhed, behandling og pædagogik*, mens *fritid, foreninger og ideel virksomhed* sad på den tredjebedste. Antallet af læste fagblade inden for de to brancher var 0,7 mio. og 0,6 mio., svarende til hhv. 19 og 16 pct. af den samlede bruttodækning for fagblade.

Figur 5.2 **Bruttodækning af fagblade fordelt på branche. 2020**

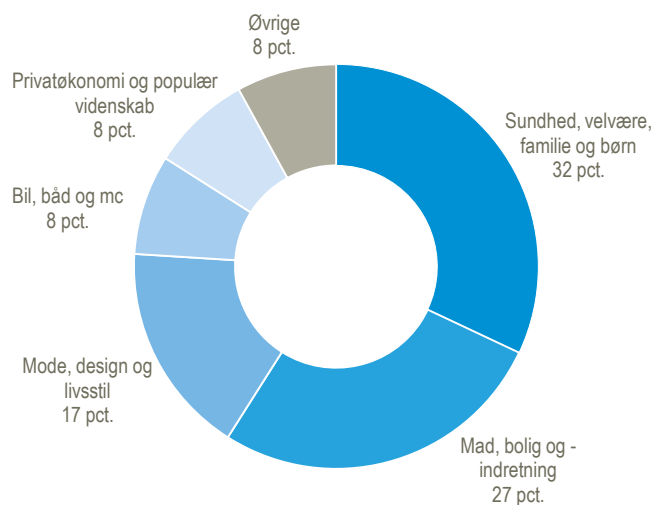

Kilde: www.statistikbanken.dk/FAGBLAD

Størst bruttodækning af magasiner inden for mad, bolig og indretning

Antallet af læste magasiner var i 2011 på 13,9 mio. og i 2020 var dette tal faldet til 8,1 mio. Kategorien *sundhed, velvære, familie og børn* havde den største bruttodækning for magasiner, og var i 2020 2,6 mio., svarende til 32 pct. af det samlede antal læste magasiner. Mad, bolig og indretning havde den næststørste på 2,2 mio. – svarende til 27 pct. – mens mode, design og livsstil havde den tredjestørste, der var på 1,4 mio., svarende til 17 pct. af den samlede bruttodækning for magasiner i 2020.

Figur 5.3 **Bruttodækning af magasiner fordelt på emne. 2020**

Kilde: www.statistikbanken.dk/MAGASIN1

5.2 Film, serier og streaming af videoindhold

Introduktion til statistikområde

Kulturvaneundersøgelsen (se Kapitel 9) beskriver, hvordan den danske befolkning forbruger kultur, herunder film og serier.

Næsten alle mellem 16-24 år streamer film og serier

Befolkningens traditionelle adgang til at se film og serier via almindelige tv-kanaler bliver udfordret af den digitale udvikling. Næsten alle mellem 16-24 år streamer film og serier. Adgang til film og serier via nettet er mere udbredt end traditionelle tv-kanaler i alle aldersgrupper op til 55 år. Jo ældre man er, desto mindre skifter man tv-kanalerne ud med internettet.

Streaming af film og serier bliver stadig mere populært i alle aldersgrupper

Andelen af befolkningen, der ser film og serier via betale streamingtjenester fx Netflix, HBO eller Viaplay, ligger på 62 pct. i 3. kvartal 2021. Det er en stigning på 10 procentpoint i forhold til tre år tidligere. Streamingforbruget er steget i alle aldersgrupper og især blandt borgere mellem 55-74 år. Lidt over hver tiende på 75 år og der over streamer film og serier i 3. kvartal 2021.

Fortsat færre betaler for tv-pakker

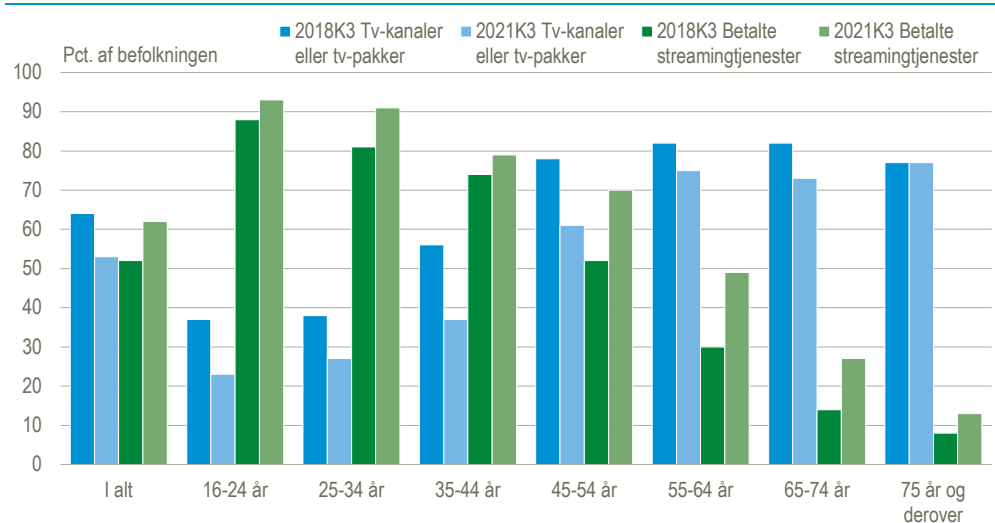
I takt med, at streaming bliver fortsat mere udbredt, falder andelen af personer, der betaler for tv-kanaler og tv-pakker. Andelen af dem, der betaler for tv-pakker, er faldet i alle aldersgrupper i de seneste tre år på nær aldersgruppen på 75 år og derover. Her holder fire ud af fem borgere fast i deres tv-pakke-abonnement. Til sammenligning er der en ud af fem blandt de 16- til 24-årige, der betaler for tv-pakker.

Streaming er den mest benyttede adgangsvej til film og serier i 2021

Betalte streamingtjenester er blevet den mest udbredte adgangsvej til film og serier efterfulgt af tv-kanaler og tv-pakker. Gratis streaming benyttes af hver tredje person på 16 år eller derover.

Figur 5.4

Hvordan får du adgang til film og serier?

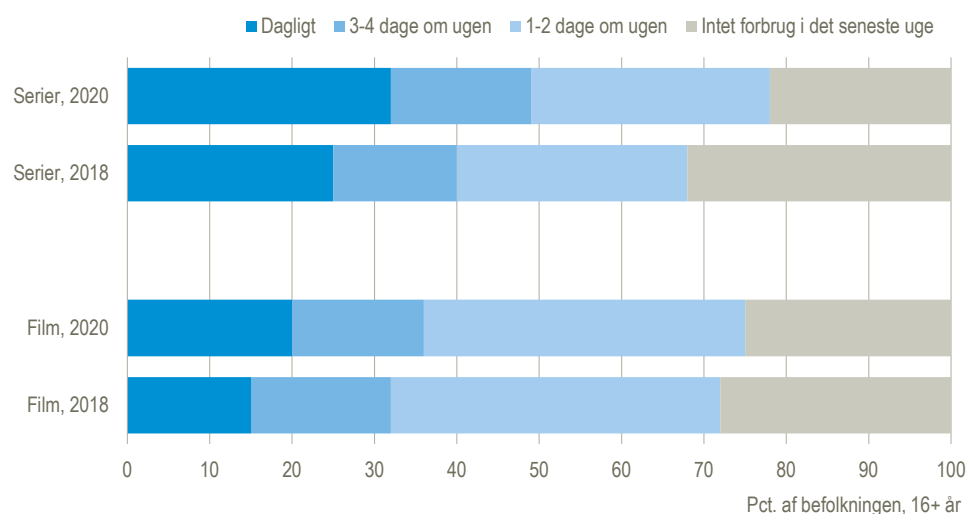
Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUFS3

Mere bingewatching under corona

Før COVID-19 pandemien så 68 pct. af befolkningen på 16 år og opefter serier i løbet af en gennemsnitlig uge. En andel, der på to år er vokset til 78 pct. Befolkningens forbrug af film er også vokset, dog i mindre omfang end serieforbruget. Før pandemien så 72 pct. af personer på 16 år og der over film ugentligt. Denne andel steg til 75 pct. fra 2018 til 2020. I 2020 så næsten halvdelen af befolkningen serier 3-4 dage om ugen eller oftere, mens en tredjedel så film i samme omfang. Året 2020 var præget af omfattende nedlukninger af samfundet grundet COVID-19, hvilket kan have haft betydning for befolkningens stigende forbrug af både serier og film. Mens der var en stigning i forbruget af både serier og film, er stigningen mest markant i det daglige forbrug af serier. Andelen af befolkningen, som så serier hver dag, gik fra 25 pct. i 2018 til 32 pct. i 2020.

Vi er vilde med serier Lidt flere ser serier dagligt: 32 pct. af alle på 16 år og der over ser serier dagligt og 20 pct. ser film dagligt. Det daglige forbrug af film er mest udbredt blandt personer over 55 år. Til gengæld bruger yngre borgere mere tid på at se serier. Det gælder især de 16-24-årige, hvor hver anden ser serier dagligt.

Figur 5.5 Forbrug af serier og film fordelt på hyppighed

Anm.: 2018 dækker perioden juli 2018-juni 2019 mens 2020 dækker perioden juli 2020-juni 2021. De adspurgte er blevet spurgt til deres forbrug af film og serier inden for den seneste uge i forhold til besvarelestidspunktet.

Kilde: www.statistikbanken.dk/kvuh2ka

Filmforbrug flytter ud fra dagligstuen

I modsætning til tidligere, hvor vi enten så film derhjemme (på fjernsyn og DVD) eller på biografens store lærred, er det nu også muligt at nyde en film i toget eller bussen. At se film og serier uden for hjemmet, fx på mobilen, er mere udbredt blandt de yngre generationer. Blandt de 16-24-årige ser 18 pct. film mv. på farten i 2020, mod 7 pct. i hele befolkningen. Film hos venner og bekendte er også populært i de yngste befolkningsgrupper.

Flere ser film på små skærme

Mens ældre holder fast i at se film mv. på fjernsyn, bruger yngre i højere grad mobile apparater som bærbare, tablets og smartphones. I 2020 ser 72 pct. i aldersgruppen 16-24 år film på computer mod 24 pct. af hele befolkningen. Andelen af de 16-24 årige, som ser film på deres mobil (35 pct.), er mere end dobbelt så stort sammenlignet med gennemsnittet for hele befolkningen (16 pct.) men forskellen bliver mindre og mindre over tid. 15 pct. af befolkningen ser film på en tablet i 2020.

Flere data om streaming fra statistikken 'It-anvendelse i befolkningen'

Den årlige undersøgelse af *befolkningens it-vaner* er en anden kilde til belysning af udviklingen i brug af streamingstjenester. I it-undersøgelsen spørges der om forbrug af 'Video on demand' betalte streamingstjenester fx Netflix eller HBO, streaming fra tv-stationer fx dr.dk eller TV2Play, også kaldet 'catch up tv', samt streaming fra gratis videodeletjenester som Youtube. Endeligt er der også et spørgsmål om streaming af musik. Statistikken om it-vaner gennemføres i alle EU-lande og bygger på et harmoniseret spørgeskema. Det er således muligt at sammenligne de danske resultater med tal fra andre lande. Statistikken kan tilgås på [Eurostats hjemmeside](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&plugin=1).

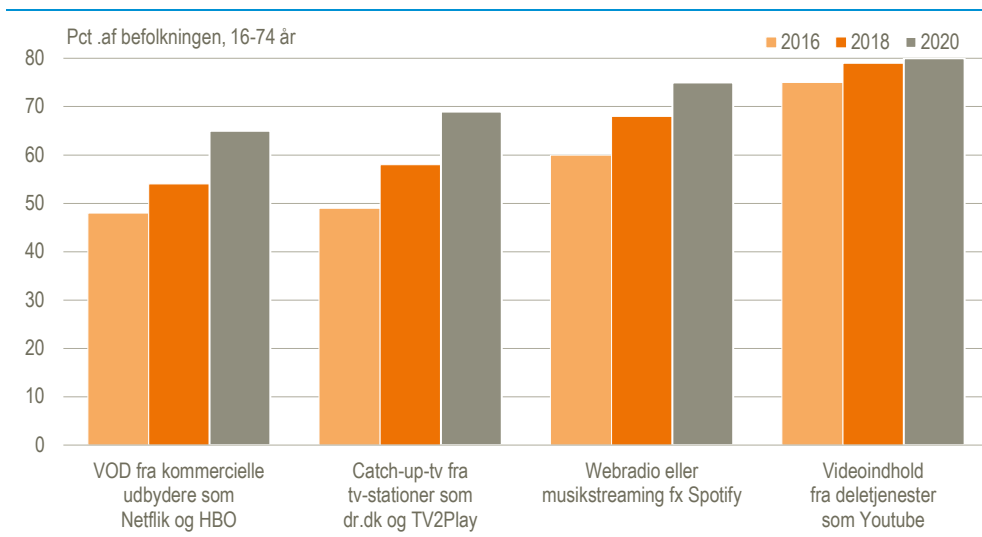
Videoindhold er mere end bare film og serier

Bemærk, at statistikken om it-vaner belyser streaming af alle typer af videoindhold i modsætning til kulturvaneundersøgelsen, som beskriver streaming af film og serier. Eksempler på medieindhold ud over film og serier er musikvideos, reels, hjemmelavede videos og vlogs.

Fire ud af fem streamede videoindhold fra deletjenester som Youtube

I 2020 ligger andelen af borgere mellem 16-74 år, der streamer videoindhold fra deletjenester som Youtube, på 80 pct. I 2020 steg andelen af befolkningen, der streamede musik, fra 60 pct. i 2016 til 75 pct., mens andelen af befolkningen, der streamede catch-up-tv (tidsforskudt tv) voksede markant fra 49 pct. til 69 pct.

Figur 5.6 Udvikling i brug af streaming af musik og film mv.

Anm.: VOD er en forkortelse for video-on-demand.

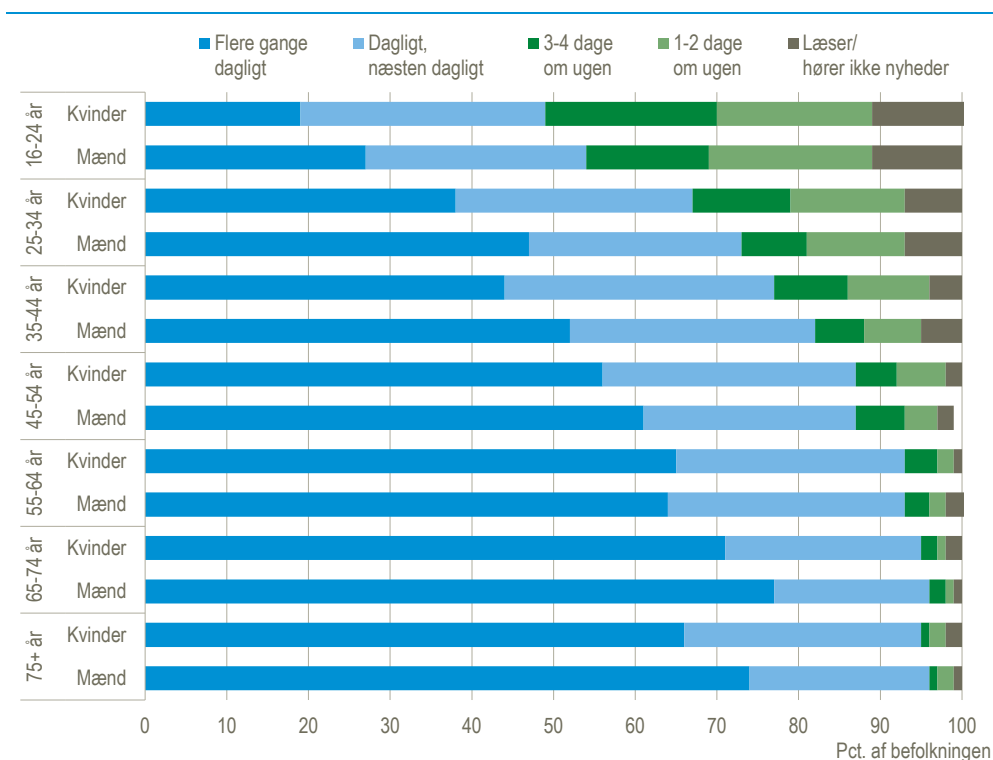
Kilde: www.ec.europa.eu/eurostat/data/database

5.3 Nyhedsforbrug, sociale medier og misinformation

Nyhedsforbrug målt inden for den seneste uge

Næsten alle (96 pct.) lytter, læser eller ser nyheder i Danmark og fire ud af fem gør det flere gange om dagen, dagligt eller næsten dagligt. Mindst dagligt forbrug af nyheder stiger med alderen. Køn synes også have en effekt på hyppigheden af nyhedsforbrug idet kvinders forbrug er mindre hyppigt i de fleste aldersgrupper.

Figur 5.7 Hyppighed af nyhedsforbrug fordelt på alder og køn. 2020

Anm.: Summering af procenter afviger fra 100 pga. afrunding.

Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUH2KA

Landsdækkende nyhedsindslag mest udbredte blandt befolkningen

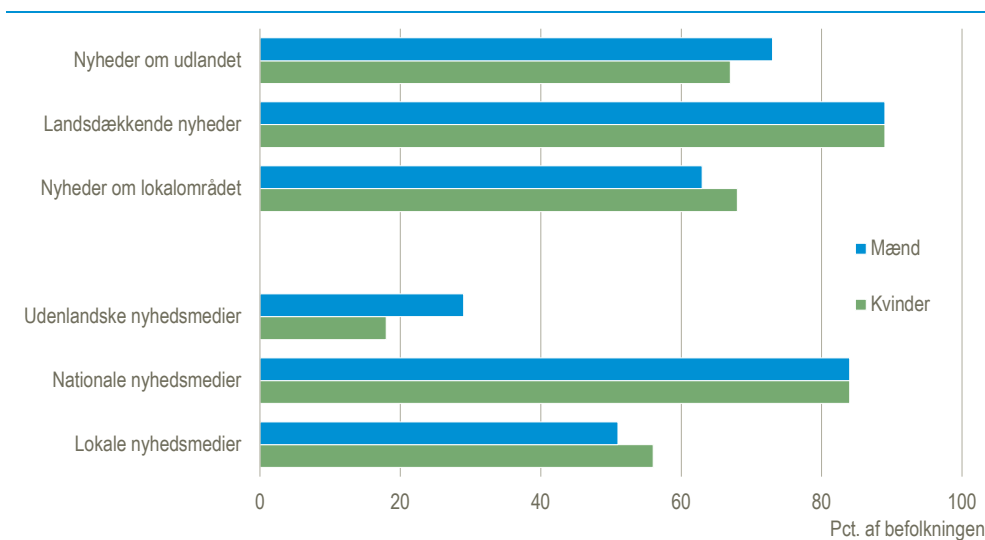
Medier indeholder ofte en blanding af lokale, landsdækkende og internationale nyheder. 89 pct. af befolkningen læser, ser eller hører landsdækkende nyhedsindslag i 2020, mens 66 pct. interesserer sig for nyheder om lokalområdet, provinsen eller kommunen. 70 pct. af befolkningen læser, ser eller hører nyhedsindslag om udenlandske begivenheder.

Mænd er i højere grad interesserede i udlandet

Mænd og kvinder har ikke helt ens interesse for forskellige typer af nyhedsstof og nyhedsmedier. Kvinder er mere til lokale nyhedsmedier og læser gerne om lokale forhold og lokale nyheder, mens flere mænd bruger udenlandske nyhedsmedier. Lidt flere mænd forbruger nyheder, der omhandler verden uden for Danmark.

Figur 5.8

Forbrug af nyhedsmedier og nyhedstyper fordelt på køn. 2020

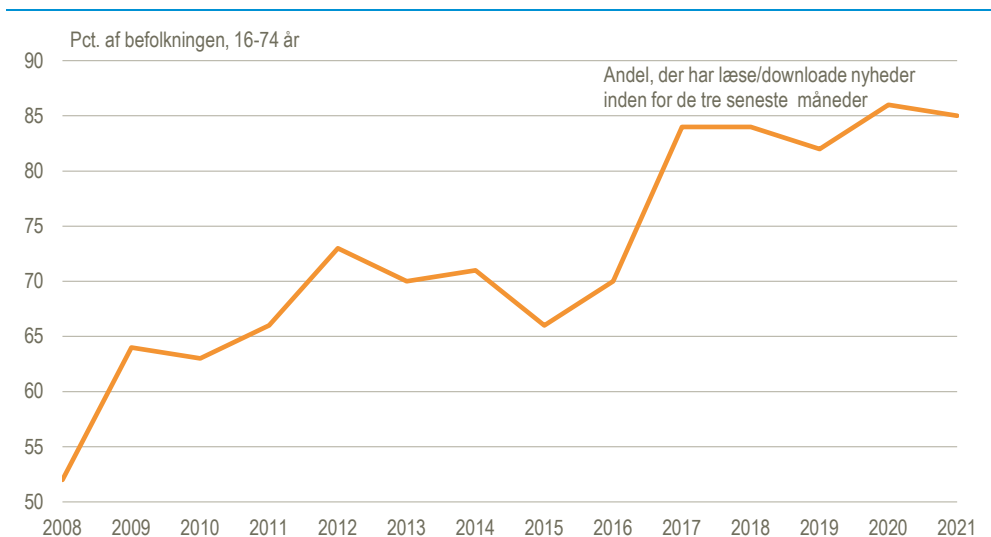
Kilde: www.statistikbanken.dk KVUARNY3 og KVUARNY4

Traditionelle nyhedskilder udfordres af digitale platforme

Kulturvaneundersøgelsen belyser bl.a. hvilke nyhedskilder befolkningen anvender i 2020. Traditionelle adgangsveje til nyheder såsom tv, radio og trykte aviser er fortsat væsentlige nyhedskilder i mange danske stuer. Syv ud af ti ser nyheder i tv, 50 pct. læser nyhedssider eller ser nyhedsudsendelser på nettet via netaviser, nyhedsapps eller videoklip fra fx tv2.dk eller dr.dk. Radio og podcast optager en tredjeplads med 45 pct. Trykte aviser og dagblade læses af 26 pct. af befolkningen, mens 37 pct. læser eller ser nyheder på sociale medier i 2020. Det er dog langt størstedelen af befolkningen, som tilgår nyhedsindhold på flere platforme - og ikke begrænser sig til én platform.

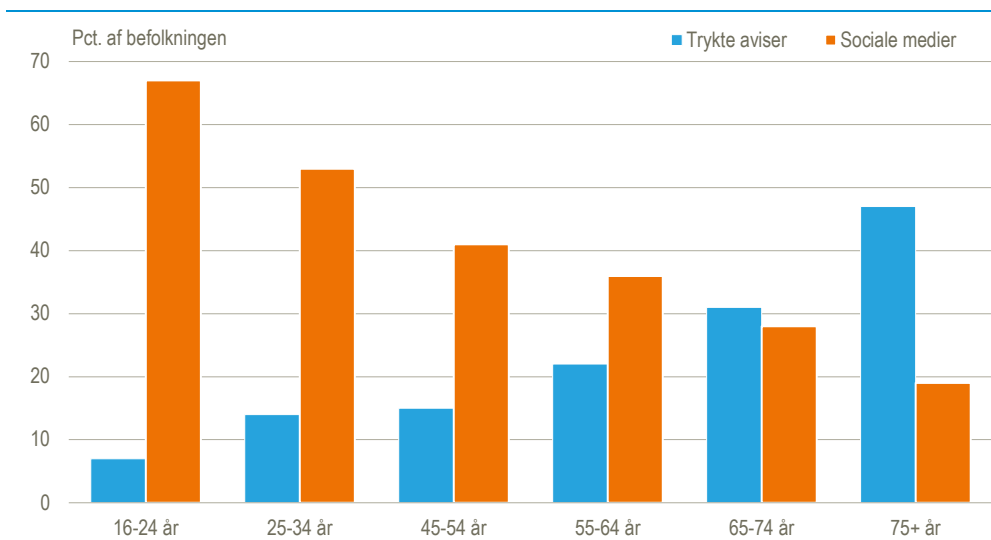
Flere tilegner sig nyheder via internettet

Statistikken om befolkningens it-vaner beskriver udviklingen i befolkningens brug af internet til nyheder. I 2008 havde 52 pct. mellem 16-74 år fået nyheder gennem internettet inden for de seneste tre måneder, mens det gjaldt 85 pct. i 2021. Det viser, at internettet er blevet en vigtig nyhedskilde de seneste år.

Figur 5.9 **Udvikling i brug af internet til at læse/downloadede nyheder**Kilde: www.statistikbanken.dk/BEBRIT09

Ældre læser aviser og unge får nyheder fra SoMe

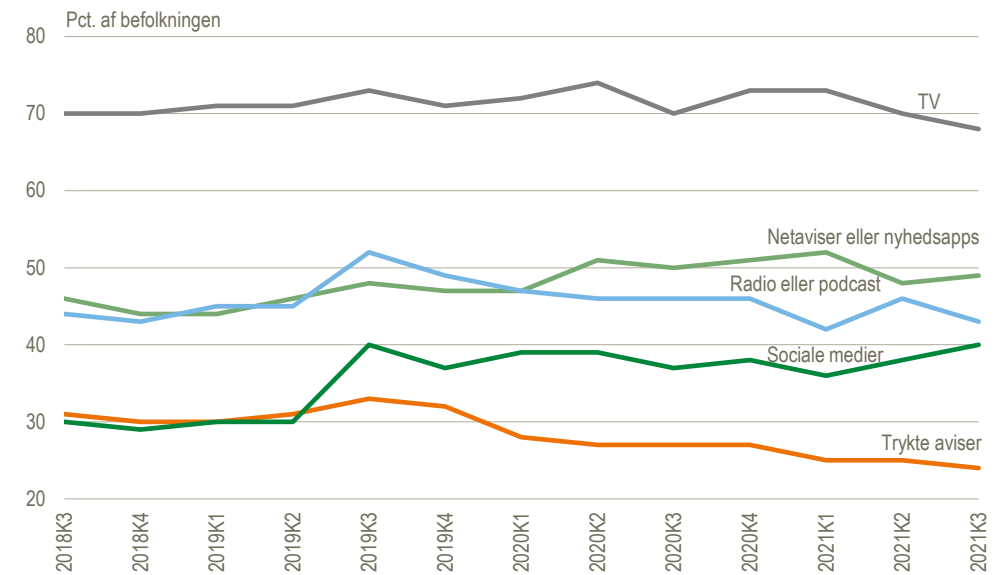
Befolkningens traditionelle adgang til nyheder bliver udfordret af den digitale udvikling, som åbner for nye former for nyhedskilder. To ud af tre mellem 16 og 24 år læser eller ser nyheder på sociale medier, fx YouTube, Instagram, Facebook eller Twitter. Sociale medier som nyhedskilder er mere udbredt end trykte aviser i alle aldersgrupper op til 65 år. Jo ældre man er, desto mindre skifter man trykte aviser ud med digitale nyhedsplatforme.

Figur 5.10 **Brug af nyhedskilderne trykte aviser og sociale medier. 2020**Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUARNY1

Nyheder via sociale medier vinder frem, mens trykte aviser er på vej ud

Sociale medier anvendes i stigende grad for at læse eller se nyheder, især blandt den yngre del af befolkningen. På landsplan får 40 pct. adgang til nyheder på fx Facebook, Twitter eller YouTube i 3. kvartal 2021. Andelen var 10 procentpoint lavere tre år tidligere. I Danmark læser hver fjerde nyheder i en trykt avis eller et dagblad i 3. kvartal 2021. Det er 7 procentpoint lavere end i 3. kvartal 2018. Andelen, der læser papiraviser, har været støt faldende siden den første kulturvaneundersøgelse i 1964, hvor 93 pct. af befolkningen fik deres nyheder fra en trykt avis.

Figur 5.11 Brug af nyhedskilder

Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUNYH01

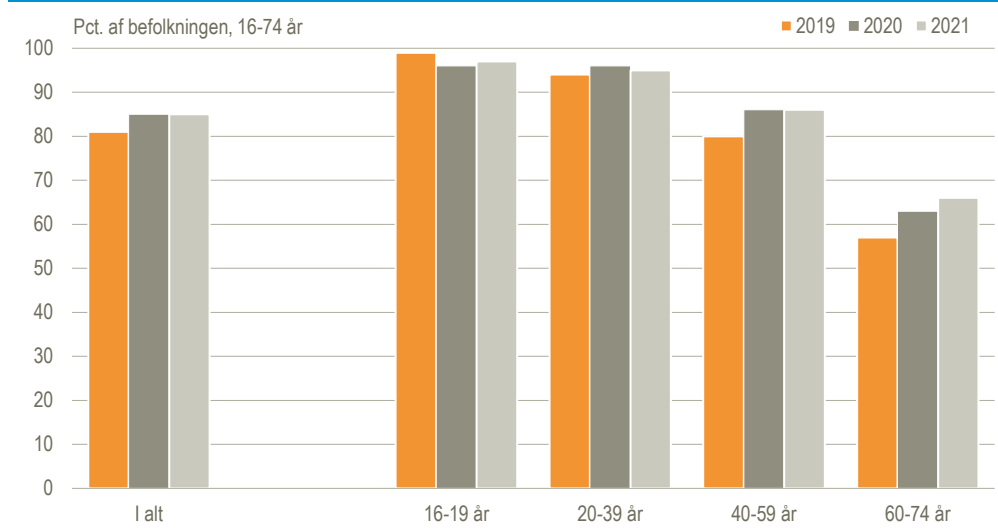
Flere data om sociale medier fra statistikken 'It-anvendelse i befolkningen'

Den årlige undersøgelse af *befolkningens it-vaner* er en anden kilde til belysning af udviklingen i brug af sociale netværkstjenester. Statistikken viser, at brugen af sociale medier er væsentligt mere udbredt i alle aldersgrupper i den danske befolkning sammenlignet med befolkningen i de fleste andre EU-lande.

Flere ældre loggede på sociale medier

85 pct. af borgere mellem 16-74 år brugte sociale netværkstjenester i 2021. Det svarede til en stigning på 4 procentpoint i forhold til 2019. Stigningen skyldtes primært, at de sociale netværkstjenester vandt større indpas blandt danskere på 40 år og der over. I 2021 steg andelen af de 60-74-årige, der brugte sociale netværkstjenester, fra 57 pct. i 2019 til 66 pct., mens andelen af de 20-39-årige, der brugte tjenesterne, steg fra 94 pct. til 95 pct. Til trods for stigningerne i den ældre del af befolkningen var sociale netværkstjenester markant mere udbredte i den yngre del af befolkningen.

Figur 5.12 Udvikling i brug af sociale netværkstjenester

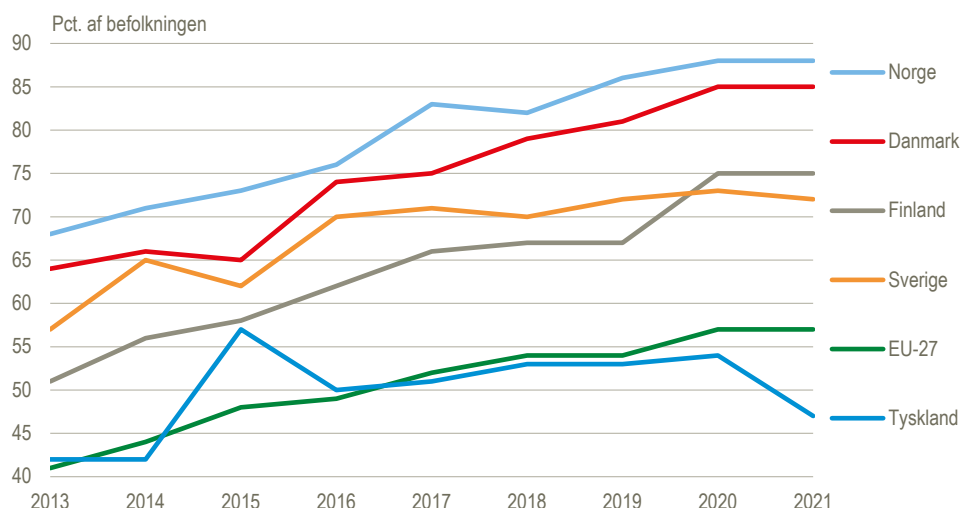

Kilde: www.statistikbanken.dk/BEBRIT09

Udbredt anvendelse af SoMe i Norden

Tal fra det europæiske statistikkontor Eurostat viser, at de sociale medier er blevet en integreret del af vores hverdag, og tre ud af fem europæere tjekker deres Instagram profil eller deres venners opdateringer på Facebook. Der er dog store forskelle, når man ser på de enkelte lande. Den danske befolkning er væsentlig mere begejstret for at bruge sociale medier sammenlignet med EU-gennemsnittet, der ligger på 57 pct. I 2021 er anvendelsen af sociale medier mest udbredt i Island (93 pct.), Norge (88 pct.) og Danmark (85 pct.)

Figur 5.13 **Udvikling i brug af sociale netværkstjenester i EU og i udvalgte EU-lande**

Kilde: www.ec.europa.eu/eurostat/data/database

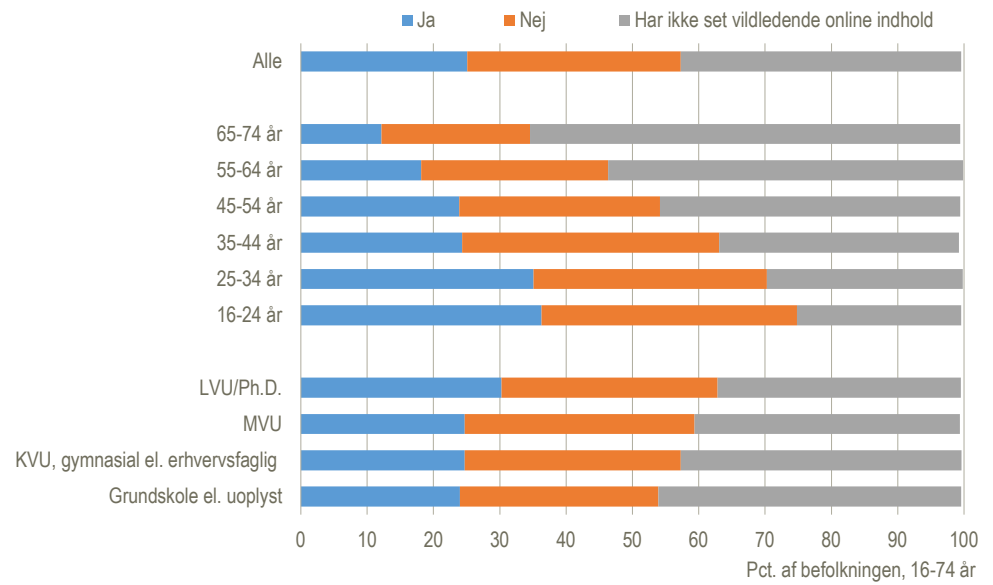
Hver fjerde tjekker troværdighed af online indhold

Hver fjerde i befolkningen har tjekket troværdigheden af opslag eller vildledende indhold på sociale medier eller nyhedshjemmesider inden for de seneste tre måneder. I undersøgelsen om *It-anvendelse i befolkningen 2021* blev deltagerne spurgt, om de har oplevet falskt eller vildledende indhold på nyhedssider eller sociale medier. Det kan være indhold i form af fx artikler, billeder og videoer.

Unge tjekker troværdigheden af indhold markant mere end ældre

Personer, der vurderede, at de havde set falskt eller vildledende indhold, blev spurgt, om de havde tjekket troværdigheden. Med 36 pct. var 16-34-årige den gruppe, hvor andelen af personer, der tjekkede troværdigheden af indhold, var højest. Tjek af oplevet falsk indhold faldt støt med alderen. Læs mere om, hvordan de adspurgte tjekkede troværdigheden af det relevante indhold i *Nyt nr. 336 om fake news*.

Figur 5.14 Har du tjekket troværdigheden af disse opslag, billeder eller nyheder på nettet?

Anm.: LVU=lang videregående uddannelse, MLV=mellemlang videregående uddannelse og KVU=kort videregående uddannelse.

Kilde: [It-anvendelse i befolkningen 2021](#)

6. Biografer og film

Kapitlet viser et udpluk af biografstatistikken. Det starter med at give et overblik over de mest sete film siden 1976, og bagefter viser det de mest sete film i 2020. Kapitlet beskriver herefter, hvornår i løbet af 2020 danskerne gik mest i biografen. Til sidst betragter kapitlet udviklingen i hhv. salget af biografbilletter og antallet af biografer siden 1980.

6.1 Biografer og film

Introduktion til statistikområde

Biografstatistikken følger udviklingen i de danske biografer og de film, som de viser. Her kan man finde tal på alt fra solgte biografbilletter, danske premierefilm, biograf-sale, udenlandske spillefilm, til censurforhold, børnefilm og billetindtægter. Statistikken er årlig, og data hentes fra Filmweb, der samler oplysninger fra biografernes billetsystemer.

Filmregister siden 1976

Danmarks Statistik har siden 1976 registreret alle film, der har haft premiere i danske biografer. En premierefilm defineres som en film, der har været vist mindst fem gange ved offentlige forestillinger. Film, der har haft premiere før 1976, indgår kun i statistikken, hvis de har været del af billetsalget i 1976 og frem.

De 5 mest sete film siden 1976

De amerikanske film udgør fire ud af de fem mest sete film. De amerikanske film er *Titanic*, *Ringenes Herre: Eventyret om Ringen*, *Ringenes Herre: Kongen vender tilbage* og *Avatar*. Der er én dansk film på listen med de fem mest sete film. Det er filmen *Olsen-banden ser rødt*. *Olsen-banden ser rødt* ligger på en tredjeplads med et samlet billetsalg på 1,20 mio. billetter siden 1976. De fem film har alle solgt over 1 mio. billetter. *Avatar*, der havde premiere i 2009, er den nyeste blandt de fem film og kommer ind på en femteplads med 1,16 mio. solgte billetter. To film fra trilogien *Ringenes Herre* er med på listen. Det gælder *Eventyret om Ringen* og *Kongen vender tilbage* på hhv. en anden- og fjerdeplads.

Tabel 6.1

De fem mest sete film siden 1976

	Solgte billetter	Premiereår	Land
Titanic	1 430 182	1998	USA
Ringenes Herre: Eventyret om Ringen	1 331 669	2001	USA
Olsen-banden ser rødt	1 201 293	1976	DAN
Ringenes Herre: Kongen vender tilbage	1 167 677	2003	USA
Avatar	1 158 592	2009	USA

Kilde: [www.dst.dk/Biografer og film](http://www.dst.dk/Biografer_og_film)

Druk solgte 784.000 biografbilletter i 2020

De tre film med det største billetsalg i 2020 var de danske film *Druk*, *Retfærdighedens Ryttere* og *Klovn The Final*, der tilsammen stod for 12 pct. af det samlede billetsalg. Der var i 2020 kun tre amerikanske film på top ti listen, i modsætning til året før, hvor amerikanske film udgjorde syv ud af de ti mest sete film.

Tabel 6.2 Ti mest populære film. 2020

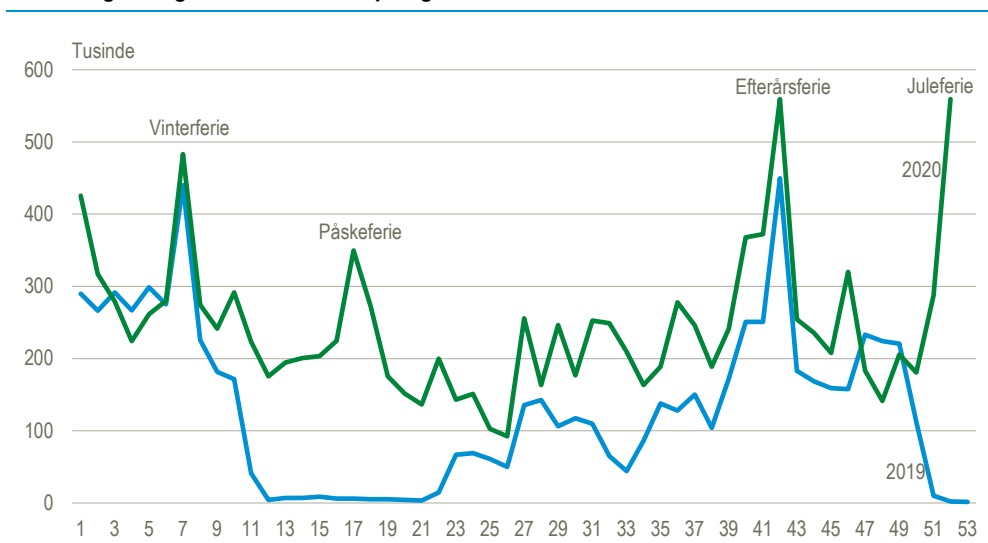
	Nationalitet	Premiere uge	Solgte billetter
DRUK	Danmark	39	784 444
RETFÆRDIGHEDENS RYTTERE	Danmark	47	447 109
KLOVN THE FINAL	Danmark	5	425 109
DE FORBANDEDE ÅR	Danmark	2	362 938
FAR TIL FIRE OG VIKINGERNE	Danmark	40	300 355
TENET	USA	35	218 899
VORES MAND I AMERIKA	Danmark	33	193 068
1917	Storbritannien	1	185 932
BAD BOYS FOR LIFE	USA	3	179 057
LITTLE WOMEN	USA	23	172 160

Kilde: www.dst.dk/Biografer og film

Flest solgte biografbilletter i efterårsferien

Biograferne var påvirket i 2020 af restriktioner i følge Corona-pandemien. Dette medførte et fald i antallet af solgte biografbilletter fra 12,8 mio. billetter i 2019 til 7,0 mio. i 2020. De mest populære uger til at tage i biografen plejer at være omkring ferie, i påsken og julen og så vinter- og efterårsferie. I 2020 var der to perioder hvor alle biografer lukkede ned, over foråret og igen før jul. De mest populære uger at gå i biografen var omkring vinterferien og så efterårsferien med et billetsalg på hhv. 440.200 og 449.600 solgte billetter. Billetsalget i de to uger udgjorde 13 pct. af det samlede billetsalg i 2020.

Figur 6.1 Antal solgte biografbilletter fordelt på uger

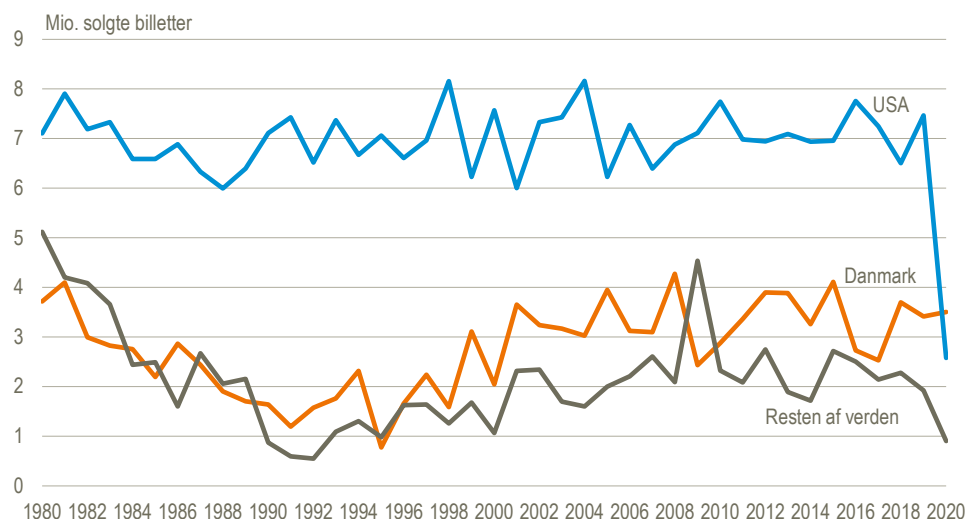
Kilde: Særkørsel fra Danmarks Statistiks registre.

Salg af biografbilletter siden 1980

I 1981 var antallet af solgte biografbilletter 16,2 mio. Det er det højeste antal solgte biografbilletter siden 1980. Frem til starten af 1990erne faldt antallet af solgte biografbilletter og ramte bunden i 1992, hvor der blev solgt 8,6 mio. billetter. Fra midten af 1990erne til slutningen af 2000erne steg antallet af solgte biografbilletter til 14,1 mio. i 2009. Siden da har billetsalget ligget på mellem 11,9-13,0 mio. solgte billetter, undtaget 2020.

Danske film klarede sig godt i gennem pandemien

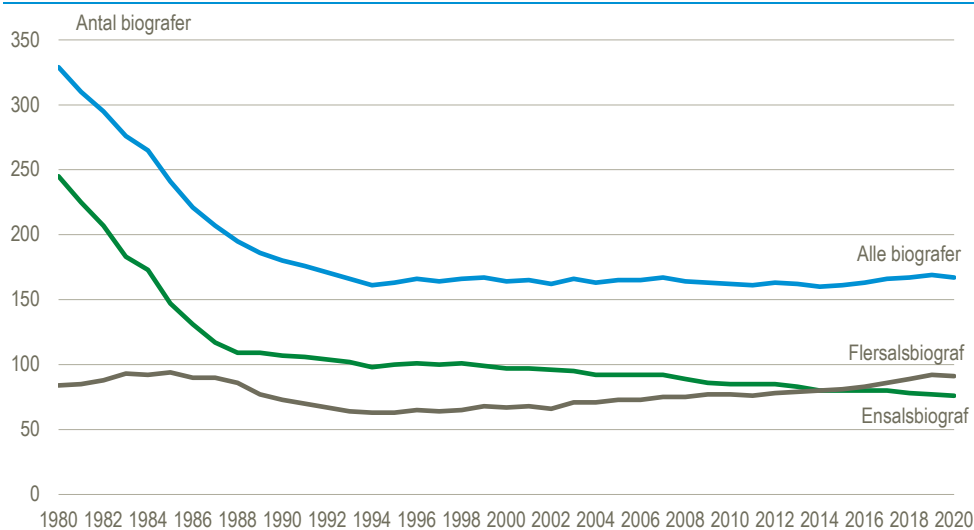
Dette skyldes primært nedlukninger ifølge af Corona-pandemien. Antallet af solgte biografbilletter til amerikanske film faldt fra 7,5 mio. billetter til 2,6 mio. Til sammenligning steg antallet af solgte biografbilletter til danske film fra 3,4 mio. til 3,5 mio., hvilket svarer til en stigning på 3 pct. i forhold til året før.

Figur 6.2 **Udvikling i antal solgte biografbilletter fordelt på filmens oprindelsesland**

Kilde: www.statistikbanken.dk/BIO2

Færre biografer siden 1980

Der er sket et stort fald i antallet af biografer og siddepladser de seneste 30 år. Antallet af biografer faldt fra 329 biografer i 1980 til 167 biografer i 2020, mens antallet af siddepladser faldt fra 112.000 pladser til 63.000 pladser i samme periode. Det svarer til fald på hhv. 49 og 43 pct. I løbet af perioden skete der især et stort fald i antallet af ensalsbiografer, der faldt fra 245 biografer til 76 biografer, svarende til et fald på 69 pct. Antallet af flersalsbiografer steg fra 84 biografer til 91 biografer samme periode.

Figur 6.3 **Udvikling i antal biografer fordelt på biografstørrelse**

Kilde: www.statistikbanken.dk/BIO1

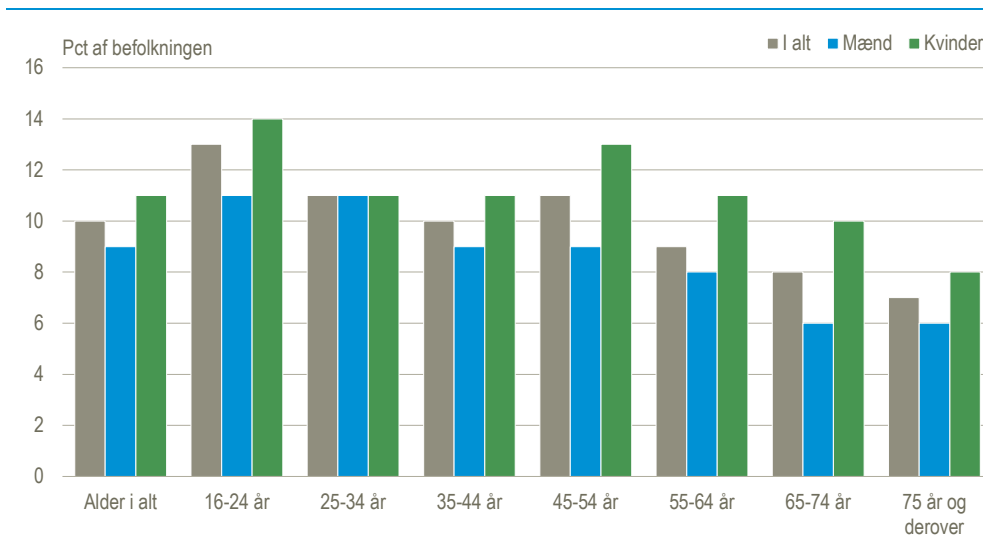
Kulturvaneundersøgelsen (se Kapitel 9) er en anden kilde til belysning af danskernes biografvaner.

Flere kvinder i biffen

Hver fjerde borger over 15 år har besøgt biografen mindst en gang i de seneste tre måneder. Det store lærred tiltrækker flere kvinder end mænd. Andelen af kvinder, der har set film i biografen er højere end mænd i alle aldersgrupper. Kønsforskellen er mindre blandt de yngre biografgængere og større blandt de ældre. I aldersgruppen 75 år og derover er næsten to ud af tre biografgængere kvinder.

Biografbesøg og alder Biografbesøg er mest populær blandt de 16-24 årige, hvor andelen er 33 pct. Aktiviteten falder med alderen og er lavest blandt de ældste borgere med en andel på 15 pct.

Figur 6.4 Biografbesøg fordelt på alder og køn. 2018

Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUAARKA

6.2 Økonomien i danske spillefilm

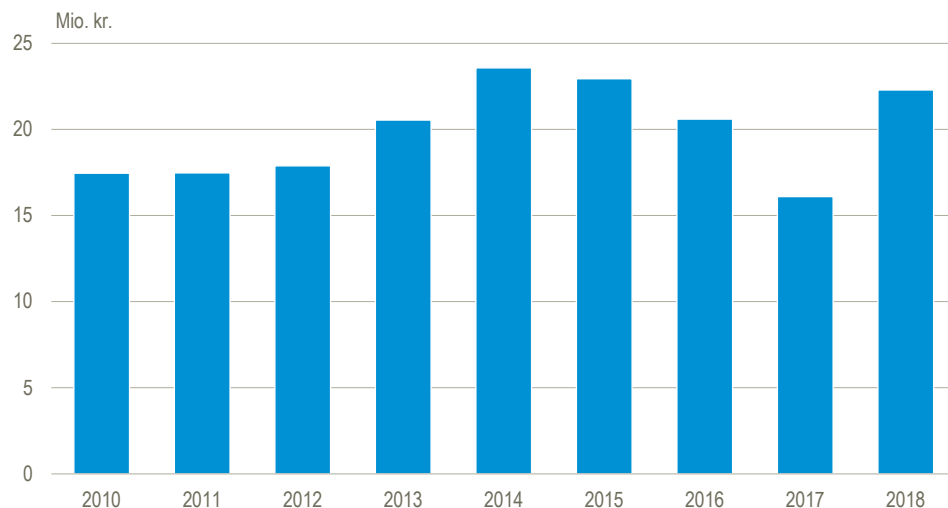
Introduktion til statistikområde

Statistikken belyser finansieringen af og omkostningerne forbundet med produktion af danske spillefilm, dvs. hvor pengene kommer fra, og hvad de er blevet brugt til. Senere vil statistikken blive udbygget med en belysning af spillefilmernes indtægter. Statistikken kan anvendes til at beskrive de økonomiske rammebetingelser for danske spillefilm. Statistikken er udarbejdet første gang i 2021 og dækker perioden fra 2010 og frem. Statistikken er baseret på administrativ data fra Det Danske Filminstitut samt data fra Danmarks Statistiks Filmregister. Data fra Det Danske Filminstitut er regnskabs- og budgetoplysninger om enkeltfilm, der bruges i forbindelse med uddeling af og opfølgning på udbetaling af støtte.

Der blev brugt 3,6 mia. kr. på dansk spillefilmsproduktion i 2010-2018.

Der blev i alt brugt 3,6 mia. kr. på produktionen af 181 danske spillefilm i perioden 2010-2018. Det svarer til, at hver film i gennemsnit kostede 19,9 mio. kr. at producere. De gennemsnitlige produktionsomkostninger voksede i perioden 2010-2014 fra 17,5 mio. kr. i 2010 til 23,6 mio. kr. i 2014, som er det år, hvor de gennemsnitlige omkostninger toppede. De følgende år faldt omkostningerne pr. film, og med en gennemsnitlig produktionspris på 16,1 mio. kr. var 2017 det laveste år. I 2018 var produktionsomkostningerne vokset til 22,3 mio. kr. pr. film.

Figur 6.5 Gennemsnitlige produktionsomkostninger for danske spillefilm

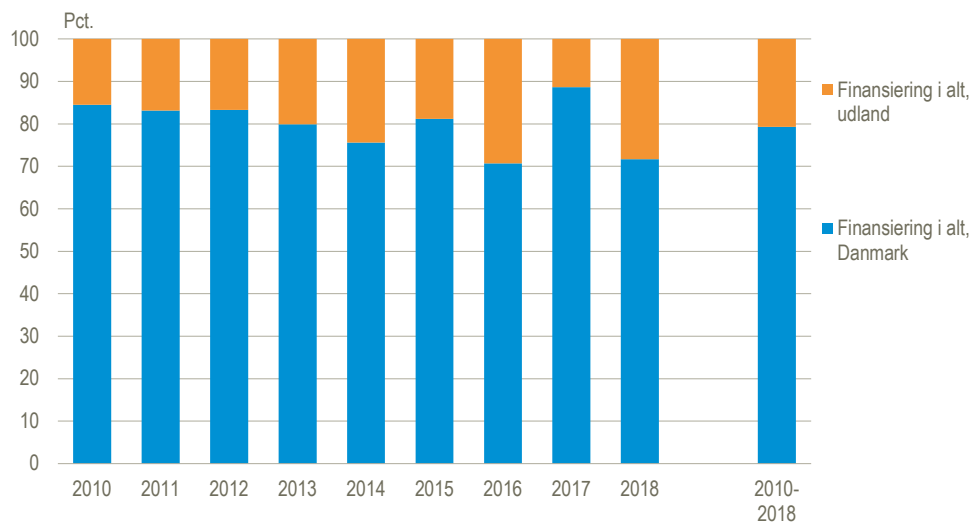

Kilde: www.statistikbanken.dk/filmomk1

Hver femte filmkrone kommer fra udlandet

Ud af de 3,6 mia. kr., der blev investeret i produktionen af danske spillefilm i perioden 2010-2018, bidrog offentlige institutioner i Danmark, fx DR og Det Danske Filminstitut, samt danske private investorer tilsammen med 2,9 mia. kr. Det svarer til, at 4 ud af 5 kr. kom fra Danmark, mens den sidste filmkrone kom fra udlandet. Andelen af dansk finansiering var nedadgående i perioden 2010-2014, mens den i perioden 2015-2018 har varieret mellem 71 og 89 pct.

Figur 6.6 Dansk og udenlandsk finansiering af danske spillefilm

Kilde: www.statistikbanken.dk/filmfin1

7. Scenekunst og musik

Dette kapitel introducerer statistikkerne om scenekunst og udenlandske gæstespil, musik og musikskoler. Først præsenterer det udvalgte statistikbanktabeller, der beskriver danske teatre, og viser bl.a. produktioner, opførelser og publikummer, fordelt på teaterkategori. Bagefter går det gennem et udsnit af de tabeller, der beskriver musikbranchen og viser udviklingen i salget af musik, fordelt på medie og digitalt format samt udviklingen i salget af dansk og international musik. Til sidst beskriver kapitlet de danske musikskoler og viser bl.a., hvilke instrumenter der er mest populære, fordelt på køn.

7.1 Scenekunst

Introduktion til statistikområde

Statistikken om scenekunst viser antallet af produktioner (teaterstykker), opførelser og publikummer på de professionelle teatre i Danmark. Teatrene er delt op i kategorier som statsstøttede fx egnteatre eller ikke-statsstøttede, mens opførelserne bl.a. er delt op i genre som skuespil eller ballet/dans. Man kan også finde antallet af udenlandske gæstespil på danske teatre eller se, hvor mange danske teatre, der har været på turne i udlandet. Statistikken er baseret på en frivillig spørgeskemaundersøgelse, som hvert år sendes ud til cirka 500 teatre. Statistikken offentliggøres årligt og udarbejdes på sæsonbasis, dvs. fra 1. juli det ene år til 30. juni det efterfølgende år.

Langt flest produktioner, opførelser og publikummer på statslige teatre

I sæsonen 2019/2020 dannede de professionelle teatre i Danmark rammen om 771 forskellige produktioner, der blev opført 11.700 gange foran 1,9 mio. publikummer. Sammenlignet med 2018/2019 faldt tilskuertallet med lidt under 1 mio., hvilket kan tilskrives COVID-19. Langt den største aktivitet skete på statsstøttede eller statsligt godkendte teatre, der stod for 93 pct. af produktionerne, 95 pct. af opførelserne og tiltrak 85 pct. af publikummerne.

Ikke-statsstøttede teatre tiltrak flest publikummer pr. opførelse

Der kom flest publikummer pr. opførelse på de ikke-statsstøttede teatre. I sæsonen 2019/2020 kom der i gennemsnit 456 publikummer pr. opførelse på ikke-statsstøttede teatre, mens der i snit dukkede 146 publikummer op pr. opførelse på statsstøttede eller statsligt anerkendte teatre.

Tabel 7.1

Produktioner, opførelser og tilskuere på danske teatre. 2019/2020

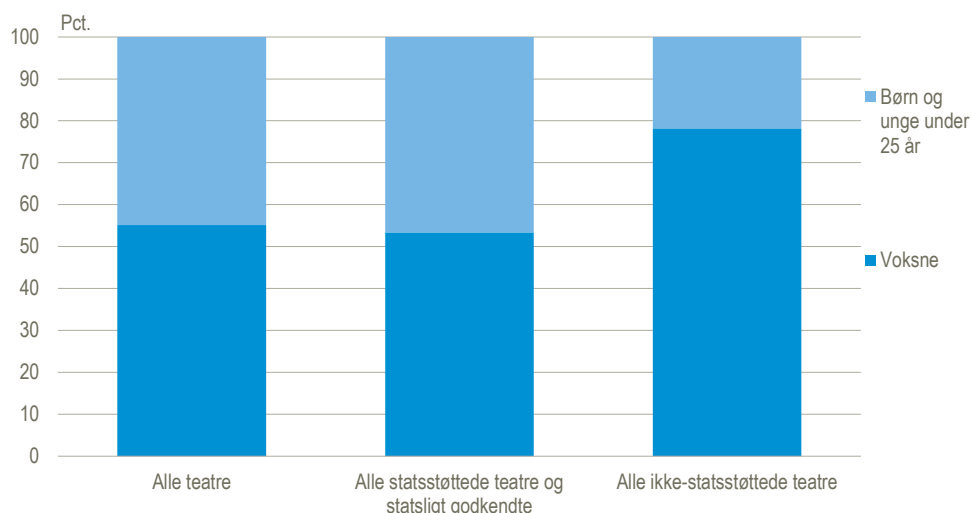
	Produktioner	Opførelser	Publikum
	antal		
Alle teatre	771	11 692	1 906 233
Alle statsstøttede eller statsligt godkendte teatre	716	11 054	1 615 027
Alle ikke-statsstøttede teatre	55	638	291 206

Kilde: www.statistikbanken.dk/SCENE02, [SCENE03](http://www.statistikbanken.dk/SCENE03) og [SCENE04](http://www.statistikbanken.dk/SCENE04)

Flest produktioner målrettet unge på statslige teatre

Statsstøttede og statsligt godkendte teatre rettede i lidt højere grad deres produktioner mod børn og unge under 25 år end ikke-statsstøttede teatre. I sæsonen 2019/2020 var 47 pct. af produktionerne på de statsstøttede eller statsligt godkendte teatre målrettet børn og unge, mens det gjaldt 22 pct. af produktionerne på de ikke-statsstøttede teatre.

Figur 7.1 Produktioner fordelt på teaterkategori og publikumsgruppe. 2019/2020

Kilde: www.statistikbanken.dk/SCENE02

Definition af scenekunst spænder vidt

Kulturvaneundersøgelsen (se Kapitel 9) er en anden kilde til belysning af scenekunstmrådet. I kulturvaneundersøgelsen spørges til scenekunst i bred forstand, dvs. scenekunst fra professionelle teateropførelser til skolekomedier er omfattet. Der spørges også både til scenekunst oplevet inden for og uden for hjemmet.

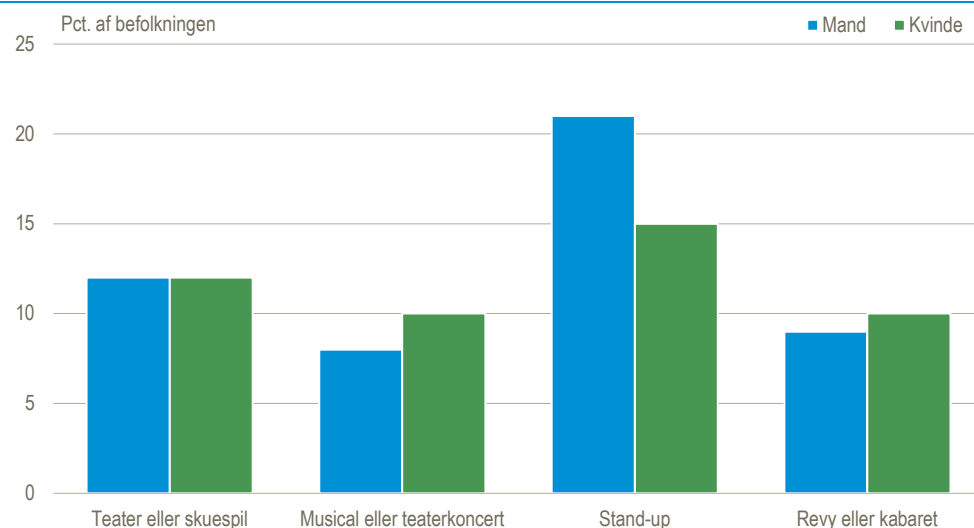
Stand-up er særligt populært blandt mænd

I kulturvaneundersøgelsen fra tredje kvartal 2021 spørges befolkningen blandt andet til, hvilken type scenekunst, de har overværet. De tre mest populære genrer inden for scenekunst var stand-up (18 pct.), teater eller skuespil (12 pct.), og musical eller teaterkoncert (9 pct.). Kvinder og mænd vælger imidlertid forskelligt. Hver femte mand (22 pct.) har overværet stand-up, mens det kun gør sig gældende for hver sjette kvinde (18 pct.).

Især kvindelige teatergængere forsvandt under COVID-19

Forskellen i mænd og kvinders forbrug er blevet mindre under COVID-19, hvor andelen af mænd og kvinder, der ser teater eller skuespil samt musical og teaterkoncerter, er næsten ens. Sammenlignet med 2019 er forbruget af scenekunst faldet som følge af COVID-19 nedlukningerne. Faldet i forbrug af scenekunst er mest markant blandt kvinderne.

Figur 7.2 Udvalgte genrer fordelt på mænd og kvinder. 3. kv. 2021

Kilde: www.statistikbanken.dk/kvusc2

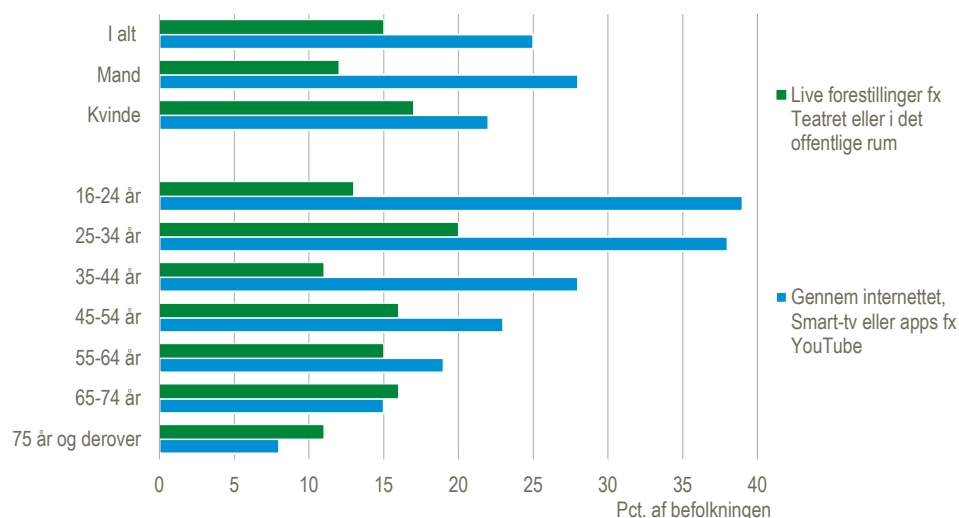
Flere teatergængere ser scenekunst online

I tredje kvartal 2019 så hver fjerde scenekunst live i teatret eller i det offentlige rum, mens det i 2021 gælder 15 pct. Til gengæld er forbruget af scenekunst igennem internettet steget fra 23 pct. til 25 pct. Forskellen på andelen af kvinder og mænd er stor, idet næsten hver tredje mand (28 pct.) overværer scenekunst på internettet, mens det samme kun gælder hver fjerde kvinde (22 pct.).

Scenekunst gennem internettet falder med alderen

Alder har en mindre indflydelse på forbrug af scenekunst i sammenligning med fx biografbesøg. Biografbesøg er en aktivitet, der falder med alderen, mens forbrug af live scenekunst er mere lige fordelt blandt aldersgrupperne. Når det kommer til scenekunst igennem internettet falder forbruget med alderen.

Figur 7.3 Forbrug af scenekunst efter adgang fordelt på køn og alder. 3. kvartal 2021

Kilde: <http://www.statistikbanken.dk/KVUSC1>

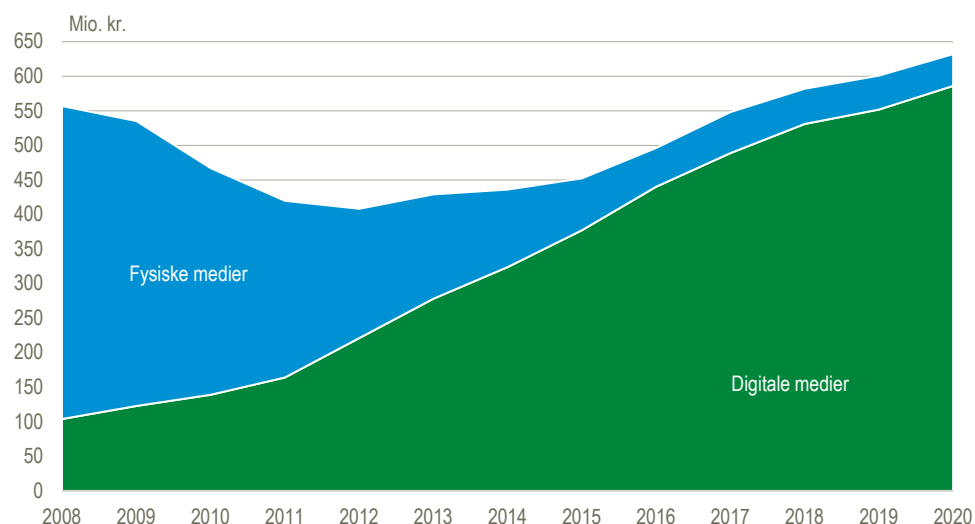
7.2 Salg af Musik

Introduktion til statistikområde

Musikstatistikken viser salget af musik, fordelt på fysisk salg (cd'er og vinyl), downloads og streaming. Her kan man se, hvor mange penge dansk og udenlandsk musik omsætter for i Danmark år for år. Statistikken viser også rettighedsbetalingerne til komponister, sangskrivere og udøvende musikere, som får udbetalt et beløb, hver gang et af deres numre afspilles offentligt, fx live eller i radioen. Man kan også finde ud af, hvor mange penge forskellige brancher hvert år bruger på at købe rettigheder til afspilning af musiknumre. Musikstatistikken er baseret på data fra pladeselskabernes brancheorganisation og rettighedsorganisationerne, der hvert år leverer de relevante tal på frivillig basis.

Salget af musik stiger fortsat

Forbrugernes køb af indspillet musik er steget hvert år siden 2012 og udgjorde i 2020 i alt 632 mio. kr. Fra 2008 til 2020 gik danskerne fra at købe fysiske medier som cd'er og vinyl til at købe digitale medier som downloads og streaming. Ændringen betød, at salget af digitale medier gik fra at fylde 19 pct. af det samlede musiksalg i 2008 til at udgøre 93 pct. af salget i 2020.

Figur 7.4 **Udvikling i salg af musik fordelt på distributionskanal**Kilde: www.statistikbanken.dk/MUSIK1

*Danskerne
købte musik
gennem streaming*

Salget af musik i digitale formater kan deles op i salget af downloads og streaming. Siden 2012, hvor statistikken begyndte at dække streaming, er salget af formatet steget fra 105 mio. kr. til 575 mio. kr. i 2020. Til sammenligning faldt salget af downloads fra 116 mio. kr. til 11 mio. kr. i samme periode. Det betød, at streaming gik fra at udgøre 48 pct. af det digitale musiksalg i 2012 til at fylde 98 pct. af salget i 2020.

Tabel 7.2

Udvikling i salg af musik fordelt på digitalt format

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
	mio. kr.						
I alt	324	377	440	489	531	552	586
Streaming	255	323	393	466	510	538	575
Downloads	69	54	47	23	21	14	11

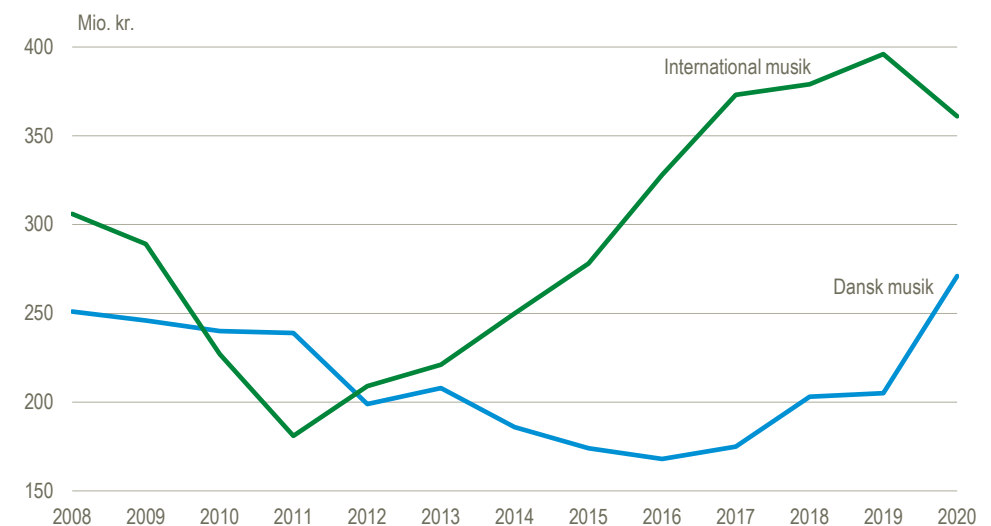
Anm.: Summer kan afvige fra totalen pga. afrundinger.

Kilde: www.statistikbanken.dk/MUSIK1

*Stor stigning
i salget af
dansk musik
i 2020*

Udviklingen i salget af indspillet musik fra 2019 til 2020 adskiller sig markant fra resten af perioden ved, at stigningen er trukket af en vækst i salget af dansk musik, der steg fra 205 mio. kr. til 271 mio. kr., svarende til 32 pct. Det er den største stigning siden 2008. Salget af udenlandsk musik faldt til gengæld fra 396 mio. kr. til 361 mio. kr. Hvorvidt der er tale om et generelt skift i befolkningens musikpræferencer, eller det er en effekt af COVID-19 med de dermed forbundne restriktioner på kulturområdet eller andre forhold, der er årsagen, er det for tidligt at vurdere. Dansk og udenlandsk musik er defineret ud fra, hvor kunstneren er bosiddende. Som hovedregel er musikken kategoriseret som dansk, når indspilningen er foretaget af kunstnere bosiddende i Danmark.

Figur 7.5 Udvikling i salg af dansk og international musik

Kilde: Statistikbanken.dk/MUSIK1

Kulturvaneundersøgelsen (se Kapitel 9) er en anden kilde, der belyser danskernes forbrug af musik.

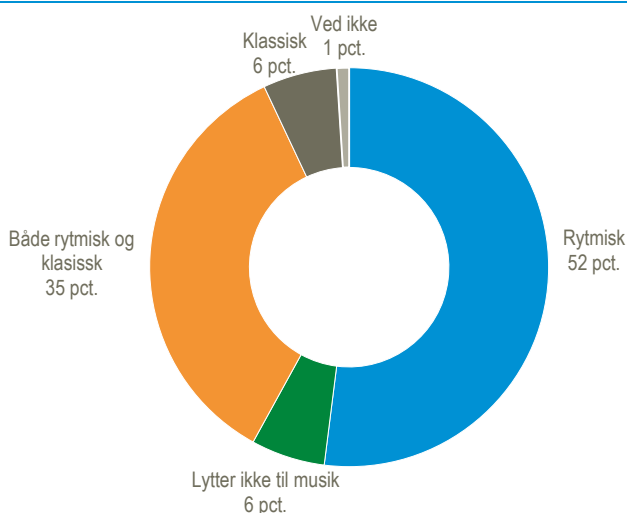
Stor set alle lytter til musik mens færre går til koncert

At lytte til musik er sammen med at se film og serier de mest udbredte kulturaktiviteter i befolkningen. 95 pct. af danskerne lytter til klassisk eller rytmisk musik i 2020. Musikforbrug er udbredt i alle aldersgrupper og topper i gruppen 16-24 år, hvor 99 pct. lytter til musik. Musikforbruget falder lidt med alderen. I den ældste aldersgruppe (75+ år) er det dog stadig næsten ni ud af ti, der lytter til musik.

Ni ud af ti hører rytmisk musik

Langt de fleste foretrækker at lytte til rytmisk musik, mens godt hver tredje både lytter til klassisk og rytmisk musik. Samlet set foretrækker 6 pct. at lytte til klassisk musik, 52 pct. rytmisk musik og 35 pct. både rytmisk og klassisk. Klassisk musik er mest populært blandt de ældre.

Figur 7.6 Musikforbrug fordelt på genre. 1.kvartal 2020 (pct. af befolkningen)

Kilde: Statistikbanken.dk/KVUMK03

7.3 Musikskoler

Introduktion til statistikområdet

Musikskolestatistikken indeholder oplysninger om de kommunale og selvejende musikskolers undervisning, elever, personale og økonomi. I statistikken finder man fx tal på, hvor mange musikskoleelever, der spiller klaver eller guitar, fordelt på køn, alder og geografi. Statistikken er årlig og baseret på spørgeskemaer og dataindsamlinger fra landets ca. 100 musikskoler. Eleverne er gjort op som såkaldte aktivitets- elever, dvs. at det er det samlede antal af tilmeldinger til undervisningen, der gøres op. Statistikken afspejler primært elever indskrevet på musikskolernes sang- og instrumentundervisning samt samspils- og forskolehold. Skolerne udbyder også en række udadvendte informations- og motivations-aktiviteter i fx grundskoler og kulturhuse samt på folkebiblioteker. For at forbedre beskrivelsen af disse aktiviteter er der igangsat et udviklingsarbejde med deltagelse af fx musikskolernes og undervisernes organisationer.

Færre musikskoleelever i sæson 2020/2021

Antallet af musikskoleelever faldt for femte sæson i træk og var 89.100 i sæson 2020/2021. Det var et fald på 9 pct. i sammenligning med sæsonen før. Sæsonen 2020/2021 var præget af omfattende nedlukninger af samfundet grundet COVID-19, hvilket kan forklare det markante fald.

Kvinder i overtal på landets musikskoler

Musikskoler var mere populære blandt kvinder end blandt mænd. I hele perioden til og med sæson 2020/2021 var de kvindelige elever i overtal og udgjorde mellem 56-59 pct. af musikskoleeleverne.

Klaver var det mest populære instrumentfag

Klaver var det mest populære instrumentfag på musikskolerne i sæson 2020/2021 med 13.900 tilmeldte elever. Akustisk guitar tog andenpladsen med 7.000 elever, mens slagtøj kom ind på en tredjeplads med 4.300. Sang og violin tiltrak hhv. 3.700 og 3.000 elever, hvilket gjorde de to fag til de fjerde- og femte mest populære på landets musikskoler. På sjettepladsen var elguitar med 1.300 tilmeldte. Rækkefølgen blandt de seks mest populære instrumenter har ligget fast siden 2012/2013, bortset fra at saxofonen for en kort bemærkning i sæsonen 2019/2020 havde overhalet elguitaren, som det sjette mest populære instrument.

Kvinder gik til klaver, sang og violin, mens mænd fik undervisning i guitar og slagtøj

Der var stor forskel på kønsfordelingen på tværs af de fem mest populære instrumentfag. Kvinder udgjorde 65 pct. af de elever, der gik til klaver, 82 pct. af dem, der gik til sang og 73 pct. af de musikskoleelever, der gik til violin. Akustisk guitar, elguitar- og slagtojsundervisning tiltrak flest mænd, der udgjorde hhv. 62, 83 og 82 pct. af de elever, der gik til de tre instrumentfag.

Tabel 7.1

Seks mest populære instrumentfag, 2020/2021

Instrumentfag	Placering i sæson 2019/2020	Elever	Andel kvinder	Andel mænd
		antal	pct.	
Klaver	1	12 400	65	35
Akustisk guitar	2	7 000	38	62
Slagtøj	3	4 300	18	82
Sang	4	3 700	82	18
Violin	5	3 000	73	27
Elguitar	7	1 300	17	41

Kilde: www.statistikbanken.dk/MUSKOL02

7.4 Livemusik

Livemusik spænder bredt fra mega-koncerter til kirkekor

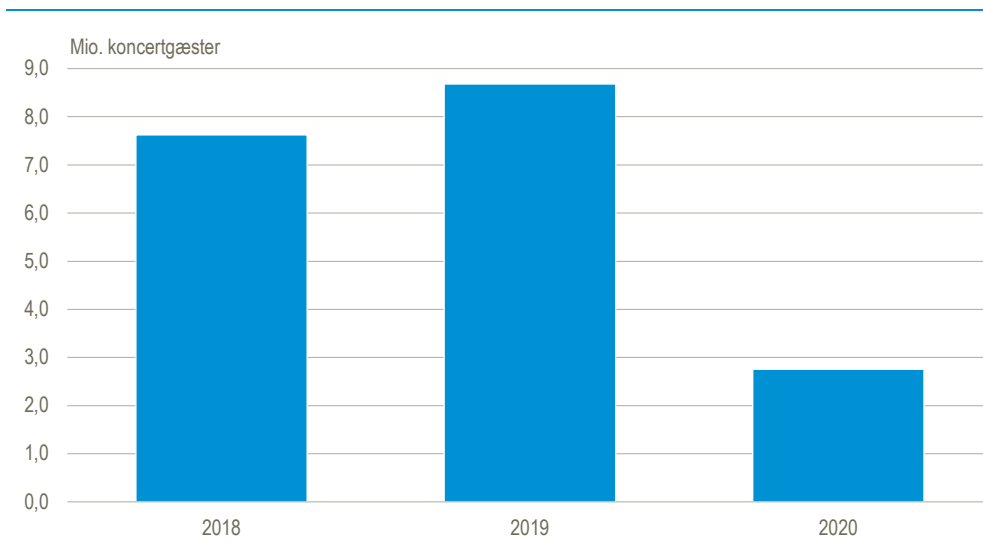
Statistikken om live musik er en opgørelse over antallet af publikum og koncerter fordelt på arrangørtype og koncertstørrelse fra 2018 og frem. Statistikken belyser desuden koncertarrangørernes baggrund (branche, sektor og geografi) for den samme periode. Koncertarrangementer, hvor artisterne honoreres for deres optræden, indgår som udgangspunkt i opgørelsen. Arrangementer som fx skolekoncerter, hvor de optrædende ikke aflønnes, er således ikke med i statistikken. Alle koncerter med offentlig adgang er omfattet, uanset om musikken spilles af et band, orkester, soloartist mv. De enkelte koncerter kan afholdes i koncertsale, multifunktionelle arenaer, operahuse, kirker, kulturhuse mv. Antallet af koncerter samt publikum estimeres p.b.a. prismodeller, der tager udgangspunkt i faktureringsdata vedrørende musikrettigheder, der administreres af KODA.

6 mio. færre koncertgæster foran scenen i 2020

Det samlede antal koncertgæster i Danmark var 2,8 mio. i 2020, hvilket svarede til et fald på knap 70 pct. i forhold til 2019. Det markante fald i antallet af koncertgæster kan tilskrives COVID-19, som begrænsede koncertarrangørernes mulighed for at afholde koncerter foran et større publikum. Fra 2018 til 2019 steg antallet af koncertgæster med knap 14 pct. fra 7,6 mio. til 8,7 mio.

Figur 7.7

Samlet antal publikum til live musik

Kilde: www.statistikbanken.dk/livmus01

Festivaller og store koncerter aflyst i 2020

Begrænsningen af større forsamlinger i 2020 påvirkede blandt andet de store festivaler og koncerter. I 2020 var der knap 250.000 koncertgæster til koncerter med mindst 10.000 publikummer svarende til 9 pct. af samtlige koncertgæster. I 2019 var denne andel 23 pct. svarende til 2 mio. publikummer. Det var blandt andet aflysningen af de store festivaler, der var medvirkende til det markante fald i publikum i 2020. Et fald på 900.000 gæster til landets store festivaler stod for 16 pct. af det samlede fald i publikum til livekoncerter.

Mange forskellige koncertarrangører

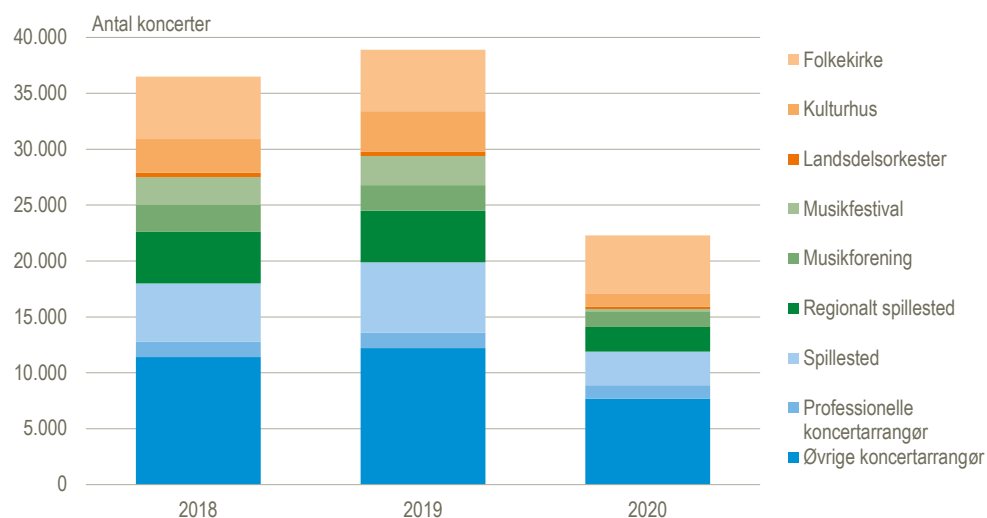
Der blev i 2020 afholdt lidt over 22.000 koncerter, hvor antallet af koncerter for samtlige arrangørtyper faldt sammenlignet med året før. Spillesteder stod for 23 pct. af alle koncerter i 2020, hvoraf 10 pct. blev afholdt på regionale spillesteder som f.eks. Vega, Train og Posten. Folkekirken husede 14 pct. af koncerterne i 2019, hvilket var steget til 23 pct. i 2020, på trods af et fald i antallet af afholdte kirkekoncerter. Den højere andel skal ses i lyset af, at andre koncertarrangører som kulturhuse, spillesteder og festivaler i højere grad var påvirkede af aflysninger under COVID-19. Musikfestivaler arrangerede 7 pct. af koncerterne i 2019, men stod kun for 1 pct. af alle koncerter i 2020.

Øvrige koncertarrangører dækker 1/3 af koncerter og publikum

Øvrige koncertarrangører stod for 35 pct. af det samlede antal koncerter i Danmark og tiltrak 36 pct. af det samlede publikum i 2020. Kategorien kan blandt andet indeholde idrætsforeninger, medborgerhuse, byfester, centre mv. Øvrige koncertarrangører dækker også over forskellige typer af koncerter, heriblandt større arrangementer i kommunerne, som ikke har en direkte tilknytning til et spillested.

Figur 7.8

Samlet antal koncerter fordelt på koncertarrangør-typer

Kilde: www.statistikbanken.dk/livmus02

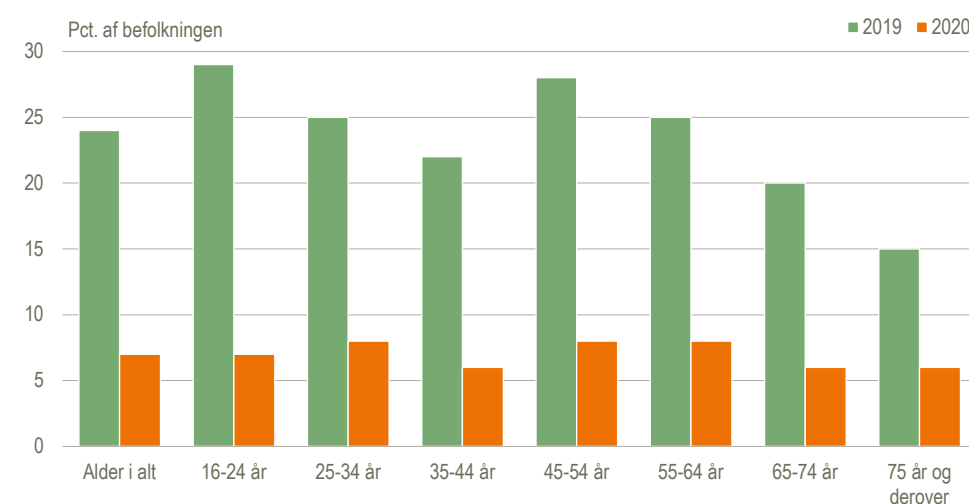
Kulturvaneundersøgelsen (se Kapitel 9) er en anden kilde, der belyser danskernes forbrug af livemusik.

Forbruget af livemusik faldt 2020

I 2019 havde 24 pct. af befolkningen været til en enten rytmisk eller klassisk koncert inden for en 3-måneders periode. Andelen var i 2020 faldet til kun 7 pct. grundet COVID-19nedlukningerne af kulturlivet. At høre musik live er mest populært blandt de 16-24 årige. Det var også denne gruppe, der oplevede den relativt største nedgang i koncertforbruget under COVID-19, der gik fra 29 pct. i 2019 til 7 pct. i 2020.

Figur 7.9

Koncertbesøg opdelt på alder

Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUAARKA

8. Idræt

Dette kapitel præsenterer et udsnit af Danmarks Statistiks idrætsstatistik, som dækker idræt i bred forstand. Idræt fylder meget i danskernes hverdag gennem medier, aktiv deltagelse og som tilskuere til sportsbegivenheder. For mange er idræt også et erhverv. Idrætsstatistikken er inddelt i tre hovedområder: Økonomi og beskæftigelse for idrætssektoren, idrætsudøvelse- og vaner, samt fysiske og organisatoriske rammer for idræt i Danmark. Statistikkerne bygger på flere slags data som administrative registre og udtræk fra andre statistikker. Flere idrætsforbund og -organisationer indberetter også tal, fx til medalje-, medlems- og tilskuerstatistikken.

8.1 Økonomi og beskæftigelse

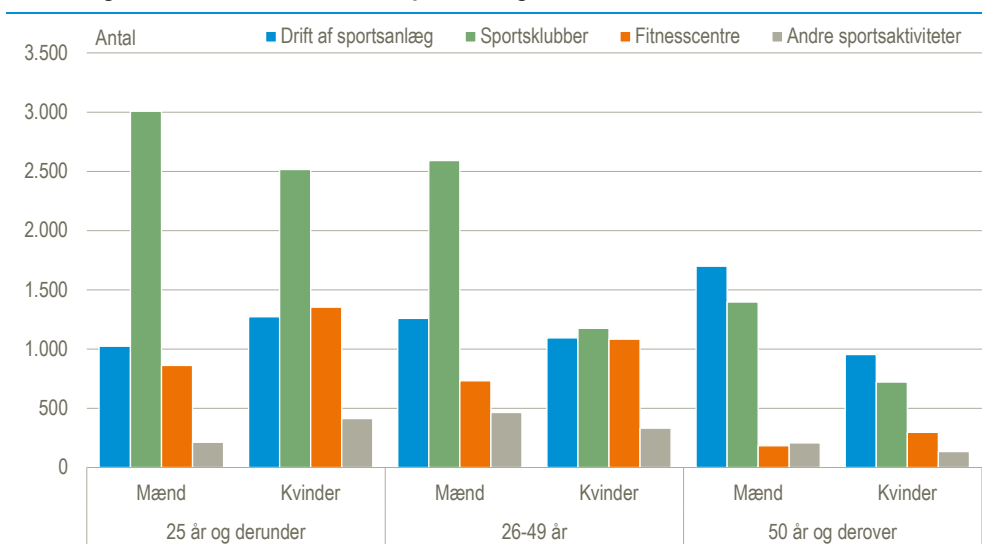
Introduktion til statistikområde

Dette område dækker en bred vifte af statistikker, som fx nøgletal for økonomi og beskæftigelse i idrætsbranchen, kommunale udgifter til idræt, elevtal på idrætsuddannelser samt husstandenes idrætsrelaterede forbrug.

Mange unge ansat i fitnesscentre og sportsklubber

I 2020 var der 25.000 beskæftigede inden for idrætsbrancherne, svarende til et fald på godt 4 pct. i forhold til 2019. Af dem var 43 pct. under 26 år, mens 22 pct. var 50 år eller derover. I *fitnesscentre* og *sportsklubber* var halvdelen af de beskæftigede under 26 år, mens 36 pct. af de beskæftigede inden for *drift af sportsanlæg* var 50 år eller mere. *Fitnesscentre* havde en meget lav andel – 11 pct. – beskæftigede i den ældre aldersgruppe. Hvis man ser på aldersfordelingen ud fra antallet af årsværk for alle brancher, så blev knap hvert fjerde årsværk udfyldt af en person under 26 år, mens 29 pct. af årsværkene var besat af en person på 50 år eller mere. Dette indikerer, at deltidsbeskæftigelse er mere udbredt blandt de yngre aldersgrupper end blandt de ældre.

Figur 8.1 Beskæftigelsen inden for idræt fordelt på alder og køn. 2020

Kilde: www.statistikbanken.dk/idrbes01

Kvinder arbejder i fitnesscentre og mænd i sportsklubber

55 pct. af de beskæftigede i alle idrætsbrancherne var mænd og 45 pct. kvinder, men der var store forskelle i kønsfordelingen imellem de enkelte brancher. I *sportsklubber* var 61 pct. af de beskæftigede mænd, mens 61 pct. af de beskæftigede i *fitnesscentre* var kvinder. I årsværk udgjorde mændene 62 pct. af den samlede beskæftigelse for alle idrætsbrancher, mens kvinder stod for 38 pct. Dette betyder, at kvinder i højere grad end mænd er ansat på deltid inden for idræt.

8.2 Idrætsudøvelse

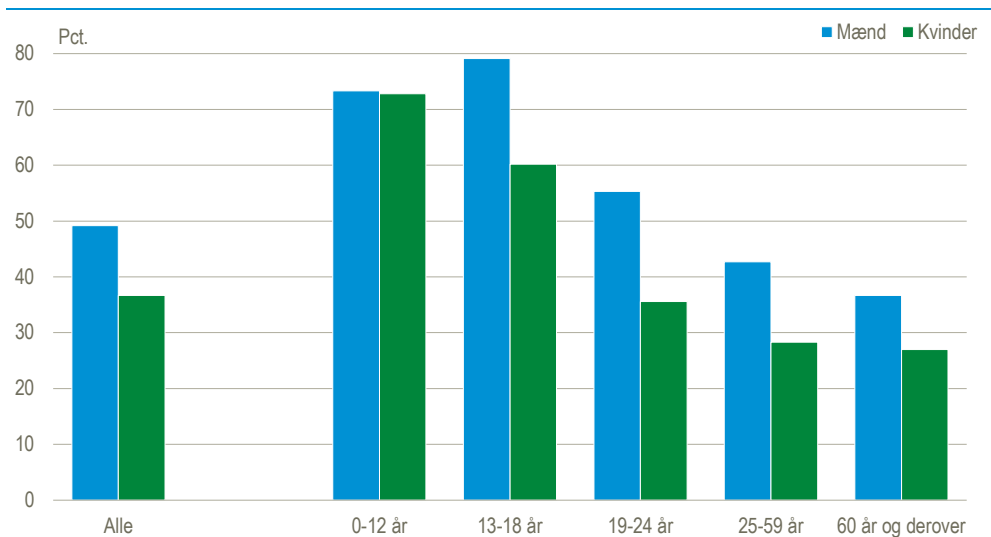
Introduktion til statistikområde

Idrætsudøvelse omfatter både bredde- og konkurrenceidrætten, som fx bliver belyst gennem aktiviteterne i idrætsforeninger, spørgeskemaundersøgelser af motionsvaner og opgørelser af tilskuertal for udvalgte idrætsgrene samt medalje- og resultatopgørelser i internationale konkurrencer.

Medlemskab af idrætsforening mere udbredt blandt mænd

I 2020 havde landets idrætsforeninger 1,4 mio. mandlige medlemmer og 1,1 mio. kvindelige, svarende til knap halvdelen af alle mænd og 37 pct. af alle kvinder det år. Det var mere udbredt at være medlem af en idrætsforening blandt mænd end blandt kvinder i alle aldersgrupper fra 13 år og op, mens andelen af 0-12-årige var ens for begge køn på 73 pct. Bortset fra for de alleryngste faldt andelen af medlemmer af en idrætsforening med alderen for begge køn. Andelen af kvindelige medlemmer i forhold til befolkningen var størst blandt de 0-12-årige, hvor 73 pct. var medlem af en forening, mens andelen af mandlige medlemmer var størst blandt de 13-18-årige, hvor 79 pct. var medlem.

Figur 8.2 Andel af befolkningen der er medlem af idrætsforening fordelt på køn og alder. 2020

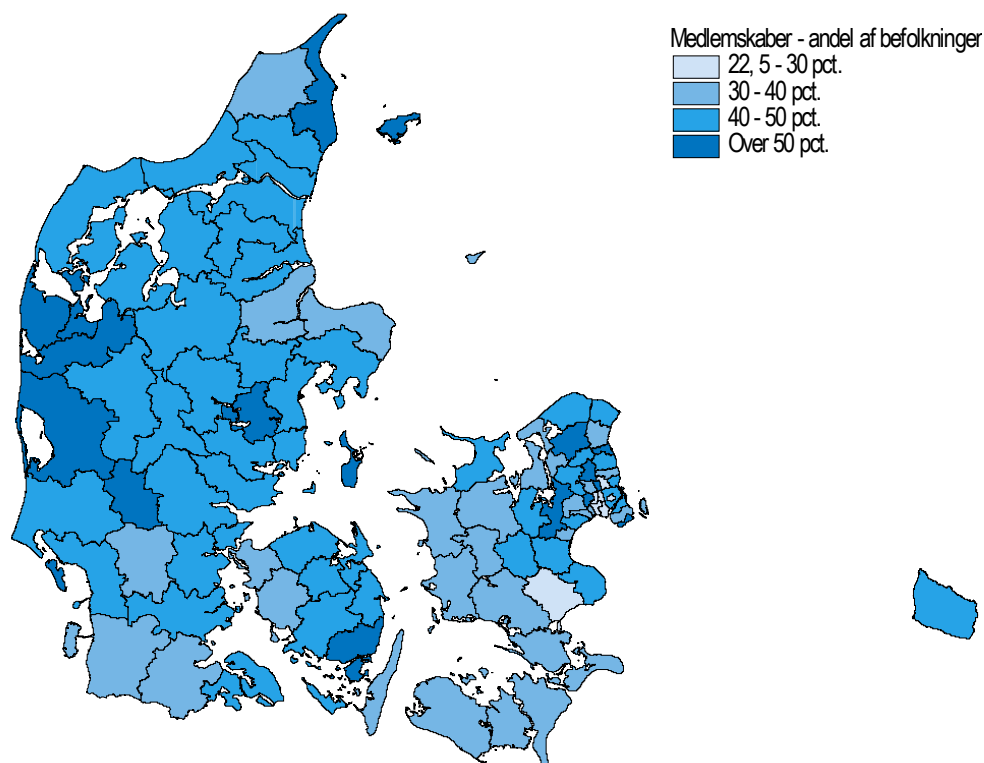

Kilde: www.statistikbanken.dk/IDRAKT02

Medlemskaber i idrætsforeninger

På landsplan er 43 pct. af befolkningen medlemmer af en idrætsforening, men der er store forskelle mellem de enkelte kommuner. Der er en tendens til, at en højere andel af befolkningen i kommunen er medlemmer af en idrætsforening, jo længere mod vest og mod nord, vi bevæger os. De laveste andele ses i Hovedstadsområdet og i Region Sjælland, mens vest- og nordjyske kommuner topper listen.

Figur 8.3 Idrætsorganisationernes medlemskaber – andel af befolkningen. 2020

Kilde: www.statistikbanken.dk/IDRAKT02 på baggrund af tal fra Det Centrale Foreningsregister.

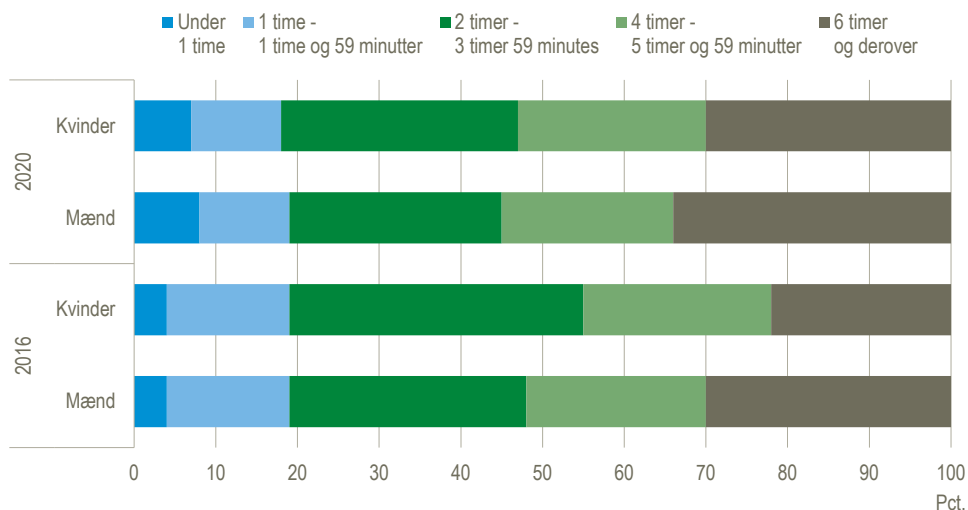
*Fodbold og gymnastik
mest populære
idrætsaktiviteter*

Fodbold var den mest populære aktivitet blandt idrætsorganisationernes mandlige medlemmer, mens gymnastik var den mest populære blandt kvinderne. I 2020 sparkede en ud af fem af organisationernes mandlige medlemmer til en fodbold, mens den samme andel af de kvindelige medlemmer gik til gymnastik. Den næstmest og tredje-mest populære idrætsgren blandt de mandlige medlemmer var hhv. golf, der udgjorde 8 pct. af medlemmerne, og svømning, som fyldte 7 pct. Hos kvinderne indtog svømning andenpladsen og udgjorde 12 pct. af medlemmerne, mens fitness kom ind på en tredjeplads og udgjorde 11 pct.

Motionsvaner

Resultater fra Idrættens Analyseinstituts undersøgelser af danskernes motions- og sportsvaner viser at fordelingen af tidsforbruget blandt de idrætsudøvende har ændret sig fra 2016 til 2020. Andelen af idrætsaktive kvinder der dyrker meget motion ugentligt (6 timer og derover) er steget fra 22 pct. i 2016 til 30 pct. i 2020. Den tilsvarende andel blandt mænd er steget fra 30 til 34 pct. I samme periode er andelen af kvinder, der motionerer mindst (under en time om ugen) steget fra 4 pct. til 7 pct. For mændenes vedkommende var denne andel steget fra 4 pct. til 8 pct. Resultaterne viser derfor en opdeling blandt de idrætsaktive danskere, hvor en del i højere grad dyrker meget motion og en del dyrker mindre motion på ugentlig basis.

Figur 8.4 Motionsvaner opdelt på køn og tidsforbrug 2020

Kilde: www.statistikbanken.dk/idrvan04

Yngre motionerer generelt mere end ældre

Resultaterne fra kulturvaneundersøgelserne viser, at 85 pct. af befolkningen over 16 år i 3. kvartal 2021 havde dyrket motion inden for de seneste tre måneder. Andelen var for både kvinder og mænd 85 pct. Generelt er andelen faldende ved stigende alder; fra 95 pct. af de 16-24-årige til 72 pct. af personer på 75 og derover. Dog ses der for de 45-54 årige samt de 65-74-årige at der er en højere andel af motionister end for både aldersklassen under og over dem.

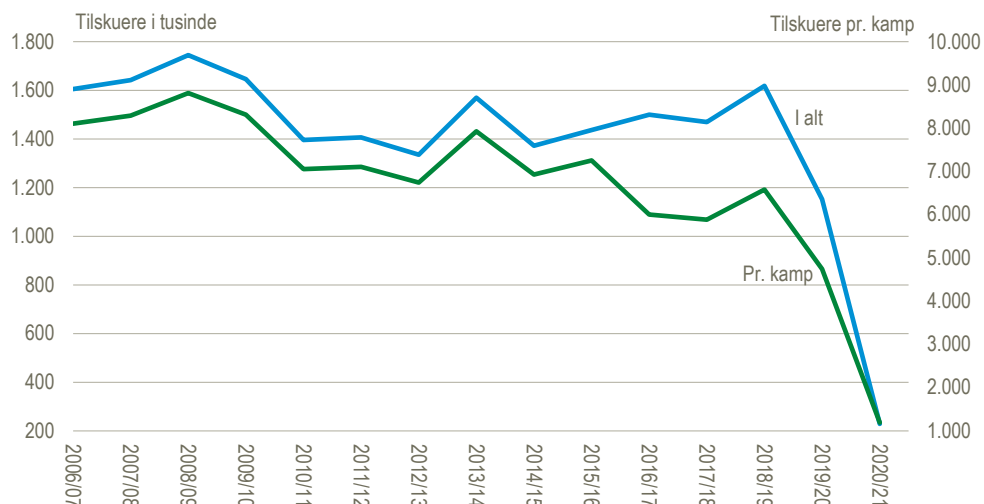
Sport ses på stadion eller fra sofaen

I samme periode havde 83 pct. af befolkningen over 16 overværet eller lyttet til en sportsbegivenhed. For mænd lå denne andel på 81 pct. mens den for kvinder var 84 pct. Den laveste andel ses for aldersklassen 35-44-årige, hvor 79 pct. har overværet eller lyttet til en sportsbegivenhed inden for de seneste tre måneder. Endelig havde 17 pct. af befolkningen (20 pct. for mænd og 14 pct. for kvinder) inden for de seneste tre måneder været til en sportsbegivenhed som tilskuer på stadion eller i en sportshal. Generelt er denne andel faldende med stigende alder. Fx har 29 pct. af de 16-24-årige været tilskuere til en sportsbegivenhed, mens kun 6 pct. af dem på mindst 75 år har været det. Generelt var niveauet at overvære, lytte til eller fysisk være til en sportsbegivenhed højere i 3. kvartal 2021 end i samme periode i 2020. Dette skal blandt andet ses i lyset af Danmarks deltagelse i EM i fodbold, OL 2021 samt yderligere lempelser af COVID-19-restriktioner.

COVID-19 påvirkede tilskuertallene i Superligaen 2020/2021

COVID-19-situationen havde stor indflydelse på lægterne i den danske Superliga i herrefodbold. Det samlede antal tilskuere i sæsonen 2020/2021 endte på 229.100 tilskuere, hvilket var knap 1.400.000 færre tilskuere hvis der sammenlignes med sæsonen 2018/2019 før COVID-19, hvilket er et fald på 86 pct. Det lavere tilskuertal medførte tilsvarende et lavere gennemsnitligt tilskuertal på 1.193 tilskuere pr. kamp. På trods af at alle planlagte kampe blev spillet, skyldes det lave gennemsnitlige tilskuertal, at adskillige kampe blev spillet for delvist eller helt lukkede tribuner på de danske stadions.

Figur 8.5 Udvikling i tilskuertal til superligakampe i herrefodbold

Kilde: <http://www.statistikbanken.dk/IDRTIL01>

Danske idrætspræstationer ved sommer-OL i Tokyo samt verdensmesterskaberne i de vinterolympiske discipliner 2021

Statistikken vedrørende danske eliteidrætspræstationer sammenligner blandt andet de danske resultater med øvrige nationer både ud fra antallet af medaljer og de otte bedste placeringer inden for en disciplin (top-8). De danske præstationer ved det seneste sommer-OL i Tokyo, der blev afholdt sommeren 2021, resulterede i 30 top-8 placeringer. Disse stod for 36 pct. af det samlede antal nordiske placeringer i de sommer-olympiske discipliner. 11 af disse var desuden podiepladser, dvs. guld, sølv eller bronzemedaljer. Danmark overgik Sverige mht. top-8 placeringer i 2021, hvilket ikke var tilfældet ved verdensmesterskaberne i de samme discipliner året før. Sverige endte som stærk efterfølger med 29 top-8 placeringer hvoraf 9 af disse var podiepladser. Kigges der på verdensmesterskaberne i de vinter-olympiske discipliner 2021 var det til gengæld Norge, der lå suverænt i den nordiske top med 87 top-8 placeringer, svarende til 64 pct. af det samlede antal placeringer i Norden.

Tabel 8.1 Top-8 placeringer i Norden i OL discipliner

	Sommer-OL discipliner						Vinter-OL discipliner					
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	antal											
Danmark	28	25	30	23	27	30	3	1	1	1	0	1
Sverige	30	24	27	34	34	29	30	33	36	40	34	35
Norge	8	13	14	18	19	17	63	62	79	77	78	87
Finland	4	5	6	5	4	8	22	20	20	15	15	13
Island	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

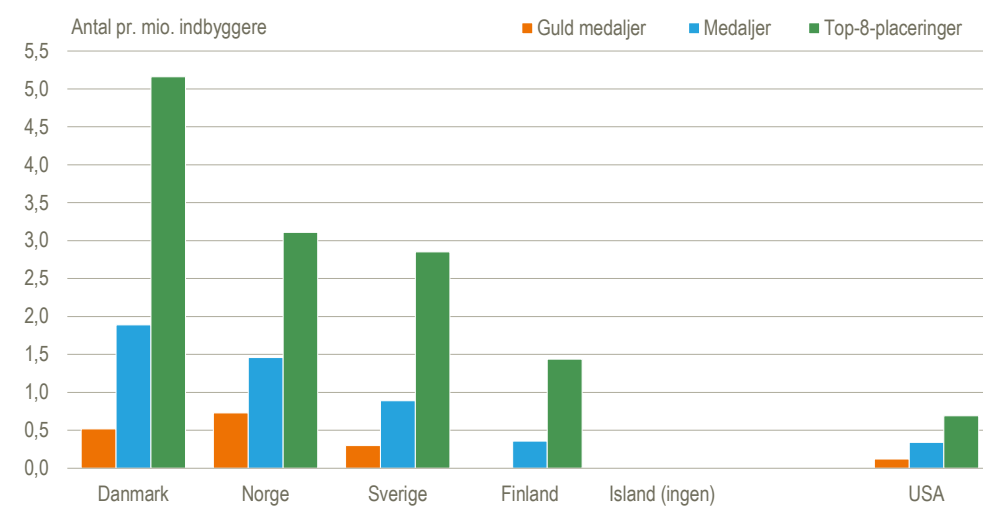
Anm.: I OL-år (fx 2016 og 2021 for sommer-OL og 2018 for vinter-OL) viser tabellen resultaterne fra de Olympiske lege. I de øvrige år er resultaterne fra de seneste verdensmesterskaber i de aktuelle OL discipliner.

Kilde: www.statistikbanken.dk/idrres01

Danmark præsterer fint i forhold til indbyggertallene

USA er den førende internationale idrætsnation med 39 guldmedaljer ved det seneste sommer-OL i Tokyo. Til sammenligning vandt Danmark her tre guldmedaljer. Set i forhold til befolkningen ligger Danmark med 0,52 guldmedaljer pr. mio. indbyggere dog højere end USA, som har 0,12 guldmedaljer pr. mio. indbyggere. Blandt de nordiske nationer ligger Danmark desuden i toppen mht. både podiepladser og top-8-placeringer målt i forhold til befolkningstallene ved det seneste sommer OL. Kigges der på alene på guldmedaljer, er Norge i førersædet med 0,73 medaljer pr. mio. indbyggere, hvor Danmark med 0,52 medaljer pr. mio. indbyggere ligger andenbedst. Ved OL i Tokyo endte Norge med en total på 4 guldmedaljer – en mere end Danmark.

Figur 8.6 Medaljer og top-8-placeringer i Norden ved seneste verdensmesterskaber i sommer-OL-discipliner. 2021

Kilde: www.statistikbanken.dk/idres02

8.3 Faciliteter og foreninger

Denne del af statistikken er baseret på data fra Idrættens Analyseinstitut og Lokale- og Anlægsfondens facilitetsdatabase samt Det Centrale Foreningsregister, som drives af de tre idrætsorganisationer DIF, DGI og Firmaidrætten.

Flest idrætsfaciliteter i Sydjylland

Der lå knap 4.700 idrætslokaler og -sale samt store og små idrætshaller i Danmark i 2021. Halvdelen var idrætslokaler og -sale, 14 pct. var små idrætshaller, mens 36 pct. var store idrætshaller. Antallet af idrætsfaciliteter i de enkelte kommuner hænger bl.a. sammen med befolkningstallet og kommunernes geografiske størrelse. Der er desuden en tendens til, at de kommuner, der i 2007 blev dannet ved sammenlægning af flere små kommuner, ligger højt på listen over kommuner med mange idrætsfaciliteter. Sydjylland var den landsdel, hvor flest idrætsfaciliteter var placeret. Her lå 14 pct. af det samlede antal idrætslokaler og -sale, 17 pct. af de små idrætshaller og 16 pct. af de store idrætshaller. Faciliteterne i Sydjylland udgjorde samlet set 15 pct. af de udvalgte faciliteter i hele landet. Til sammenligning var Bornholm den landsdel, hvor der lå færrest. Her var antallet af idrætslokaler og -sale, små idrætshaller og store idrætssale sammenlagt 35, hvilket svarede til knap 1 pct. af disse idrætsfaciliteter i hele landet.

Tabel 8.2 Idrætsfaciliteter fordelt på størrelse og landsdel. 2021

	Idrætslokaler/sale	antal	
		Små idrætshaller	Store idrætshaller
Hele landet	2 343	667	1 662
Byen København	236	61	56
Københavns omegn	252	37	94
Nordsjælland	169	49	109
Bornholm	19	6	10
Østsjælland	89	37	68
Vest- og Sydsjælland	228	60	184
Fyn	225	52	174
Sydjylland	330	113	271
Østjylland	331	92	261
Vestjylland	223	84	218
Nordjylland	241	76	217

Anm: Idrætslokaler og -sale måler mindre end 300 m², Store idrætshaller måler 800 m² og derover, små idrætshaller måler mellem 300-799 m², og idrætslokaler og -sale måler mindre end 300 m².

Kilde: www.statistikbanken.dk>IDRFAC01 på baggrund af tal fra Facilitetsdatabase.

*Ildrætsforeninger
tabte medlemmer
i 2020* I 2020 var antallet af medlemskaber i landets idrætsforeninger på 2.537.000, hvilket var 128.000 lavere end i 2019, svarende til et fald på næsten 5 pct. Faldet i medlemskaber kunne især ses inden for firmaidrætten, der gik fra 386.000 medlemskaber i 2019 til 343.000 i 2020 - et fald på 11 pct. Dette skal formentlig ses i lyset af restriktionerne omkring COVID-19 sammen med den omfattende hjemsendelse fra landets arbejdspladser. Antallet af medlemskaber i DIF og DGI faldt fra 2019 til 2020 med ca. 4 pct., hvilket også kan hænge sammen med de restriktioner foreningsidrætten blev pålagt som følge af COVID-19.

9. Kultur- og fritidsvaner

Indhold i kapitel 9

Mens relevante resultater fra kulturvaneundersøgelsen er medtaget i de tidligere kapitler, indeholder kapitel 9 oplysninger om det tværgående kulturforbrug. Derudover belyser kapitlet udøvelse af frivilligt arbejde, brug af digitale spil og besøg i forlystelses- og temparker.

9.1 Kulturvaner på tværs af kulturområder

Musik, film og serier mest udbredt

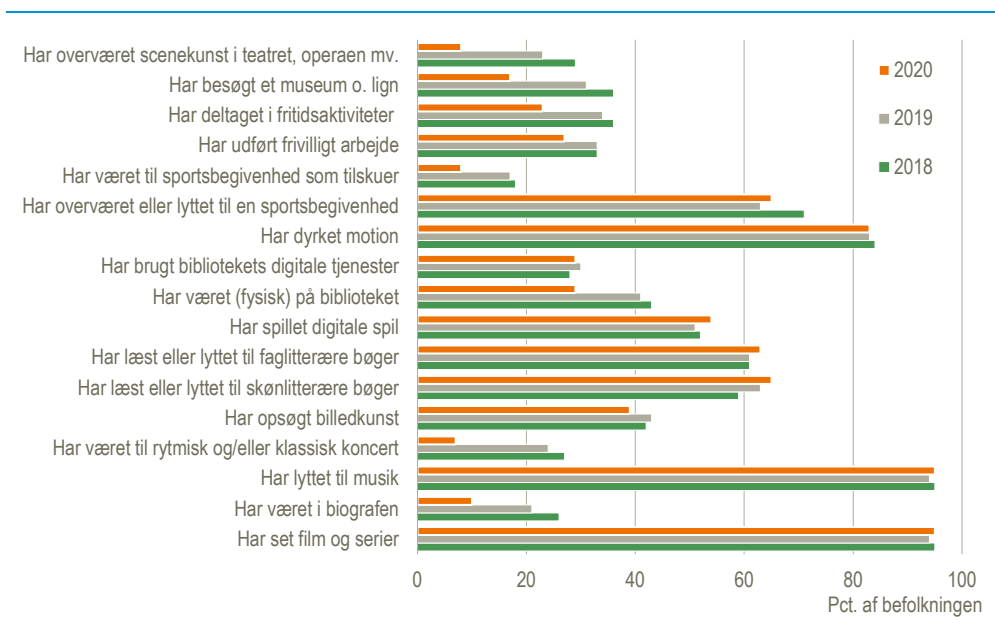
Kulturvaneundersøgelsen dækker 14 forskellige kulturemner og viser, at 'Musik' og 'film og serier' er de to mest udbredte kulturaktiviteter i befolkningen. 95 pct. af danskerne har lyttet til musik i de seneste tre måneder. Samme andel har set film og serier. Det høje forbrug skyldes formentligt, at film, serier og musik kun er et klik væk. Tre ud af fire danskere lytter til musik mindst hver dag, hvor dette desuden er tilfældet flere gange om dagen for hver anden dansker. Hver tredje ser *dagligt eller næsten dagligt* en serie.

COVID-19 flytter kulturen ind i stuen

Nedlukningerne af kulturinstitutionerne betød, at markant færre i befolkningen brugte kulturtilbud uden for hjemmet. De kulturaktiviteter, der oplevede de relativt største fald, var koncert-, teater- og biografbesøg, besøg på museer, sportsbegivenheder, samt fysisk besøg på biblioteket. Deltagelse i de nævnte aktiviteter er blevet væsentligt mindre, når man sammenholder perioden 2020 med 2018. Størst relativ stigning ses i brugen af digitale spil, forbruget af skøn- og faglitteratur samt brugen af bibliotekets digitale tjenester.

Figur 9.1

Deltagelse i udvalgte kulturaktiviteter i de seneste tre måneder

Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUAARKA

Flere kvinder end mænd bruger kultur

Kulturaktiviteter er generelt mere populære blandt kvinder end mænd. Kvindernes større kulturforbrug kendetegner både de enkelte kulturaktiviteter og det tværgående kulturforbrug. De største forskelle på kvinders og mænds kulturaktiviteter er inden for *scenekunst, læsning eller lytning af skønlitterære værker, besøg på biblioteket og brug af bibliotekets digitale tjenester*. Forbrug af *musik, faglitteratur, film og serier* samt *koncertbesøg* er kulturaktiviteter, der er næsten lige populære hos begge køn.

Kulturforbrug stiger med uddannelse

Personer med længere uddannelser har generelt et større forbrug af kultur end personer med kortere uddannelser. Borgere med en bachelor eller højere uddannelse deltager i højere grad end gennemsnittet i de fleste målte kultur- og fritidsaktiviteter. Digitale spil er den aktivitet, som er mindre populære blandt de højtuddannede. At spille digitale spil er mest populært blandt den yngste del af befolkningen med forholdsvis kort skolegang.

Tabel 9.1 **Deltagelse i kultur- og fritidsaktiviteter opdelt på højst fuldførte uddannelse. 2020**

	Grundskole	Erhvervsfaglig	Gymnasial	Kort eller mellemlang videregående	Bachelor eller lang videregående
	pct.				
Har set film og serier	92	97	94	96	98
Har været i biografen	7	13	9	13	13
Har lyttet til musik	93	97	94	96	97
Har været til rytmisk og/eller klassisk koncert	5	11	6	8	10
Har opsøgt billedkunst	35	50	31	46	52
Har læst eller lyttet til skønlitterære bøger	56	72	59	77	81
Har læst eller lyttet til faglitterære bøger	51	77	53	76	85
Har spillet digitale spil	58	68	48	52	50
Har været (fysisk) på biblioteket	24	33	22	39	41
Har brugt bibliotekets digitale tjenester	22	38	19	39	47
Har dyrket motion	78	89	80	88	91
Har overværet eller lyttet til en sportsbegivenhed	63	60	70	65	59
Har været til sportsbegivenhed som tilskuer	9	10	8	8	7
Har udført frivilligt arbejde	24	27	26	31	31
Har deltaget i fritidsaktiviteter	21	28	19	25	29
Har besøgt et museum o. lign	12	23	12	21	28
Har overværet scenekunst i teatret, operaen, mv	6	11	6	10	12

Anm. Mørkere farver indikerer større forbrug på tværs af uddannelser og inden for de enkelte kultur- og fritidsaktiviteter.

Kilde: www.statbank.dk/KVJARUDD

Alder og kulturforbrug

Før COVID-19 var billedet af det tværgående kulturforbrug lidt mere blandet, når man så på aldersfordelingen af kulturforbrugerne. Nogle aktiviteter var mest populære blandt de yngre fx faglitteratur, film og serier, biograf og digitale spil. Andre aktiviteter var mere udbredt blandt de ældre fx sportsbegivenheder eller skønlitterære værker. Nedlukningerne og frygten for at blive smittet har formodentlig været årsagen til, at i 2020 fylder ældre kulturforbrugerne mindre i det tværgående kulturforbrug sammenlignet med 2018.

Tabel 9.2 Deltagelse i kultur- og fritidsaktiviteter opdelt på alder. 2020

	16-24 år	25-34 år	35-44 år	45-54 år	55-64 år	65-74 år	75 år og derover
	pct.						
Har set film og serier	98	97	97	96	94	91	86
Har været i biografen	13	11	10	11	9	8	7
Har lyttet til musik	99	97	97	96	94	92	88
Har været til rytmisk og/eller klassisk koncert	7	8	6	8	8	6	6
Har opsøgt billedkunst	51	43	36	36	37	37	35
Har læst eller lyttet til skønlitterære bøger	64	65	66	67	66	65	65
Har læst eller lyttet til faglitterære bøger	66	69	65	67	65	56	46
Har spillet digitale spil	83	68	62	52	42	37	29
Har været (fysisk) på biblioteket	30	28	36	30	23	30	28
Har brugt bibliotekets digitale tjenester	38	33	39	31	21	23	17
Har dyrket motion	92	86	84	84	80	82	74
Har overværet eller lyttet til en sportsbegivenhed	62	58	59	66	69	72	70
Har været til sportsbegivenhed som tilskuer	13	10	9	9	6	5	3
Har udført frivilligt arbejde	26	24	30	29	25	30	25
Har deltaget i fritidsaktiviteter	27	22	21	21	23	24	22
Har besøgt et museum o. lign	22	19	17	16	15	16	13
Har overværet scenekunst i teatret, operaen, mv	11	10	8	8	8	6	5

Anm. Mørkere farver indikerer større forbrug på tværs aldersgrupper og inden for de enkelte kultur- og fritidsaktiviteter.

Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUARUDD

9.2 Fritidsvaner

Introduktion til statistikområde

Kulturvaneundersøgelsen indeholder en række spørgsmål om fritidsaktiviteter. Forbrug af fritidsaktiviteterne frivilligt arbejde, digitale spil, motion og sportsbegivenheder samt øvrige fritidsaktiviteter bl.a. foredrag, aftenskoleundervisning, kulturelle foreninger og spejder, måles ved at spørge om deltagelse i løbet af de seneste tre måneder i forhold til dataindsamlingsdatoen.

9.3 Frivilligt arbejde

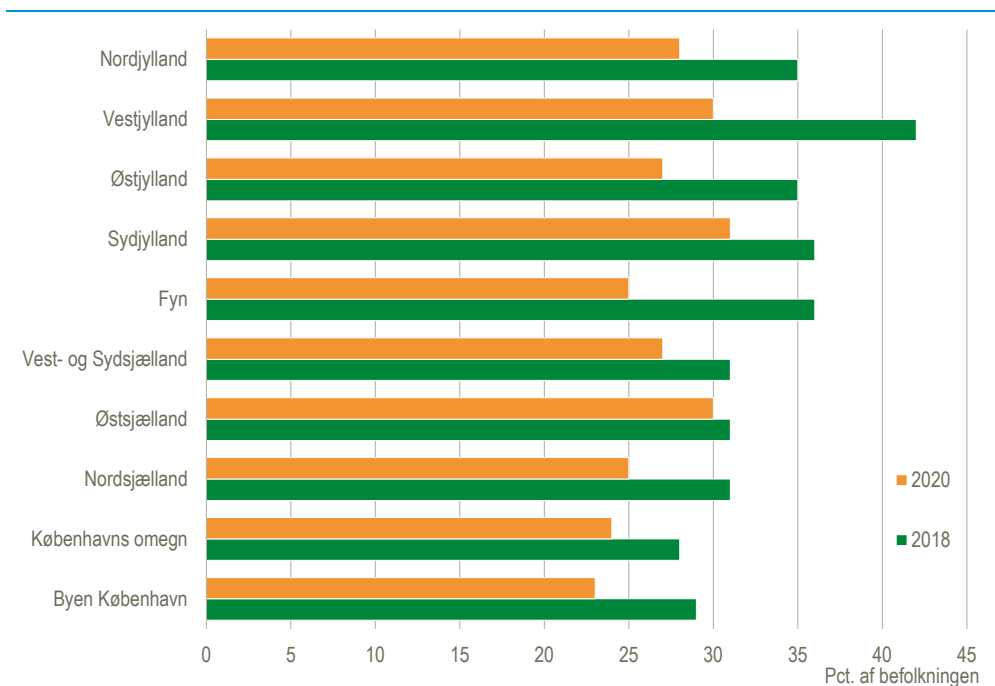
Færre frivillige under COVID-19

På landsplan har 27 pct. af borgere over 16 år givet deres arbejdskraft gratis væk som frivillige i en idrætsforening, til sociale indsatser, til kulturområdet eller andre områder i det mangfoldige danske foreningsliv. Den tilsvarende andel var 6 procentpoint højere før pandemien i både 2018 og 2019. Især kvindelige frivillige er blevet et mere sjældent syn mellem 2018 og 2020.

Hver tredje frivillige forsvandt i Vestjylland

De frivillige indsatsområder lever ikke lige godt i alle landets egne, og der er regionale forskelle på, hvilke områder, danskerne lægger deres frivillige timer i. Før pandemien var frivilligt arbejde mest udbredt i *Vestjylland*. Hele 42 pct. af voksne vestjyder svarede i 2018, at de har udført frivilligt arbejde inden for det seneste tre måneder. Det var markant over landsgennemsnittet på 33 pct. To år senere, i 2020, er det landsdelene Syddanmark, Østsjælland og Vestjylland, som har relativt flest frivillige og forskellene mellem landsdelene er blevet mindre markante.

Figur 9.2 Frivilligt arbejde fordelt på landsdele

Anm: Bornholm er udeladt, da antallet af respondenter i denne landsdel er for lav til at lave særskilt opgørelse på det niveau.

Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUARGE0

Idrætten er det område, som tiltrækker flest frivillige

Idræt er fortsat det mest populære indsatsområde for frivilligt arbejde. I 2020 gælder det både mandlige og kvindelige frivillige, at de fleste af dem angiver at gøre frivilligt arbejde på idrætsområdet fx som træner eller frivillig hjælp til stævner og turneringer. Hobby og fritid er det næstmest populære område for frivilligt arbejde. Find flere tal om frivillighed i statistikbanketabellerne [KVUARFR4](#) og [KVUFRI04](#).

9.4 Fritidsaktiviteter

Besøg i udvalgte attraktioner

Kulturvaneundersøgelsen dækker seks forskellige typer af attraktioner. Ud over forlystelses-, temaparker og sommerlande spørges danskerne, om de har besøgt zoologiske haver, oplevelsescentre fx Experimentarium, akvarier og cirkus.

Fald i besøg og COVID-19

Ca. én ud af fire voksne havde fået et sus i maven i en rutsjebane eller set andre få det i en forlystelses- eller temapark i 2018. Denne andel er faldet til 18 pct. i 2020. COVID-19 og de medfølgende nedlukninger begrænsede befolkningens muligheder for at besøge forlystelser, zoologiske haver, akvarier, mv. Find flere tal om besøg i tema- og forlystelsesparker mv i statistikbanken [KVUFRI1](#). Læs mere om, hvem der besøger zoologiske haver og akvarier i afsnit 3.2.

9.5 Spillevaner (digitale spil)

54 pct. af danskerne spiller digitale spil

Danskerne er vilde med digitale spil. 56 pct. af mændene og 53 pct. af kvinderne spiller digitale spil på mobilen, computeren eller spillekonsollen. Godt hver fjerde dansker spiller dagligt eller næsten dagligt i 2020. Fire ud af ti danskere spiller mindst én gang om ugen. Find flere tal om digitale spil i statistikbanken [KVUH1KA](#).

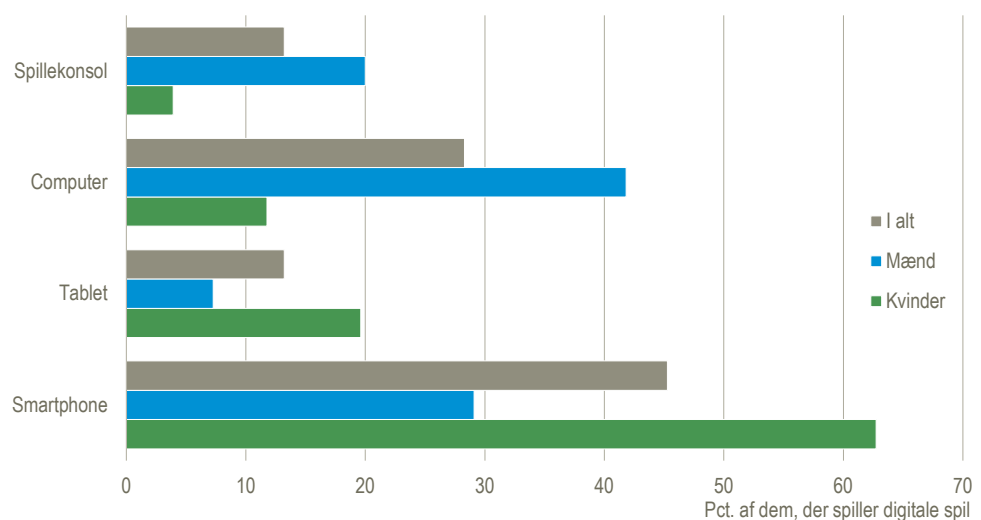
Især unge spiller digitale spil sammen med andre

Blandt de 16-24-årige spiller 83 pct. digitale spil, mens den tilsvarende andel blandt ældre på 75 år og derover er 30 pct. At spille digitale spil med andre er især populært i den yngre del af befolkningen. Blandt de 16-24-årige svarer 66 pct. i 2020, at de har spillet sammen med andre inden for de seneste tre måneder, og det samme gælder for 51 pct. blandt de 24-34-årige. Andelen, der spiller sammen med andre, falder med alderen.

Mænd spiller især på computer, kvinder spiller på smartphone

Enhederne, som mandlige spillere oftest bruger, er computeren (42 pct.) og smartphonen (29 pct.). Flest kvindelige spillere spiller på smartphonen (63 pct.) og tablet (20 pct.) Størst er forskellen på de to køns præferencer, når det kommer til spillekonsol. Blandt mændene spiller hver femte oftest på spillekonsol i 3. kvartal 2021 mod 4 pct. af de kvindelige spillere.

Figur 9.3 Hvilken type enhed spiller du oftest på? 3. kvartal 2021

Kilde: www.statistikbanken.dk/KVUSPIL2

Kort om Kulturvaneundersøgelsen

Formålet med kulturvaneundersøgelsen er at belyse befolkningens tværgående kultur- og fritidsvaner. Undersøgelsen måler således det faktiske forbrug af flere kulturaktiviteter. Kultur- og fritidsaktiviteter er baseret på FN's liste over kulturområderne og afspejler dermed Kulturministeriets arbejde med kultur- og fritidsaktiviteter. Kultur- og fritidsaktiviteter dækker følgende kulturemner og kulturinstitutioner i undersøgelsen: Film og serier, nyheder, musik, litteratur, scenekunst, billedkunst, digitale spil, motion, fritidsaktiviteter, frivilligt arbejde, bibliotek og museer, udstillinger og kulturarv.

Tidligere kulturvaneundersøgelser

Undersøgelsen er gennemført i 1964, 1975, 1987, 1993, 1998, 2004, 2012 og senest i 2018-2021. Statistikken fortsætter i 2022. I den nye kulturvaneundersøgelse er flere af spørgsmålene revideret for at afspejle nutidens mere digitaliserede kulturforbrug. Som noget nyt har spørgeskemaet en fleksibel del fra 2019, der udskiftes hvert kvartal. Formålet er at kunne imødekomme mere akutte brugerbehov ved enten at tilføje spørgsmål om emner, som ikke er dækket af skemaets faste del, eller at kunne tilføje flere, detaljerede spørgsmål om udvalgte emner. Læs mere om kilder og metoder i [statistikdokumentationen](#), hvor spørgeskemaet er også tilgængeligt.

Summary

The purpose of this publication is to provide an overview of Statistics Denmark's cultural statistics. The publication presents a selection of Statbank Denmark tables available to the public as well as results from customized data assignments from Statistics Denmark's registers.

Feature: Five groups of cultural consumer profiles

The publication begins with a thematic chapter, which sheds light on the cultural habits of different population groups. Everybody uses culture, but there is a big difference between what and how much: Some go to museums and theatres, while others watch sports on TV, play computer games or read books. In this analysis, Denmark's population from 16 years and up is divided into five groups with different cultural habits on the basis of data from the Cultural Habits Survey, and it is examined who is included in the five groups: *Broad cultural consumption*, *Low cultural consumption*, *Performing arts and live sports*, *Museums and visual arts* and *Library*. The purpose of the analysis is to uncover structural differences in the population's cultural consumption. The study is based on data for 2018 and 2019, as consumption patterns in recent years have been affected by the Covid-19 pandemic. The most important conclusions of the analysis are, among others, that 16 pct. of the population has a wide cultural consumption and consumes virtually all types of culture more than the general population. People with higher education are strongly overrepresented, while people with primary school as the highest completed education are underrepresented. There is a clear predominance of people residing in the capital and a clear over-representation of women. Conversely, 28 pct. of the population have a low cultural consumption as they consume less of all types of culture compared to the general population. People with primary school as the highest completed education are strongly overrepresented in the group, while people with higher education are underrepresented. Residence in a rural municipality and age above 64 years are also characteristics of the group.

The remaining chapters of the publication present a selection of results from Statistics Denmark's cultural statistics. Most results are from 2020 but for some topics, data refer to the latest, available results from other reference periods.

Finances and occupational structure

Central and local government granted a total of DKK 25.9 billion for libraries, performing arts, museums, sport and other cultural purposes in 2021, which was an increase of 5.9 per cent on the previous year. The grants corresponded to DKK 4,427 for culture per Dane.

The gross unemployment rate for persons with an education in arts and culture increased to 13.5 per cent in 2020. Despite of a higher unemployment for all groups of persons with an education in arts and culture, it was lowest among people with an education from the Royal Danish Academy of Music and the Academy of Conservation which was 7 per cent. In comparison, persons with an education from the Danish National School of Performing Arts had the highest rate of gross unemployment among persons with an education in arts and culture, which was 31 per cent in 2020.

Cultural heritage

In 2020, the museum statistics covered 355 branch museums, distributed on 216 museums that received 10.3m visits in all during the year. A branch museum is an establishment that belongs administratively under a museum. For example, the Danish War Museum and Kronborg Castle are branch museums that both belong under the National Museum of Denmark. Two thirds of the branch museums and just under half of the museums were national or state-recognised museums and welcomed 78 per cent of the museum visitors.

The total number of visitors in the 22 zoological parks included in the zoo statistics in 2020 was 4.1m.

Denmark had 7,000 listed buildings in 2021. The most common type of listed building was multi-storey housing, which accounted for 16 per cent of the listed buildings.

There were 34,700 registered ancient monuments in 2021, of which 81 per cent were categorised as burial sites. This made relics such as burial mounds the by far most common ancient monuments.

Despite the increased digitisation, conventional (paper-based) collections continue to grow in the national archives. In the period 2018-2020, the national collections grew from 477,300 to 491,400 linear metres, while the collections in the city and local archives grew from 273,900 to 287,500 linear metres. The digital collections of the state archives grew from 28,400 gigabyte in 2011 to 306,000 in 2020, an increase of 979 per cent.

Public libraries Visits to the Danish public libraries fell from DKK 34.4 million visitors in 2019 to 21.7 million in 2020, which can be attributed to the COVID-19 lockdowns. On the other hand, borrowers made greater use of the digital services, where loans of e-books and audio books broke record with DKK 7.5 million views.

Loans In 2021, 23 per cent of the population used the physical and digital public libraries. 40 per cent of the borrowers borrowed exclusively digitally, while 39 per cent went to a physical library. Over half of all loans is made by people who live less than 2 km from the library. Library loans are most prevalent among women, 10-19 year olds and the highly educated.

Book production The number of fiction and non-fiction e-books increased by resp. 11 and 14 per cent from 2019 to 2020. Commercial publications of physical books, on the other hand, have fallen by 7 per cent for non-fiction and 2 per cent for fiction. According to the Cultural Habits Survey, 22 per cent read fiction almost daily, with crime novels and historical novels being the most popular genres.

News Almost everyone (96 per cent) listens, reads or watches news in Denmark and four out of five do so several times a day, daily or almost daily.

89 pct. of the population read, watched or heard nationwide news in 2020, while 66 per cent consumed local news. 70 pct. of the population consumed international news.

Films and cinemas A total of 7.0m cinema tickets were sold in the course of 2020. During the fall break, Danish cinemas sold 449,600 tickets, which made week 52 the biggest sales week of the year. That year, *Another Round* (original title: *Druk*) was the most popular film, selling 784,000 tickets.

Economics of feature films A total of DKK 3.6 billion was spent on the production of 181 Danish feature films in the period 2010-2018. This corresponds to an average of DKK 19.9 million per feature film. Public institutions in Denmark, such as DR and the Danish Film Institute, as well as Danish private investors contributed a total of DKK 2.9 billion. This corresponds to 4 out of 5 DKK coming from Denmark, while the rest came from abroad.

Dramatic art and music The professional theatres in Denmark that were part of the dramatic art statistics for the 2019/2020 season framed 771 different theatre productions, which were staged 11,700 times for an audience of 1.9 million spectators. COVID-19 moved theatregoers from public space to the Internet.

Consumers' purchases of recorded music have increased every year since 2012 and amounted in 2020 to a total of DKK 632 million. The development from 2019 to 2020 differs markedly from the rest of the period in that the increase is driven by a growth in sales of Danish music, which increased from DKK 205 million to DKK 271 million corresponding to 32 per cent. This is the largest increase since 2008. Sales of foreign music, on the other hand, fell from DKK 396 million to DKK 361 million. It is too early to assess whether this is due to a general shift in the population's music preferences, or whether it is an effect of COVID-19 with the associated restrictions in the cultural field or other factors that is the cause.

In 2020/2021, the six most popular instrument subjects in Danish music schools were piano, acoustic guitar, percussion, singing, violin and electric guitar. The ranking among the six most popular instruments has been fixed since 2012/2013, except that the saxophone for a brief remark in the 2019/2020 season had overtaken the electric guitar as the sixth most popular instrument. There was a majority of female students for piano, singing and violin lessons, while the majority were male students for the lessons in acoustic guitar, electric guitar and percussion.

Live music The total number of concert guests in Denmark was 2.8 million in 2020, which corresponded to a decrease of almost 70 per cent compared to 2019. The significant decrease in the number of concert guests can be attributed to COVID-19, which limited the concert organizers' ability to hold concerts in front of a larger audience. From 2018 to 2019, the number of concert guests increased by almost 14 per cent from 7.6 million to 8.7 million guests.

Sport In 2020, the sport industries employed 25,000 persons. Of these, 43 per cent were under 26 years, and 22 per cent were 50 plus.

In 2021, the Danish performances at the recent Summer Olympics in Tokyo earned 30 places in the top eight. These accounted for 36 per cent of the total number of Nordic rankings in the summer Olympic disciplines. Moreover, 11 of these were places on the podium, i.e. gold, silver or bronze medals.

On a national level, 43 per cent of the population are members of an athletic association, but there are major differences between individual municipalities. There is a tendency towards a higher share of athletic association membership in the municipal population the further north and west you go. The Capital Region and Region Zealand have the lowest share of membership, whereas West and North Jutland municipalities are at the top of the list.

Cultural habits The cultural habits survey covers 14 different cultural areas and shows that 'Music' and 'films and series' are the two most popular cultural activities in the population.

COVID-19 moved cultural consumption into the living room. Lockdowns of cultural institutions meant that significantly fewer people consumed culture outside their home. Cultural activities that experienced relatively largest declines were concert, theater and cinema visits and visits to performing arts, visits to museums, sporting events, as well as physical visits to the library. The largest relative increase is seen in the use of digital games, reading (both fiction and non-fiction) as well as the use of the library's digital services.

At national level, 27 per cent of citizens over the age of 16 engaged in 2020 as volunteers in sports clubs, voluntary organizations working for social or cultural causes, etc. The corresponding proportion was 6 percentage points higher before the pandemic in both 2018 and 2019. Especially female volunteers have become a more rare sight between 2018 and 2020.

Facts about the publication

Culture 2020/2021 is the sixth edition of Statistics Denmark's annual publication on culture. It presents a sample of the statistics bank tables documenting the cultural sphere and it provides the reader with insights into some of the more detailed Statbank Denmark results.

All statistics bank tables are continuously updated on Statistics Denmark's homepage, and selected results are described in newsletters from Statistics Denmark (*Nyt fra Danmarks Statistik*). Both of these are available free of charge at dst.dk or statistikbanken.dk.

The cultural statistics are based on various methods and data foundations, which are described in more detail in the documentation for the individual sets of statistics. You can access it via this link: www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation.

Statistics Denmark conducts services based on our vast data material. This may be customized data assignments that provide more detailed information, show other combinations of data, or that are in some other manner customised to your special needs.

Bilag

Her er vist en samlet oversigt over Danmarks Statistiks kulturstatistikker samt en oversigt over kulturemner og deres indbyrdes kategorisering. Desuden indeholder bilaget en række henvisninger til andre relevante kilder til belysning af kulturområdet.

Kulturstatistik hos Danmarks Statistik

Nedenstående oversigt viser kulturstatistikkerne i Statistikbanken under emnet Kultur og Fritid.

Kulturstatistikkerne

Museer og zoologiske haver
Museer
Zoologiske haver og akvarier
Kulturarv
Fredede bygninger og fortidsminder
Arkiver
Biblioteker
Folkebiblioteker
Forskningsbiblioteker
Nyhedsmedier og litteratur
Nyhedsmedier og magasiner
Litteratur
Film og teater
Biografer og film
Teater og scenekunst
Musik
Musikskoler
Musikvaner
Køb og salg af musik
Livemusik
Idræt
Idrættens økonomi og beskæftigelse
Idrætsudøvelse
Idrætsforeninger og idrætsfaciliteter
Digital adfærd og kulturvaner
Digital adfærd
Kultur- og fritidsvaner
Kulturområdets uddannelse, økonomi og beskæftigelse
Kulturområdets uddannelse og beskæftigelse
Kulturområdets bevillinger og udbetalinger
Forskning inden for kultur
Annonceomsætning

Til alle tabeller i Statistikbanken hører en statistikdokumentation, som kan findes på linket www.dst.dk/da/Statistik/dokumentation/statistikdokumentation.

Kulturemner

Formidlingen af kulturstatistikken er organiseret i kulturemner, jf. nedenstående tabel. Kulturemnerne er defineret efter UNESCOs⁵ struktur men tilpasset danske forhold. Strukturen består af en række overordnede kategorier (fx *kulturarv*, *visuel kunst og design*), som samler de enkelte kulturemner. Fx omfatter kategorien *visuel kunst og design* kulturemnerne *arkitektur*, *billedkunst*, *design*, *fotografering* og *kunsthåndværk*.

Statistikkerne dækker de enkelte kulturemner forskelligt. Fx indgår *reklame* og *fotografering* pt. kun som brancher i statistikken om kulturvirksomheder, mens der for fx *scenekunst* og *biblioteker* udarbejdes detaljeret statistik på baggrund af en dedikeret dataindsamling.

Inddeling af kulturemner

IDRÆT OG FRITID	Fornøjelses- og temaparker Idræt Spil og lotteri
KULTURARV	Arkiver Fredede bygninger Fredede fortidsminder Kulturmiljøer/landskaber Museer Sprog Zoologiske anlæg og botaniske haver
MEDIER, BIBLIOTEKER OG LITTERATUR	Biblioteker Computerspil Dagblade og tidsskrifter Film Litteratur og bøger Radio og tv
SCENE OG MUSIK	Musik Scenekunst
VISUEL KUNST OG DESIGN	Arkitektur Billedkunst Design Fotografering Kunsthåndværk
ANDEN KULTUREL AKTIVITET	Folkeoplysning og folkehøjskoler Reklame Statslig administration Udstyr Anden/tværgående kultur

⁵ www.uis.unesco.org/culture/Documents/framework-cultural-statistics-culture-2009-en.pdf. Det kulturstatistiske arbejde i Danmark understøtter også initiativerne i det europæiske statistiknetværks (ESS-net) kulturafdelings anbefalinger.

Andre relevante kilder

I dette afsnit er vist en række aktuelle, supplerende kilder til belysning af kulturområdet fra udvalgte eksterne aktører. Det er ikke en udtømmende liste over kilder mv. for hele kulturområdet, men et udsnit af fortrinsvis nyere publikationer der behandler et givet emne mere grundigt, end Danmarks Statistiks kulturstatistikker har mulighed for.

Biblioteker

Slots- og Kulturstyrelsen: *Folkebiblioteker i tal 2019*.
(kan hentes på www.slks.dk).

Bøger

Bog- og Litteraturpanelets årsrapport: *Bogen og Litteraturens vilkår 2021*.
(kan hentes på www.slks.dk).

Idræt

Idrættens Analyseinstitut: *Danskernes motions- og sportsvaner 2020*.
(kan hentes på www.idan.dk).

It-anvendelse

Danmarks Statistik: *It-anvendelse i befolkningen 2021*.
(kan hentes på www.dst.dk).

Medier

Slots- og Kulturstyrelsen: *Mediernes udvikling i Danmark 2021*.
(kan hentes på www.slks.dk).

DR Medieforskning: *Medieudviklingen 2021*.
(kan hentes på www.dr.dk).

Museer

Slots- og Kulturstyrelsen: *Danske museer i tal 2013-2017*.
(kan hentes på www.slks.dk).

Slots- og Kulturstyrelsen: *Den nationale brugerundersøgelse for museer. Årsrapport 2020*.
(kan hentes på www.slks.dk).

Statistik

Danmarks Statistik og Kulturministeriet: *Dansk kultur-statistik 1960-1977*.
(kan hentes på www.dst.dk).

Danmarks Statistik og Kulturministeriet: *Dansk kultur-statistik 1970-1985*.
(kan hentes på www.dst.dk).

Danmarks Statistik, Kulturministeriet, Ministeriet for Kommunikation og Turisme, Danmarks Turistråd og Kirkeministeriet: *Dansk kultur- og mediestatistik 1980-1992*. (kan hentes på www.dst.dk).

**DANMARKS
STATISTIK**

Danmarks Statistik
Sejrøgade 11
2100 København Ø

Tlf. 39 17 39 17
www.dst.dk
dst@dst.dk